Poštnina plačana v gotovini

Leto IX, št. 11

Ljubljana, petek 13. januarja 1928

Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—, za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2499

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180, Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 12. januarja.

Po dolgem času ima prestolica Slovenije, naša bela Ljubljana, zopet svojo občinsko avtonomijo. Potrjuje se vest, da je kralj podpisal dekret o potrditvi dr. Dinka Puca za ljubljanskega župana. Tozadevni akt je bil podpisan že 28. decembra lanskega leta in le zanikarnosti državne uprave ali pa intrigam SLS se imajo Ljubljančani zahvaliti, da novi občinski svet z novim županom na čelu še ni mogel začeti s svojim delom.

Vzpostavitev občinske avtonomije v Ljubljani mora iskreno razveseliti vsakega poštenega in pametnega Ljubljančana, razveseliti pa tudi vsakega Slovenca, ki mu je pri srcu napredek in procvit njegovega glavnega mesta. Večletne bridke izkušnje, ki smo jih doživljali vsi, ne glede na politično pripadnost, s klikami vladnih gerentov, so nas morale vse izučiti, da je tudi najslabši občinski svet boljši od najboljšega gerentstva. Baš na negativnih straneh ljubljanskega gerentstva smo lahko študirali velikanski pomen demokracije in od ljudstva izvoljene občinske samouprave. Kako ogromne vsote ljudskega premoženja, koliko gorja in koliko nesporazumljenj bi bilo Ljubljančanom prihranjenih, ako bi mesto absolutističnega vladnega komisarja ter prideljene mu gerentske klike stal na čelu mestne uprave občinski svet in župan po volji ljubljanskih volilcev!

Nočemo rekriminirati! Grešilo se je na vseh straneh, na eni več, na drugi manj. Zlasti se nočemo spuščati v kritiko včerajšnjega uvodnika v «Slovencu», ki bi rad blamažo, ki ga je doživela grda in nepoštena akcija SLS z zavlačevanjem občinskega sveta, prekril s hinavščino o «načelni zvestobi» SLS napram občinski avtonomiji ljubljanski. Že sama dejanja SLS od 2. oktobra, odkar je bil izvoljen sedanji občinski svet, naprej postavljajo «Slovenca» in SLS na laž v tako drastični luči, da to vidi že tudi sleherni pristaš SLS, razen one male klike na vodilnih mestih SLS, ki je vodila tačas gonjo proti vzpostavitvi ljubljanske občinske avtonomije. Samo strah pred ljubljanskimi volilci narekuje tej kliki, naj se izpametuje.

Kakor rečeno: mi nočemo rekriminirati in imamo le to željo, ki je nedvomno želja vseh treznih Ljubljančanov, da se ustvari v občinskem svetu atmosfera, ki bo omogočala njegovo kar najbolj plodonosno udejstvovanje. Ako si nočemo Slovenci sami sebi izpodkopati vsega političnega ugleda, ako nočemo s svojo brezglavostjo in zlobnostjo zapraviti zadnji kapital renomeja, ki smo ga imeli v državi kot pozitivističen in konstruktiven del naroda, moramo, ne glede na vitalne interese ljubljanskega mestnega gospodarstva, po svojih najboljših močeh storiti vse, da se bo čim preje našla v občinskem svetu iz raznih komponent močna rezultanta. Zadnjih deset let smo menda tudi Slovenci politično toliko dozoreli, da smo sposobni po principih demokracije same sebe vladati vsaj v občinski samoupravi. Za to ni potreba drugega, kakor vsaj majhna porcija zdrave pameti, dobre volje in medsebojne tolerance.

Mi ne nosimo nobene neposredne odgovornosti niti za celoto, niti za del občinskega sveta, zato nam je dana ugodna prilika, da lahko povsem svobodno in neodvisno izrazimo svoje mišljenje o tej korporaciji. Naše vrste so napisane za vse občinske očete, ki nosijo direktno odgovornost za delazmožnost občinskega sveta. V interesu ljubljanskega mesta in celokupnega njegovega prebivalstva bomo zasledovali novi občinski svet po gornjih vidikih, z vsemi silami podpirali tendenco sporazumnega dela, prav tako pa bomo, ne glede na levo ali desno, brezobzirno žigosali vse in vsakogar, ki bi z kakršnimkoli dejanjem skušal vstvarjati predpogoje za zopetno ukinitev ljubljanske občinske samouprave.

Dovolj je škode, dovolj eksperimentiranja! Ljubljana je občinski svet izvolila zato, da bo dobro delal in Ljubljana samo to od njega pričakuje.

Rb.

Proti centralizaciji železniških nabav

Beograd, 12. januarja. p. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, Zveza industrijcev in Gremij trgovcev v Ljubljani ter sorodne korporacije v Zagrebu so izročile po svojih odposlancih ministrskemu predsedniku, prometnemu ministru, finančnemu ministru in ministru za trgovino skupno spomenico, v kateri protestirajo proti centralizaciji železniški nabav ter zahtevajo, da se tozadevni odlok prometnega ministra razveljavi.

Mesto kruha bajoneti

Sarajevo, 12. januarja. n. Po vesteh, ki jih je prejelo predsedstvo oblastne skupščine v Mostarju, so se med stradajočim prebivalstvom v Hercegovini pojavila v velikem številu razbojništva in ropi. Gladni seljaki napadajo imovitejše ter jim s silo odvzemajo hrano. Oblasti so poslale v Hercegovino večje število orožništva za vzdrževanje reda. Namesto kruha so torej dobili Hercegovci bajonete.

Neprijetni dnevi za vlado

Živahen odmev pogostih avdijenc g. Vukičevića

V sedanjem pravcu ne gre več naprej. — Iz vladnih krogov napovedujejo desetmilijardno inozemsko posojilo. — Nervoznost pred demokratskim kongresom

Beograd, 12. januarja r. Veliko pozornost vzbujajo v politični javnosti zaporedne avdijence g. Vukičevića pri kralju. Zaradi njih so se znova razširile verzije o rekonstrukciji vlade, o razširjenju koalicije in celo o koncentraciji. Vendar se za sedaj ne more z gotovostjo napovedati, v kateri smeri se bo razvijala sedanja nemogoča situacija. Gotovo je samo to, da pri sedanjem položaju ne more več ostati. Tudi danes je bil g. Vukičević na dvoru v kratki avdijenci.

Momentano povzroča vladi največjo skrb vprašanje posojila. Finančni minister sedi v Nici, od česar imajo največjo korist uradniki njegovega ministrstva, ki se kot kurirji sprehajajo med Beogradom in Nico. Tudi to je svoje vrste štedenje. Vladni krogi zagotavljajo, da je veliko inozemsko posojilo v višini skoro 10 milijard dinarjev že sklenjeno. Treba ga je še samo v podrobnostih izvesti. Posojilo bi bilo angleško-ameriško. Minister dr. Bogdan Marković se bo vrnil v februarju v Beograd baje že s podpisanim posojilom.

Mnogo skrbi povzroča vladnim krogom tudi kongres Demokratske stranke, ki se bo vršil v nedeljo in ponedeljek. Režimovci se še vedno boje, da Ljuba Davidović ne bi ob tej priliki povzročil preloma. Pristaši Ljube Davidovića se res strinjajo v tem, da bo ta kongres najbrž zadnji trenotek, ko bo še mogoče izvojevati zmago njihovim načelom. Ko bo enkrat kongres minil in ako bo g. Davidović zamudil tudi to priliko, bodo zopet prevladali oportunisti, ki zagovarjajo sedanji režim. Oni pa, ki poznajo neodločnost g. Davidovića in njegove najbližje okolice, so zelo skeptični in so pripravljeni na to, da demokratski kongres ne bo prinesel odločitve.

V Beogradu je danes izzvala velik vtis vest iz Zagreba, da je likvidirana afera dr. Kežmana v HSS. Na vladne kroge je učinkovala ta vest naravnost porazno. Kmečko-demokratska koalicija nastopa kompaktno, enodušno do poslednjega moža, kakor nobena druga skupina. Od nje so odbite vse intrige, ž njo se mora vedno računati le s celoto.

Med radikali se še vedno nekaj kuha in pripravlja. Z zanimanjem se pričakuje novi pašićevski list »Oslobodjenje«, ki ga bo urejeval dr. Ljuba Popović, čigar izvrstno pero je znano. List bo odkrito nastopal proti vladi Velje Vukičevića.

Demokratski kongres bo postavil zahtevo po koncentraciji

Pripravljalna seja glavnega odbora. — Razprava o kongresnih referatih. — Ljuba Davidović bo ostro napadel sedanji režim in zahteval bistveno spremembo

Beograd, 12. januarja p. Danes dopoldne se je vršila seja glavnega odbora Demokratske stranke. Seji je predsedoval Ljuba Davidović; predložil je glavnemu odboru tudi svoj referat o notranji politiki, ki ga bo imel v nedeljo na kongresu Demokratske stranke. Ljuba Davidović ugotavlja v referatu, da se v državi še vedno ne spoštujejo zakoni, kakor vsi želimo in kakor smo pričakovali. Še vedno ne obstoja popolna ravnopravnost vseh državljanov. V tem oziru je treba izvajati največjo strogost ne glede na posamezne stranke. Uradniki ne smejo izrabljati svojega položaja in morajo postopati napram vsem enako. Istočasno pa je treba uveljaviti načelo, da je uradnik odgovoren samo zakonu.

Glede politične akcije je g. Davidović mnenja, **da se je treba kretati v smeri koncentracije demokratskih elementeov, da tako dobimo čim boljšo in čim močnejšo državno upravo.** V tej akciji je važno tudi vprašanje spojitve obeh demokratskih strank.

Zunanji minister dr. Voja Marinković je glavnemu odboru predložil svoj referat o zunanji politiki, ki ga bo imel na kongresu.

O gospodarskem in finančnem položaju je poročal g. Voja Veljković, ki bo referent za to vprašanje na kongresu.

O referatih se je razvila daljša debata, v kateri so sodelovali zlasti gg. Svetislav Gjorgjević, dr. Šećerov, Žika Rafajlović in Milan Grol, ki se je izjavil za močno vlado vseh večjih strank.

Prihodnja seja glavnega odbora Demokratske stranke bo v petek, ko se bo razpravljalo o izpremembi strankinih štatutov.

Politična stran Kežmanove afere likvidirana

Avtentične informacije o vzroku nezadovoljnosti dr. Kežmana. Dr. Kežman odločno zanika, da bi imel konflikt politično ozadje. — Komunike o stališču predsedstva HSS.

Zagreb, 12. januarja r. Včeraj je izšel v »Narodnem Valu« članek Gjure Valečića, predsednika zadruge Seljački Dom v Zagrebu o aferi dr. Kežmana, kolikor se nanaša na prispevke za Seljački Dom. Valečić navaja, da je dom plačan šele do polovice; zato so sklenili poslanci HSS, da bodo zanj oddajali vse dnevnice za dneve, kadar ne bodo v Beogradu. Po volitvah je je bil ta sklep spremenjen tako, da oddaja vsak poslanec za dom mesečno eno tretjino svojih dnevnic, t. j. 3.000 Din. Sklepa so se držali vsi, samo dr. Kežman in še neki drugi poslanec ne. Sredi decembra je izjavil dr. Kežman, da ne more in noče plačevati, ker je potisnjen v stranki popolnoma v ozadje. Ta izjava je tako razburila vse, da bi ga bili že sedaj izključili iz kluba, ako bi bili zbrani vsi poslanci. Tako se je stvar odgodila in je prišla nato v javnost potom beograjskih listov.

Včeraj je imelo v stanovanju Stjepana Radića posvetovanje predsedstvo HSS. O seji je bil izdan komunike, ki pravi med drugim:

»Razpravljali smo o vprašanju dnevnika HSS **»Narodni Val«** in je bil sprejet naslednji sklep: 1. Izdajatelj in lastnik »Narodnega Vala« je klub narodnih poslancev HSS. 2. Predsedstvo tega kluba imenuje, klub pa potrdi ožji odbor treh največ pet oseb, ki nadzira urejevanje, upravo in odpremo dnevnika in skrbi za pokritje deficita s prispevki vseh članov kluba. 3. Prvo trojico tega odbora tvorijo narodni poslanci Grga Hecimović, Ljubomir Maštrović in Ivan Grandija.

Podpredsednik kluba Nikola Preka je bil naprošen in pooblaščen, da od narodnega poslanca dr. Kežmana prinese odgovor na vprašanja, ki jih je zlonamerno pokrenil del beograjskega tiska in ki so prešla tudi v hrvatski tisk v toliki meri, da so se kot posledica te drzne intrige pojavili napadi na dr. Kežmana tudi v »Narodnem Valu« in v »Domu«, katere je trpel in deloma podpiral sam predsednik Stjepan Radić.

Dr. Kežman je na prvo vprašanje, ali je imel in ali ima kake politične zveze s sedanjo Vukičevićevo vlado bodisi direktno ali indirektno in ali je z ozirom na dozdevno svojo akcijo proti HSK dobil ali zahteval kako korist, dal doslovno naslednji odgovor: **»Ako bi tega ne vprašal g. Stjepan Radić v lastnosti predsednika HSS, temveč kdo drugi, bi se okrenil in odšel, ker bi bilo pod mojo častjo, da na tako infamijo odgovarjam, ali sploh na kak način odgovarjam, ker pa me vprašuje predsednik HSS, potem to vprašanje najodločneje zanikam.«**

Na drugo vprašanje, ali je dal povod ali pa sodeloval pri novinski kampanji, ki se je začela iz Beograda proti HSS, je odgovoril dr. Kežman zopet doslovno naslednje: **»Prvi glasovi o nezadovoljstvu v klubu, o spomenici in o tako zvanem slučaju dr. Kežmana so prišli v javnost v novinskih vesteh na novo leto 1928 brez kakega sodelovanja, krivde ali vpliva z moje strani, ker sem v vsem čuval najstrožjo tajnost in naravnost grobni molk. Z ozirom na to dejansko stanje po mojem mnenju ne bi niti predsedstvo smelo mene napasti, niti pustiti napadati v strankarskih listih tako dolgo, dokler sem član kluba in stranke.«**

Obenem je dr. Kežman pristavil, da so današnje vesti v zagrebških listih o dozdevnih njegovih izjavah in grožnjah izšle brez vsakega njegovega sodelovanja in tudi brez njegove vednosti.

Na podlagi teh izjav narodnega poslanca dr. Ljudevita Kežmana je sprejelo predsedstvo HSK soglasno naslednji sklep:

Tako zvani slučaj dr. Ljudevita Kežmana se definitivno likvidira kot politično vprašanje ter se vsem pristašem, zlasti pa organizacijam HSS sporoča, da se s tem slučajem nimajo več baviti, ne razpravljati o njem na svojih sejah, niti o njem pisati.

Kolikor je ta slučaj v zvezi z notranjo disciplino kluba, se bo o tem razpravljalo in sklepalo na eni prvih sej kluba.

Dr. Ljudevit Kežman ima pravico, ako želi, odgovoriti na napade, ki so bili proti njemu iznešeni v »Domu« ali »Narodnem Valu«, v teh dveh listih.

Pregrupacija strank v sarajevski oblastni skupščini

Sarajevo, 12. januarja. n. Danes je v sarajevski oblastni skupščini došlo do pregrupacije med strankami Doslej so v oblastni skupščini sodelovali muslimani in radićevci, dočim so bili radikali pasivni. Danes pa je došlo po principu koalicije v Beogradu v oblastni skupščini do ožjega sodelovanja med radikali in muslimani ter je bil za podpredsednika izvoljen radikal dr. Tomo Popović. Radićevci so se vzdržali glasovanja z izjavo, da se s tem sistemom uvaja partizanstvo v oblastno skupščino.

Društvo narodov ima besedo

Mala antanta izročila zadevo tajnega oboroževanja Madžarske Društvu narodov

Inicijativo ima ženevska institucija, ki mora v smislu statutov intervenirati in izvršiti preiskavo na Madžarskem. — Odmev afere v Parizu

Praga, 12. januarja, h. V zvezi z raznimi govoricami o stališču Male antante, zlasti češkoslovaške vlade v zadevi tihotapstva orožja na Madžarsko, izve vaš dopisnik iz vladnih krogov, da **Mala antanta mirno čaka na razvoj zadeve.** Češkoslovaška vlada si je preskrbela natančne oficijelne in avtentične informacije o dejanskem stanu. Situacija je sedaj sledeča:

Ni naloga Male antante prevzeti inicijativo za nadaljnje postopanje ter za nastop proti krivcem. Ta korak se mora prepustiti edino kompetentnemu mestu, t. j. Društvu narodov. Od onega časa, od katerega je namreč prenehala obstojati mednarodna kontrolna komisija na Madžarskem, je prešla kontrola na Svet Društva narodov v Ženevi, ki je to nalogo prenesel na investigacijsko komisijo. Države Male antante imajo sedaj kot članice Društva narodov pravico stopiti v stik s to komisijo ter pričakovati njeno inicijativo.

Bukarešta, 12. januarja, s. Posvetovanja med ministri Male antante v zadevi tihotapstva orožja v Madžarsko so dovedla do rezultata, da države **Male antante ne bodo niti kolektivno niti posamezno podvzele kake demarše v Budimpešti. Mala antanta smatra kot samo ob sebi razumljivo dolžnost Sveta Društva narodov, da v smislu dne 26. decembra 1926. sprejetega protokola samo od sebe intervenira in da izvrši na Madžarskem investizacijo na podlagi večinskega sklepa.**

Pariz, 12. januarja, s. Na današnji seji ministrskega sveta je Briand govoril o aferi tihotapljenja italijanskega orožja na Madžarsko. Kakor se izve, je Briand izjavil, da Francija v tej zadevi ne bo prevzela inicijative. Interesiranim državam pa je na prosto dano, predložiti vso zadevo Društvu narodov.

Pariz, 12. januarja, d. Socijalistični poslanec Blum namerava staviti v zbornici interpelacijo o tihotapstvu orožja na Madžarsko. Vprašal bo vlado, kaj namerava storiti proti temu, da dobavlja Italija orožje vsem mogočim kršilcem miru v srednji Evropi in proti temu, da madžarska vlada krši mirovne pogodbe.

Pariz, 12. januarja, s. Kakor poroča «Agence Havas» je sedaj gotovo, da bo Mala antanta predlagala preiskavo Društvu narodov proti Madžarski. Mala antanta bo stavila preiskovalni komisiji na razpolago vsa svoja poročila in dokumente o pošiljkah orožja na Madžarsko.

Tajna razprava o monoštersk dogodku v avstrijskem parlamentu

Previdno stališče kanclerja dr. Seipla z ozirom na odnošaje z Madžarsko. — Socijalisti hočejo spraviti afero pred plenum parlamenta. — Praški demanti

Dunaj, 12. januarja g. Danes se je vršila že najavljena seja glavnega odbora parlamenta, na kateri so socijalni demokrati stavili na zveznega kancelarja dr. Seipla vprašanje, kaj namerava avstrijska vlada storiti, da se bodo v bodoče preprečili taki dogodki kot zadnji v Monoštru. Ker je bil zvezni kancelar o tem vprašanju že preje informiran, se je seja proglasila za tajno. **Ta tajnost je šla tako daleč, da niti stenografov niso pustili v dvorano.**

Iz parlamentarnih krogov se izve, da je bila debata o tihotapstvu orožja na Madžarsko zelo burna. Od socijalist. stranke sta se udeležila debate zlasti poslanca dr. Bauer in dr. Deutsch. Zadnji je podal pojasnila o dogodkih na Gradiščanskem, kjer se razvija od madžarske strani iredentistična protiavstrijska propaganda. Od vladnih strank je govoril velenemški poslanec dr. Wotava.

Opis dogodkov v Monoštru, ki ga je dal zvezni kancelar dr. Seipel, se krije popolnoma z oficijelnimi informacijami, ki so jih dobili češkoslovaški, jugoslovenski in rumunski poslanik na Dunaju. Dr. Seipe je smatral za potrebno, da ne bodo z javno debato v glavnem odboru o tej zadevi tangirani odnošaji med Avstrijo in Madžarsko. Priznal pa je, da so avstrijske carinske in obmejne oblasti v Monoštru postopale popolnoma po predpisih ter da imajo strikten nalog, da morajo natančno preiskati vse sumljive pošiljke ter jih eventuelno zapleniti.

Z današnjo sejo glavnega odbora pa zadeva tihotapstva orožja na Madžarsko še ni zaključena. Socijalni demokrati izjavljajo, da bodo na prihodnji plenarni seji parlamenta, ki se vrši v torek, spravili v razgovor tihotapstvo orožja in oboroževanje Madžarske, da bodo s tem pokazali pred vsem svetom, kako nevarna je budimpeštanska taktika za mir srednje Evrope.

Praga, 12. januarja, g. K vestem, ki so jih objavili madžarski listi, po katerih je bilo v Kielu zaplenjeno in za Rusijo določeno orožje češkoslovaškega izvora, se izjavlja od merodajne strani, da so te vesti brez vsake podlage in so samo manever madžarske tiskovne službe, ki hoče s takimi vestmi odvrniti pozornost javnosti od afere v Monoštru. Dejanski stan te zadeve je razviden iz poročila berlinskega »Vorwärtsa« ki pravi da je pošiljka prišla iz Torgaua v okraju Halle.

Senzacijonalno glasovanje v francoski zbornici

Zbornica se je s 310 : 227 glasovom izrekla za aretacijo komunističnih poslancev ter tako izglasovala novo zaupnico Poincaréju. — Dva poslanca že aretirana

Pariz, 12. januarja. s. V pariški zbornici se je danes vršilo glasovanje o nadaljnem postopanju s komunističnimi poslanci, ki so bili obsojeni na ječo. Od teh poslancev sta prišla na sejo samo Cachin in Vaillant-Couturier, ker je osrednji odbor komunistič ne stranke delegiral na sejo samo to dvojico. Zbornica in tribune so bile nabito polne. Poslopje je bilo zastraženo s policijo.

Po otvoritvi je sporočil predsednik zbornice, da je pravosodni minister predložil predlog, naj se komunistični poslanci aretirajo. Alzaški socijalistični poslanec Uhry je pobijal stališče vlade ter je izjavil, da krši ta predlog ustavo, ki jo bodo socijalisti znali braniti. Pravosodni minister Barthou je izjavil, da bi mu bilo ljubše, da ne bi prišlo do te afere, vendar je beg komunističnih poslancev prisilil vlado do tega koraka. Leon Blum je imel govor, po katerem se je smatralo, da bo glasovanje izpadlo proti Poincaréju.

Nato je min. predsednik Poincaré odredil da se seja prekine ter je stavil vprašanje zaupanja. **Pri glasovanju je bil Barthoujev predlog naj se komunistični poslanci aretirajo sprejet s 310 proti 227 glasovom.**

Oba komunistična poslanca, ki sta prisostvovala seji, sta bila takoj, ko sta zapustila Parlament, aretirana. Mnogo tisoč broječa množica jima je priredila ovacije. Policija je morala razpršiti množico.

Pariz, 12. januarja. s. Doumer je bil izvoljen za predsednika senata.

Spor med Rusijo in Grčijo poravnan

Atene, 12. jan. d. Ruski poslanik je imel z zunanjim ministrom Mihalokopulosom razgovor. Ruski poslanik je izjavil v imenu svoje vlade, da polaga sovjetska vlada veliko važnost na to, da ostane pri dosedanjih odnošajih med obema državama. Zato je moskovska vlada pripravljena sprejeti grško zahtevo, po kateri se ukine za bodočnost pravica eksteritorijalnosti članov ruskega trgovinskega zastopstva. Ta pravica ostane samo šefu tega zastopstva. Grškemu izvoznemu blagu se bodo dovolile razne carinske in tarifne ugodnosti. Ta dogovor se bo podpisal prve dni meseca februarja.

Rim potrjuje

Rim, 12. jan. g. «Giornale d' Italia» poroča k beograjski vesti o podaljšanju odpovednega roka jugoslovensko-italijanske prijateljske pogodbe, da se po njegovih informacijah faktično razpravlja med italijanskim poslanikom v Beogradu in jugoslovensko vlado o podaljšanju.

Belgijski fašisti uničili sovjetsko razstavo

Bruselj, 12. dec. g. Približno 150 dijakov, ki so člani patriotskih mladinskih organizacij, je danes popoldne vdrlo v prostore sovjetske razstave, kjer so uničili vse stvari, ki so jim prišle v roke, med drugim Ljeninov kip.

Obupno stanje naših železnic

Prometni minister odkrito priznava, da je njegov proračun nerealen in da železnice propadajo. — Dr Žerjav proti nezdravi prometni politiki

Nesmotrena štednja povzroča državi ogromno škodo. — Plačevati moramo obresti za posojilo, ki ga nismo dobili. — Usodne posledice nesmiselne centralizacije, ki pospešuje korupcijo. Pare štedijo pri osobju, milijone razmetavajo. — Minister napoveduje nove redukcije in povišanje tarifov

Beograd, 12. januarja. p. Danes popoldne je finančni odbor pričel z razpravo o proračunu ministrstva za promet.

Ekspoze prometnega ministra

povdarja, da je bil prometni proračun zmanjšan za 130 milijonov dinarjev, kar onemogoča izvajanje prometne politike, kakršno si je zamišljal minister. Edini up je inozemsko posojilo.

Proračun prometnega ministrstva znaša 2582 milijonov dinarjev. Lanski proračun je bil nerealen in nepopoln. Tako je n. pr. že izčrpana partija za premog, za katerega potrebuje še 150 milijonov dinarjev, da se vzdrži promet do konca marca.

Tekom proračunskega leta bodo postavljene v promet

nove proge

Kragujevac - Kraljevo, Prokuplje - Kuršumija, **Krapina - Rogatec in Bakar - Kraljevica**, kar predstavlja dolžino 103 km normalnega tira. Razen tega bo dogotovljenih 56 km ozkotirnih železnic.

Od leta 1919. do danes je bilo v vsej državi zgrajenih skupno 517 km novih prog, med drugimi tudi železniška proga Ormož-Ljutomer - Murska Sobota. Ozkotirnih prog je bilo zgrajenih doslej skupno 800 km. Na podlagi uredbe v smislu pooblastil finančnega zakona je projektiranih skupno še nadaljnih 995 km normalnotirnih železniških prog in približno enaka dolžina ozkotirnih. Skupni gradbeni načrt predvideva 1772 km novih prog. **Od tega se je začelo graditi že 352 km, za nadaljne 504 km pa so gradbena dela že razpisana.** Za vse ostale projektirane proge se v ministrstvu izdelujejo podrobni načrti, med drugimi tudi za progo Št. Janž - Sevnica.

Tekom lanskega leta je bilo reduciranih okoli dva tisoč uradnikov, letos jih bo še okrog tisoč. Kljub tem redukcijam bo mogoče vzdrževati tudi nove proge. Pač pa bodo narasli materijalni izdatki, ker imamo silno veliko število zapuščenih prog, ki še niso popravljene, odkar jih je vojna uničila. Ni nam potrebno samo posojilo za nove proge, temveč tudi za

popravilo sedanjih prog.

Od ujedinjenja do sedaj je bilo izmenjanih za 270 milijonov dinarjev tirov. S tračnicami v vrednosti 10 milijonov švicarskih frankov, ki jim bomo dobili za prodajo tobaka na Poljskem, se bo izmenjalo novih 295 km. Tračnice bodo izmenjane med drugim na progah Split - Šibenik in **Borovnica-Rakek.**

Za zboljšanje železniških prog je izdelan načrt za pet let. Za prvo leto bo treba v to svrho 300 milijonov dinarjev.

Strojev in vagonov

imamo letos nekoliko več kakor prej. Dobili smo 70 novih normalnotirnih lokomotiv, 109 normalnih potniških vagonov, 9 ozkotirnih potniških vagonov, 369 normalnih tovornih vagonov in 739 ozkotirnih tovornih vagonov, vse na račun reparacij.

Železniške delavnice

so zelo slabe; najboljša je v Mariboru, a ta ne zadostuje vsem potrebam. Dosedaj se je mnogo delalo v inozemstvu, kar je bilo strahovito drago. Kasneje smo poskušali delati z domačimi tovarnarji, pa tudi to se ni obneslo. Treba je zato povečati intenzivno delo v državnih delavnicah. V prihodnjem letu bo pričela delati za našo železniško upravo delavnica v Kraljevu, ki bo povsem moderno urejena.

Nabave materijala

se vrše pod zelo težkimi okoliščinami. Glavno težkočo tvori pomanjkanje potrebnih kreditov. Ministrstvu je zato nemogoče vršiti večje nabavke, pri čemer bi država lahko mnogo prihranila, **marveč mora nabavljati materijal na drobno.** Vsa dosedanja prizadevanja, da bi se te težkoče odstranile, so ostala brezuspešna.

Za financiranje gradbenih del

je bilo določeno Blairovo posojilo, in sicer prvi obrok v znesku 15 milijonov dinarjev. Radi nastalih težkoč pa prometno ministrstvo tega denarja ni dobilo in si je moralo za izvedbo najnujnejših del izposoditi iz drugega obroka, določenega v druge svrhe. **Tretji obrok leži še danes v Newyorku in mora država plačevati zanj 7 % obresti, od Blaireve skupine pa dobiva le 2 in pol odstotka povratnih obresti.** (To odkritje prometnega ministra je izzvalo v vrstah opozicije veliko razburjenje. Slišali so se ostri protesti proti tako škandaloznemu gospodarstvu, ki ga ni najti v nobenem privatnem podjetju. **Naravnost nečuveno je, da mora država plačevati obresti za posojilo, ki ga sploh ni dobila!**) Prometni minister je v odgovor naglašal, da je bil to edini izhod, ker bi bil sicer denar, tudi če bi bil izplačan, blokiran v Beogradu, ker država ni izpolnila prevzetih obveznosti.

Še mnogo bolj žalostno sliko je podal prometni minister o

pomorskem prometu.

Izjavil je namreč prostodušno, **da v pomorskem prometu primanjkuje vsega, tako da je sploh težko govoriti o njem. Nimamo prav ničesar. Ni trgovske mornarice, ni ladjedelnic, ni potrebnih pristanišč.** Vse to bi bilo šele treba zgraditi, a za to bi bili potrebni ogromni krediti.

V svojih nadaljnih izvajanjih je minister naglašal, da so

zaostali dohodki

v tekočem proračunskem letu tudi v njegovem resoru daleč za proračunanimi. Znašali so namreč 2250 milijonov Din, torej za pol milijarde manj, kakor so bili proračunani. To je predvsem posledica nazadovanja našega izvoza; prometni minister pa je tudi mnenja, da so naše železniške tarife v primeri z drugimi državami prenizke ter da bo treba ne glede na splošni gospodarski položaj misliti na to, da se izdatki spravijo z dohodki v sklad potom zvišanja tarifov. Osebni tarifi bi se sicer lahko nekoliko znižali, **tovorne tarife pa bo treba vsekakor znatno povišati.**

Svoj ekspoze je zaključil prometni minister general Milosavljević s ponovnim priznanjem, **da proračun njegovega ministrstva ni realen ter da ne zadostuje danim potrebam,** vendar pa prosi, da ga finančni odbor sprejme tako kakor je predložen.

Posl. dr. Žerjav

je otvoril debato s konštatacijo, da dokazuje ekspoze prometnega ministra žalostno dejstvo, da bomo v času, ko dobivamo nove proge doživeli, da bodo propadle stare proge, ker ministrstvo ne skrbi za njih redno vzdrževanje. Treba je, **da se ugotovijo krivci, ki nosijo odgovornost za to, da mora plačevati država brez vsake potrebe in brez najmanjšega haska visoke obresti za 15 milijonov dolarjev.** Zakaj se je najelo posojilo, ako niso bili izvršeni prevzeti pogoji. Govornik nadalje ugotavlja, da je **prometni minister govoril prav za prav proti svojemu lastnemu proračunu, ko je priznal, da ta proračun ni realen.** S tem je g. minister obtožil fin. ministra, ki se je v svojem ekspozeju hvalil, da je to prvi proračun, ki je popolnoma realen. Narodna skupščina prometnemu ministru sedaj ne more pomagati in bo moral že sam obračunati s svojimi kolegi v vladi. Pričakovati pa je bilo, da nam bo prometni minister v svojem ekspozeju poročal tudi

o komercijalizaciji železnic

in o potrebnih reformah, ker ni dvoma, da je neugodnega finančnega stanja kriv v prvi vrsti sedanji sistem naših prometnih ustanov. **Povišanje železniških tarif za les, premog, apno in opeko, kakor ga je najavil v svojem ekspozeju prometni minister, lahko več škoduje nego koristi.**

Dr. Žerjav je nato obširno govoril o pomanjkljivih kreditih za redno vzdrževanje prog in opozoril na slabe posledice take politike, ki se jasno kažejo tudi že v Sloveniji, kjer so bile vsaj doslej železniške proge še v najboljšem stanju. V proračunu so razni fondi (amortizacijski, rezervni, zavarovalni in fond obratnega kapitala), ki so neke vrste predujm za nameravano komercijalizacijo. Govornik se obširno bavi s tem problemom in opozarja ministra, naj stvar dobro prouči, preden se bo odločil, da ne bo doživel še enkrat takega razočaranja, kakor ga je s prvim načrtom uredbe o komercijalizaciji. Protiustavno je, otvarjati v proračunu kredite za institucije, za katere še ni zakonskega pooblastila. To velja zlasti tudi za postavko

kontrolna direkcija

Kontrola je sicer nujno potrebna, toda za kreiranje posebnega urada bi bilo vsekakor potrebno zakonsko pooblastilo. Treba bi bilo tudi določiti točno kompetenco. Ta kontrola bi se morala nanašati v prvi vrsti na pobijanje korupcije, ki se je pod sedanjim režimom najhuje razpasla. Govornik je navedel v dokaz za to svojo trditev številne konkretne slučaje.

Proračun je sestavljen na temelju uredbe z dne 31. decembra 1927, s katero se

odpravljajo ekonomski oddelki oblastnih direkcij.

S to uredbo so se združili razni oddelki, dasi je absolutno nemogoče, da bi načelnik takega združenega oddelka obvladal administrativno, pravno, personalno in računsko službo. Ta uredba pomeni uvedbo najstrožjega centralizma. Zato se mora spremeniti, tako da **ostane težišče administracije v oblastnih direkcijah, katerim naj se zopet vrnejo komercijalni oddelki s kontrolo dohodkov in ekonomsko-računski oddelki.** Govornik je nato obširno kritiziral pravilnik za računsko službo in obrazložil nepovoljne posledice centralizacije železniških nabavk na konkretnih primerih, ki so izzvali v fin. odboru splošno senzacijo. Ta centralizacija gre tako daleč, da bo odslej **generalna direkcija državnih železnic nabavljala celo vse pisarniške potrebščine.** Posledica tega bo, da bodo ostali železniški uradi na progah nekega dne brez papirja in črnila. **Malim trgovcem in obrtnikom je s tem onemogočen vsak zaslužek, ki gre v roke velikih, favoriziranih špekulantov, ki se poslužujejo koruptivnih sredstev. Pripravlja pa se še nova in velika napaka s tem, da se hočejo ukiniti materijalna skladišča pri poedinih direkcijah in ustanoviti za vso državo le tri centralna skladišča.** Prometni minister naj se drži pravila: ne podiraj, dokler ne zgradiš nekaj boljšega.

Govornik je nato obširno kritiziral način nabavk na račun reparacij in postopanje pri dobavi premoga. Razpravljal je tudi o oddaji kolodvorske restavracije v Zagrebu, ki je ni mogel dobiti pošten državljan, ker so ga oklevetali, da je nezanesljiv, dočim jo je sedaj dobil za mnogo nižjo ceno človek, ki je mnogo manj zanesljiv. Posl. dr. Žerjav se je nato toplo zavzel

za pravice železniškega osobja

in zahteval, da se izboljša njegov materijalni položaj, ki je sedaj povsem nezadovoljiv. Pri tem naj se upostavijo avtonomni penzijski, bolniški in nezgodni fondi, ki naj se jim vrnejo vse nekdanje ugodnosti, kakor so jih imeli pred prevratom. Zlasti toplo se je govornik zavzel za železniške invalide ter zahteval, da se jim vrnejo režijske karte za nje in njihove rodbine. Odločno je protestiral proti nameravanemu podraženju režijskih kart in proti nameravani odstranitvi starih in zaslužnih železniških zdravnikov.

Dr. Žerjav končno priznava ministru, da se bori proti partizanstvu, izraža pa željo, naj končno preneha tudi z represalijami proti tako zvanim komunistom. Minister bo našel v boju proti koruptivni in partizanski kliki v Narodni skupščini vselej potrebno podporo. Govornik bo glasoval proti proračunu, ker je proračun nerealen in ker v sedanjo vlado ne more nikdo imeti zaupanja.

Drugi govorniki

Po govoru dr. Žerjava, ki je na vse prisotne zlasti pa na načelnike prometnega ministrstva in na ministra samega s svojim globokim poznanjem prometnih ustanov napravil velik utis, je dobil besedo

posl. Besarović (SDS),

ki je tudi ostro kritiziral uredbo o centralizaciji dobav in se nato bavil z nezadovoljivim poslovanjem beograjske oblastne železniške direkcije. Razpravljal je tudi o razmerah v železniških delavnicah, ki bi prav lahko uspevale, ako bi jih ministrstvo zalagalo s primernimi deli in krediti. Tako pa je danes delavstvo pri železnicah mizerno plačano in zasluži ponekod le 432 Din mesečno t. j. 18 Din na dan. Kljub temu pa je imela državna uprava vendarle sredstva, **da je samo na področju sarajevske direkcije tik pred volitvami nastavila nad tisoč delavcev samo zato, da jih je lahko takoj po volitvah odpustila.**

Za Besarovićem je govoril

poslanec Petejan,

ki je ugotovil, da je minister v svojem ekspozeju popolnoma prezrl personalno vprašanje, ki je eno najvažnejših vprašanj prometne politike. Zgrešena je sedanja politika prometnega ministrstva, da je treba štediti pri plačah in mezdah personala. Moderna država postopa drugače. Minister obljublja, da bo imel prihodnje leto 1035 manj uslužbencev, a 50 km več proge. **Pri nas odpade na 1 km proge 7.15 osobja, v Nemčiji 13.27, v Avstriji 15, v Belgiji 22.7, v Franciji na državnih železnicah 10.5, na privatnih 12.2, v Angliji 19, v Italiji 10.23 in v Češkoslovaški 12.23!** Prometna politika ne sme potemtakem obstojati v tem, da se štedi pri personalu in da se ga nesmiselno reducira. **Sanacijo našega prometa je treba izvesti administrativnim potom in s popolnoma drugimi ukrepi, kakor s šikanami in redukcijami personala.**

Zadnja leta so se personalu odvzele še one ugodnosti, ki si jih je nekdaj priboril pod Avstrijo.

Nato je poslanec Petejan opozoril, kako izgublja delavstvo zaradi mnogoštevilnih praznikov svoje mezde, dočim ostali nameščenci vendarle tudi za praznike prejemajo svoje plače. Čudi se, kako je mogel prometni minister zmanjšati kredit za delavnice in kurilnice za 4 milijone dinarjev, ker že danes primanjkuje kreditov, tako da se **vsakega prvega v mesecu delavci s strahom vprašujejo ali bodo sploh prejeli mezde.** Nato je navedel slučaj uradnika Stankota v Ljubljani, ki ga je minister odpustil po desetih letih vzorne službe, in ga vrgel na ovadbo neodgovornih elementov s celo družino na cesto. Prečital je sodno overovljeni prepis izjave komisarja na Rakeku, ki demantira vse navedbe proti Stankotu. Bil je eden najzvestejših uradnikov, kar so mu tudi vsi njegovi predstojniki potrdili. Kljub temu je bil na ovadbo preko noči odpuščen iz službe, češ da je komunist, čeprav se s komunizmom nikoli ni bavil in je bil samo strokovni organizator.

Po govoru posl. Petejana je bila

današnja seja zaključena.

Prihodnja seja bo jutri dopoldne; nadaljevala in končala se bo razprava o proračunu prometnega ministrstva. V soboto je na dnevnem redu proračun ministrstva za socijalno politiko, v nedeljo ministrstvo za poljedelstvo, v pondeljek ministrstvi za agrarno reformo in za izenačenje zakonov, v torek ministrstvo za trgovino, nato pa slede ministrstvo za pošto ter ministrstvo za šume in rude. Od 20. do 23. t. m. bo finančni odbor razpravljal o proračunu dohodkov in o finančnem zakonu, tako da bo proračun do 25. v finančnem odboru v celoti sprejet. Po potrebi se bodo vršile seje odbora tudi ponoči.

Deset milijonov posojila za gladujoče

Beograd, 12. januarja. p. V predsedništvu vlade je imel dopoldne sejo komite ministrov, ki razpravlja o pomoči siromašnim krajem, zlasti onim, v katerih vlada lakota. Kakor znano, je vlada odobrila kredit 10 milijonov dinarjev, ki jih naj Rdeči križ po svoji razsodnosti razdeli. Dejansko ta dovoljeni kredit ne predstavlja nobene posebne podpore, ker se bodo morale za razdeljeni denar zadolžiti občine in ga bodo morali seljaki vračati. Vlada predvideva pomoč za 16 oblasti.

Kako si vlada predstavlja pomoč gladujočim, je razvidno tudi iz izjave prometnega ministra, da ne more dovoliti brezplačnega prevoza živil v pasivne kraje. Od vsote desetih milijonov dinarjev, ki jo bo moralo prebivalstvo vrniti, se bo ustvaril poseben fond, iz katerega se bodo kasneje delile podpore v slučaju elementarnih nezgod.

Odmev dijaških izgredov v Rumuniji

Bukarešta, 12. jan. g. Dijaki, ki so bili obsojeni zaradi dijaških izgredov v Kološu in Velikem Varadinu, so vložili pri vrhovnem vojaškem sodišču priziv. Razprava se bo vršila 18. februarja. Dne 25. februarja se bo vršila razprava proti onim trem dijakom, ki so na cesti ustavili tri Italijane ter jih pretepli. Dijaki v Jassyju so hoteli prirediti protestno zborovanje proti obsodbi svojih kolegov, toda notranje ministrstvo je prepovedalo zborovanje.

Klerikalci in ljubljanska univerza

S hinavskimi sumničenji naprednih poslancev bi radi zabrisali svojo krivdo. — SLS ni bila nikdar iskrena prijateljica slovenskega vseučilišča. — Medicinska in tehniška fakulteta naj se žrtvujeta za teološko

«Slovenec» bi rad z demagoškimi uvodniki vsaj nekoliko ublažil mučni vtis, ki ga je na slovensko javnost napravilo dejstvo, da se je dogodil prvi resni in opasni naskok na naša vseučilišča v letu Gospodovem 1927., ko so sedeli v vladi klerikalni poslanci.

Ker pa ne more utajiti splošno znanega dejstva, dolži samostojne demokrate, da so se s prvih začetkov na vso moč trudili uničiti ljubljansko univerzo. Ker tudi za to trditev ne more prinesti niti najmanjšega dokaza, se spravi nad narodno edinstvo, pozabljajoč, da se je sama SLS zanj izjavila l. 1912., ko je proglasila Slovence in Hrvate za en narod in ob deklaraciji, ko je k tej enoti dodala še Srbe, od prevrata naprej pa kar večkrat, kadarkoli je stopila v vlado.

Sedaj pa glasilo iste stranke zopet z nekakim aplombom povdarja, da so klerikalci tisti, ki dosledno s svojega načelnega stališča branijo Slovenstvo pred stopitvijo s Srbstvom ali Hrvatstvom ter so uverjeni, da je edinstvo fundamentalno zgrešena stvar, ki nujno dovede do razdiranja slovenske univerze.

Brez ovinkov tudi dolži člankar poslanca dr. Kramerja, da je s svojimi novoletnimi članki o jugoslovenskem edinstvu neposredni krivec razdiranja naše univerze, dasi je g. dr. Kramer kot član opozicije izvedel za paragraf 44. finančnega zakona, ki pooblašča vlado za ukinitev dveh ljubljanskih fakultet, šele tedaj, ko je že **vseh dvajset slovenskih klerikalnih poslancev pristalo na okrnitev našega vseučilišča.**

Kakor se govori v poučenih krogih, je iz radikalskih vrst izšla le želja po ukinitvi teološke fakultete in so **klerikalci pristali na ukinitev dveh drugih fakultet samo, da rešijo teologijo.**

Ta verzija bi znala biti resnična, ker bi povsem odgovarjala davni tradiciji. **Na prvem slovenskem katoliškem shodu je bila namreč sprejeta resolucija, kjer se klerikalci izjavljajo zoper slovensko univerzo v Ljubljani in se izrekajo za nemško katoliško univerzo v Solnogradu.**

Ta animoznost se je do drugega katoliškega shoda pod vplivom napredne javnosti sicer nekoliko ublažila, vendar **klerikalci nikoli niso bili iskreni prijatelji našega vseučilišča in so to tudi dokazali s tem, da so vseučiliški fond brezobzirno porabljali za svoje strankarske kupčije.**

Ljubezen klerikalcev do univerze se je ogrela šele v tistem hipu, ko so videli, da jim ni toliko nevarna, ker so jim posamezni profesorji zvesto sekundirali pri njihovem boju za samoslovenski separatizem. Naravno, da se je v slovenski javnosti oglasilo nezadovoljstvo zoper te zavestne ali nezavestne podpornike klerikalizma, toda podobni primeri se dogajajo po vsem božjem svetu, pa nihče napadov na posamezne profesorje ne istoveti z napadi na univerzo.

Zaščitniki univerze pa so bili klerikalci le toliko časa, dokler ni bilo resne nevarnosti zanjo in se je vsa njih zaščitniška energija javljala le v pisanju člankov o samoniklem samoslovenstvu. Pri prvem resnem napadu na obstoj naše univerze pa so klerikalci mirne duše privolili v okrnitev ter napravili v dejanju to, kar je prvi katoliški shod, glede slovenske univerze izjavil le v papirnati resoluciji . . .

Slovenska javnost se je klerikalnemu poizkusu energično uprla, ako pa bo kljub temu trpela naša univerza, si bomo enkrat vsi na jasnem, da je to krivda klerikalnih poslancev, ki s tem dejanjem ne bodo šele prvič podredili slovenskih interesov svojim ožjim strankarskim interesom.

Govorijo o miru in se pripravljajo na vojno

Ameriška vlada odklanja Briandove predloge. — Zedinjene države gradijo 78 novih vojnih ladij! — Ostra angleška kritika

Pariz, 12. januarja (be.) Vladi je bil izročen odgovor ameriške vlade na zadnji Briandov predlog glede sklenitve mirovnega pakta med Francijo in Ameriko. **V odgovoru izjavlja ameriška vlada, da ne more podpisati te pogodbe, dokler jo ne podpišejo tudi druge države.**

Washington, 12 januarja d. Mornariški tajnik Wilbour je pred mornariškim odborom reprezentančne zbornice razvil svoj program glede graditve novih ladij. Ta program zahteva 800 milijonov dolarjev ter predvideva, da se bo v teku let zgradilo 25 križark po 10.000 ton, 39 podmornic, 9 rušilcev in 5 letalskih ladij matic. V teku nadaljnjih 15 let se bo popravilo vseh 34 križark. Mornariški tajnik je povdarjal, da ta program ne pomenja oboroževanja, temveč je potreben, da se bodo zaščitili najvažnejši interesi Amerike. (!?) Striktna zahteva Anglije na ženevski konferenci glede povečanja brodovja križark so najboljši dokaz, da potrebujejo tudi Zedinjene države veliko križarsko brodovje. Wilbour ceni stroške za graditev ameriškega brodovja križark, ki bodo imele 800.000 ton, kakor je to predlagala v Ženevi Anglija, na eno milijardo dolarjev. Anglija bo lahko zgradila isto brodovje zaradi manjših gradbenih stroškov za 600 milijonov dolarjev. Wilbour je dalje izjavil, da ta gradbeni program zelo zmanjšuje vojno nevarnost.

London, 12. januarja d. Kontreadmiral Taylor je ostro napadal program Amerike za zgraditev vojnih ladij ter je povdarjal, da ni na mestu obsojati angleško vlado, ker se je ženevska razorožitvena konferenca izjalovila. Jasno je, je dejal Taylor, da s tem napadam Ameriko. Amerika ima sicer pravico, da gradi toliko ladij, kolikor hoče. Toda vprašati se moramo, ali Amerika s tem ne postavlja nazaj kazalce na uri? Upati je, da bo Amerika opustila svoje stališče. Ako bi Anglija in Amerika šli po isti poti in ako bi se odstranili nesporazumi med obema državama, bi mogli Amerika in Anglija vladati nad svetom ter izsiliti mir. Ženevska razorožitvena konferenca, ki jo je sklicala Amerika, je bila samo političen bluf. Končno je Taylor izjavil, da ne verjame, da je Amerika šla na to konferenco z namenom, da bi znižala svoje oboroževanje.

Italija izgradi pristanišče v Draču

Rim, 12. januarja (ri—d.) **Albanski minister za javna dela je z italijansko družbo Mezzorana podpisal pogodbo za izgraditev in obnovo pristanišča v Draču. Stroški so proračunjeni na 8 milijonov zlatih lir.**

V smislu sklenjene pogodbe je prevzela italijanska vlada dolžnost, da izplača družbi vse izdatke, ki bi presegali gradbene stroške. Ta določba je še posebej precizirana v posebnem dogovoru med albanskim zunanjim ministrom in italijansko vlado. Albanska vlada se je v kompenzacijo obvezala, da bodo italijanske ladje za dobo petih let oproščene vseh pristaniških pristojbin.

Fašizem je premalo „krščanski"!

Rim, 12. januarja. s. Vatikansko glasilo «Osservatore Romano» nadaljuje s svojo kampanjo proti D' Annunziju. V tristolpnem članku se list bavi z italijanstvom D' Annunzijevih del ter jih proklinja, ker so pisana zelo strastno. Nimamo simpatije za Carduccija, piše list, toda njegov poganski značaj je bolj izviral iz polemičnega in političnega stališča. D' Annunzio pa je popoln pagan. List govori nato o nacijonalni izdaji D' Annunzijevih del, ki jo namerava prirediti Mussolini ter veli, da tako izredno čaščenje ni v skladu s strogo sodbo cerkve. Nacijonalna izdaja teh del ni v nobenem razmerju do pisateljevih zaslug. Niti ni v skladu z italijanskim duhom, ki je docela krščanski ter s stališčem sedanje zakonodaje, ki vedno izjavlja, da hoče obnoviti državo v krščanskem duhu.

Moskva proti Vatikanu

Rim, 12. jan. o. «Brillante» poroča, da je prispelo iz Moskve v Vatikan priporočeno pismo, naslovljeno na papeža. Pismo vsebuje obsodbo, izrečeno s strani sovjetske vlade in pravoslavnega sinoda proti Piju XI., češ da je gmotno podpiral protibolševiško gibanje. Izjavo so podpisali nekateri člani sinoda ter boljševiški poditelji Rykov, Stalin in drugi. Papež je pismo pokazal vsem članom svetega kolegija, nakar ga je dal shraniti v vatikanskem arhivu kot zgodovinski dokument.

Pofašistenje italijanske znanosti

Rim, 12. jan. d. V uvodnem članku zahteva «Giornle d'Italia», da mora prenehati kulturna odvisnost italijanske znanosti od inozemstva, zlasti od Nemčije. Italijanski listi recenzirajo še vedno preveč inozemskih del. V medicini se uporabljajo skoraj izključno inozemske, zlasti nemške učne knjige, ki so bile prestavljene v italijanščino. List zahteva, da se morajo italijanski založniki obvezati, da bodo tiskali samo italijanske knjige, pisane od Italijanov in v italijanskem duhu.

Skoraj gotovo po navodilih Vatikana

Turin, 12. jan. o. Mnogo pozornosti je vzbudila vest, ki se je razširila snoči po mestu, da je fašistična milica aretirala pisatelja dr. Dino Segrea, ki je v Italiji pa tudi v inozemstvu splošno znan pod pseudonimom Pitigrilli. O vzrokih aretacije se oblasti še niso hotele izjaviti.

Bernard Shaw o fašizmu

London, 12. jan. d. Bernard Shaw se je v pismu na znano voditeljico feminističnega gibanja Pankhurst, ki ga je prosila, da bi pri italijanskih oblastih interveniral v neki zadevi izjavil nastopno: Draga gospa! Žal mi je, da vam ne morem pomagati. Ker sem socijalist in ker so socijalisti v Italiji v resnici le preoblečeni liberalci, ki jih preganja fašizem, bi vam moja intervencija bolj škodovala nego koristila. Izgleda, da je Mussolini kot razsodnik tak despot, kakor d. bi bil rojen bančnik. Vsako najmanjše vmešavanje ga razljuti. Po mnenju naših liberalcev sem fašist, ker jim svetujem naj prenehajo pljuvati Mus. linnju v obraz in naj se raji brigajo za agitacijo. Ko sem glede Lenina zahteval isto, so mi rekli, da sem boljševik. Bog ve, za kaj me bodo še vse napravili.

Samomor čsl. novinarja

Praga, 12. jan. h. Danes popoldne se je ustrelil v Brnu eden najbolj popularnih novinarjev, beletrist Rudolf Teslohlidek. Vzrok samomora je težka živčna bolezen. Teslohlidek, ki je bil rojen leta 1882., je bil absolviran filozof, vendar pa se je že v zgodnji mladosti pričel baviti z novinarstvom in literaturo. Zelo znana so njegova propagandna dela za Sokolstvo.

Naši kraji in ljudje

128 strani zanimivega čtiva za 6 Din

Danes, ko vsi, ki čutijo potrebo čitanja, tožijo o draginji knjig, se nudi najširšemu krogu našega ljudstva časopisna posebnost:

Štiri številke »Življenja in sveta«, ki izidejo vsak mesec, tvorijo skupaj 128 strani v obliki velike knjige, polnih zanimivega, zabavnega in poučnega štiva in ilustracij v barvah.

Pa kakega štiva! O najraznovrstnejših rečeh: o tujih narodih in deželah, iz sedanjosti, preteklosti in bodočnosti, o »čudežih« prirode in sveta — pa vse polno lepih povesti in zabavnih kramljanj.

Ilustrirana knjiga na 128 straneh bi stala najmanj 30 Din. Za to ceno dobivaš »Življenje in svet« pol leta. To se pravi: 24 številk na 768 straneh!

V teh številkah boš imel mimo zaključenega romana vsebino treh ali štirih drugih knjig!

Posluži se položnice in se takoj naroči na »Življenje in svet«!

Zadnja pot dr. Demetra Bleiweisa

Ljubljana, 12. januarja

Izpred hiše žalosti na Kongresnem trgu 15. se je popoldne ob 15.30 vršil pogreb tragično preminulega šef-zdravnika OUZD g. dr. Demetra Bleiweis-Trsteniškega. Ogromni žalni sprevod je pač najočitneje pričal, kako popularna osebnost v Ljubljani je bil blagi pokojnik.

Na Kongresnem trgu se je že kmalu po 15. uri jela zbirati skoro vsa Ljubljana. Prihajale so številne deputacije, a številno občinstvo se je zgostilo v velik špalir. Točno ob določeni uri je veliki žalni sprevod krenil po Šelenburgovi ulici in Dunajski cesti ter zavil preko Tavčarjeve in Slomškove ulice proti pokopališču. Spredaj ob križu sta korakala dva pompfunebrista, ki sta nosila dva velika šopka svežega cvetja. Za križem so sledili trije nosilci krasnih vencev, poklonjenih od prijateljskih rodbin. Visoko obložen je sledil posebni voz s prekrasnimi venci, za vozom z duhovniki pa je sledil četverovprežni mrtvaški gala-voz s krsto.

V globoki žalosti so sledili plemenitemu pokojniku na zadnji poti številni sorodniki, za njimi pa so se v sprevodu uvrstili Ljubljančani vseh slojev. Predvsem so svojega dobrega tovariša korporativno spremili vsi ljubljanski zdravniki s predsednikom zdravniške zbornice g. dr. Rusom, nadalje veliki župan dr. Vodopivec, župan dr. Dinko Puc, predsednik deželnega sodišča dr. Rogina, ravnatelj OUZD dr. Joža Bohinjec z vsem uradniškim zborom, zastopniki različnih korporacij in institucij, posebno Sokolstva, in številne ljubljanske dame. Na pokopališču pri Sv. Križu je bila krsta po cerkvenih opravilih položena v rodbinsko grobnico.

Gradnja moderne carinarnice na Jesenicah

Nova palača se prične graditi že spomladi.

Jesenice, 12. januarja

Veliki promet na jeseniški carinarnici, ki se bo s prenosom avstrijskih carinskih oblasti na skupno obmejno postajo na Jesenicah še znatno dvignil, je pripravil merodajne činitelje do načrta, da se zgradi velika in moderna carinarnica, ki bo omogočila lažje, hitrejše in vsem zahtevam odgovarjajoče poslovanje. Včeraj se je sestala komisija, da za to velevažno poslopje izbere primeren prostor.

Komisijo so tvorili naslednji strokovnjaki: generalni direktor carin g. dr. Konrad Šmid iz Beograda in carinski inspektor Rupelj iz Ljubljane, a železniško direkcijo sta zastopala gg. Vargazon in ing. Kavčič, prometno odelenje pa g. Ivan Deržič. Nadalje so zastopali: gradbeno podjetje »Slograd« gg. inž Pirkmayer in Petrovčič, jeseniško občino njen pooblaščeni tehniški referent ing. Josip Pavlin iz Ljubljane, jeseniško železniško postajo g. načelnik Budan, carinarnico pa njen upravnik g. Branko Čatič. Navzoč je bil tudi jeseniški župan g. Čufer s svetovalci gg. Sitarjem, Mulejem in Globočnikom ter jeseniški župnik g. Kastelic.

Po dolgem, vsestranskem razpravljanju se je komisija odločila za prostor na tako imenovanih Žalah tik jeseniškega kolodvora. Carinarnica bo impozantno poslopje z več nadstropji, ki bo v kras Jesenicam ter bo dala temu kraju od postajne strani popolnoma novo lice. Monumentalno bo učinkovalo pročelje na obeh straneh, tako ob državni cesti, kakor tudi s strani železniške postaje. Proračun za sirovo stavbo je predviden v znesku 4,500.000 Din, za notranjo opremo 1,500.000 Din ter za nabavo novih tirov, za preložitev državne ceste in za ureditev vrtov in nasadov okroglo 1 milijon dinarjev.

V poslopju se bo nahajal poleg carinskih uradnih prostorov tudi kemični laboratorij, carinski muzej, poštni oddelek, več udobnih stanovanj za carinsko osobje in javno kopališče. Ogrevanje teh prostorov bo urejeno s centralno kurjavo. Vsekakor bodo torej Jesenice s to novo reprezentančno zgradbo mnogo pridobile. Sleherni tujec bo takoj pri izstopu iz kolodvora dobil popolnoma drugačen vtis, kakor doslej, ko je videl krog in krog le kup skromnih hiš. Ravno nova carinarnica bo na tako važni obmejni prometni postojanki, kakor so Jesenice, v znatni meri dvignila naš ugled pred potujočim svetom. Kredit za zgraditev nove carinarnice je od kompetentnih ministrstev že odobren. Z delom se prične takoj spomladi.

Vse za mladost! Zanimivo!

VEČNA MLADOST

Krasna drama iz življenja lepe igralke, ki se v strahu pred starostjo podvrže operaciji po metodi slavnega kirurga dr. Voronova.

Predstave danes točno ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

ELITNI KINO MATICA. Tel. 2124

Rezultat mednarodnega dijaškega zborovanja v Ljubljani

Včeraj je bilo z zadovoljivim uspehom zaključeno posvetovanje eksekutivnega odbora CIE.

Včeraj je bila zaključena konferenca mednarodne dijaške zveze v Ljubljani s slavnostnim koncertom, ki ga je zvečer priredil v Unionu Svet slušateljev ljubljanske univerze v čast delegatom CIE.

Zborovanje v Ljubljani je bilo nekako nadaljevanje dela konfederacije v Moloji v Švici. Rezultati celotnih posvetovanj so vsekakor popolnoma zadovoljivi. CIE ima med svojimi štatuti 3 glavne točke. To so: princip etatizma, t. j. državna baza, ki je merodajna za vse posamezne dijaške zveze v državah. Nadalje je konfederacija nepolitična, se torej v bistvu ne peča s političnimi vprašanji in se jim kolikor le mogoče izogiblje. Tretji princip konfederacije je načelo nekonfesijonalizma. Konfederacija se v glavnem ne ozira na verske razmere v posameznih zvezah, ki so zastopane v njej. Zaradi nepolitičnega značaja konfederacije skuša ta rešiti predvsem vsa praktična vprašanja, ticoča se dijakov vseh držav. Jasno je, da se zborujoči delegati političnim problemom ne morejo popolnoma izogniti. Na drugi strani pa bi se konfederacija ob zgolj političnih vprašanjih brez dvoma razbila, kajti težko bi bilo najti politič. orijentiranih zastopnikov posameznih držav.

Praktično delo je za sedaj torej bistvena naloga konfederacije. V tem okviru so mišljene različne olajšave za dijake pri potovanju, podpiranje ekskurzij, gojenje sporta itd. Naloge bodočnosti so predvsem, da CIE po možnosti uredi socijalna vprašanja dijaštva ter poseže tudi v notranjo politiko v posameznih državah s tem, da usmerja prosvetno in socijalno politiko. Da bo mogla CIE doseči ta cilj, je treba, da se ojačijo najprvo posamezne zveze v državah. Najmočnejše so sedaj v Angliji, Nemčiji in Ameriki. Zelo močne so tudi dijaške unije v Južni Ameriki, kjer že sedaj vplivajo na socijalno in prosvetno politiko.

Tudi naše »Pobratimstvo«, zveza jugoslovenskih dijakov, se je pod predsedstvom mladega beograjskega advokata Ilije Živančevića zelo razvilo in se njega vpliv v CIE že močno kaže. Sploh se opaža, da so se že do sedaj slovanski delegati v konfederaciji močno uveljavili. Če pomislimo, da se slovansko dijaštvo pred vojno v mednarodnem dijaškem gibanju sploh ni udejstvovalo, moremo reči, da so uspehi zdaj že naravnost veliki.

Konfederacija zaznamuje torej v zgolj praktičnih vprašanjih očividen uspeh od konference do konference. Bolj kočljiva so ona vprašanja, ki se jim tudi CIE, dasi nepolitična, ne more popolnoma izogniti. Eno takih kočljivih vprašanj je n. pr. vprašanje narodnih manjšin, katerega ji znašajo na tapet predvsem avstrijski in madžarski ter deloma bolgarski zastopniki. Zanimive so tozadevne izjave madžarskega delegata Bele de Galgasa, ki priznava, da so madžarski dijaki danes ekstremno nacijonalno orijentirani. Je pa mnenja, da je ta nacijonalizem boljši od hinavskega internacijonalizma in da bo mogoče na tej bazi rešiti z dobro voljo vsa pereča politična vprašanja. Izmenjavanje misli med posameznimi delegati je najboljša pot za bodoče odkritosrčno zbližanje vseh narodov, kajti CIE je organizacija, iz katere bodo po vsej priliki izšli bodoči voditelji narodov. Sedanje medsebojno spoznavanje in prijateljski odnošaji bodo brez dvoma olajšali rešitev konfliktov v bodočnosti. Madžarski delegat je izjavil, da so pri konferenci v Ljubljani ravno jugoslovenski akademiki s svojo umerjenostjo in zrelostjo pripomogli do lepega uspeha konference. Nadvse ga je veselilo, da je bil od nas povabljen kot gost in se na svoje oči prepričal o stanju našega dijaštva in naših razmer v obče ter tako opustil marsikateri predsodek in nepravilno mnenje o naši državi. Povabil bo ob prvi priliki zastopnike naših dijakov tudi na Madžarsko, da si bodo ogledali tamošnje prilike in se še globlje spoznali.

Zelo zanimive so tudi izjave bolgarskega delegata dr. Bačeva, ki je mnenja, da bo CIE znatno pripomogla k zbližanju med Bolgari in našo državo, kajti le po vzajemnosti naraščaja inteligence se bosta obe lahko svobodno razvijali v vseh smereh. Istega mnenja so glede bodočih medsebojnih odnošajev tudi ostali delegati. Po vseh izjavah delegatov je lahko naša akademska omladina, ki jih je imela v svoji sredi, spoznala, kako važno nalogo izpolnjuje konfederacija. Razen praktičnih ugodnosti, ki jih hoče izposlovati dijakom, je njena druga najvažnejša naloga zbližanje mladih intelektualcev vseh držav in njih medsebojno spoznavanje ter s tem omogočenje bodočega resničnega zbližanja vseh narodov.

Kakor vsi enodušno izjavljajo, odnašajo najugodnejše vtise iz Ljubljane, ki se je pač po vseh svojih močeh potrudila, da simpatičnim gostom izkaže svojo gostoljubnost. Predsnočnjim je mestna občina priredila banket v Zvezdi, včeraj popoldne so se delegati odzvali povabilu dvorne dame gospe dr. Tavčarjeve, ki jim je priredila čajanko, zvečer pa so se udeležili koncerta in s tem je bila konferenca CIE v Ljubljani zaključena.

Danes odpotujejo delegati vsak s posebno misijo v različne kraje, ter se snidejo v mesecu avgustu v Parizu, kjer bodo nadaljevali konfederacijsko delo na podlagi v tem času dobljenih rezultatov.

Jutri premijera!

Lily Damita

v velefilmu ljubavi, strasti, plesa, solnca — Španije.

Plesalka Antonija

Pride v «KINO DVOR».

Zlata poroka čvrstega zakonskega para

Na Brunski gori obhajata te dni zlato poroko 84letni posestnik Janez Funda in njegova 80letna soproga Marija. Oba jubilanta sta vzlic lepi starosti še zelo čvrsta in zdrava. Izmed 7 otrok, s katerimi je bil blagoslovljen njun zakon, živijo še štirje in se slavljenca že tudi lahko veselita svojih vnukov in pravnukov, kar je pač najboljši dokaz, da je vsa rodovina čvrsta. Zlatoporočenca sta prav zvesta prijatelja našega časopisja. Ob redkem jubileju želimo zlatoporočencema še mnogo sreče in zdravja.

Misterijozna smrt Katarine Dežmanove na Bledu

Bled, 12. januarja

Na brzojavno obvestilo, da se je na Bledu zgodil roparski umor nad branjevko Katarino Dežmanovo, ki so jo našli mrtvo v njeni baraki v Zagorici 67., je ljubljanska policijska direkcija odposlala v pomoč pri izsledovanju detektiva, ki se je takoj s snočnjim brzovlakom pripeljal na Bled. S seboj je privedel policijskega psa in zasledovanje se je pričelo še tekom noči. Pes je poprijel neko sled, vodečo iz barake v smeri nazaj proti Lescam. Ker pa je cesta bila zamrzla, je pes kmalu popustil in je torej poskus ostal brez rezultata.

Smrt branjevke Dežmanove je misterijozna. Ko so orožniki vdrli v barako, ki se nahaja kakih 200 m od poslopja šumske uprave in je bila zadnja dva dni zaprta, so našli Katarino Dežmanovo mrtvo, slonečo ob postelji, v klečečem položaju. V baraki je bilo vse razmetano, v vežli je ležala sekira, na postelji poleg mrtve Dežmanove pa strešna opeka, oboje brez kakih krvavih sledov. Tudi Dežmanova ni imela nikakih vidnih znakov nasilja. Kako je nastopila smrt? Obdukcija trupla, ki jo je danes izvršil zdravnik dr Oves ob navzočnosti okrajnega sodnika dr. Sfiligoja istotako ni mogla dognati, da bi se bil izvršil umor. Številne druge okolnosti pa zopet upravičujejo domnevo, da je v baraki imel opravka ropar in da je Dežmanovo brzčas zaradi strahu zadela kap. Ni mogoče ugotoviti, ali so zmanjkale kake stvari, ker je bilo vse razmetano in nihče ni vedel, koliko je imela Dežmanova imovine. Zanimivo je dejstvo, da se je ključ od vežnih vrat našel zunaj na vogalu barake. Vsekakor torej smrt branjevke Katarine Dežmanove še vedno ni pojasnjena in se preiskava nadaljuje.

Samo še danes ob:
½5., ¼7., ¾8. in ¼10.

XENIA DESNI
LIVIO PAVANELLI
v briljantni veseloigri
„JESENSKI MANEVRI“
Telefon 2730 Kino «DVOR»

Katastrofa zaradi splašenega konja

Tragična smrt pod vozom ledu.

Jesenice, 12. januarja

Pri dovažanju ledu gostilničarju Andreju Hermanu na Savi pri Jesenicah se je v ponedeljek splašil konj posestniku Jožetu Rajhmanu. V silnem galopu je konj zdirjal po cesti. Jožeta Rajhmana je vrglo z voza ter se je pri padcu občutno poškodoval po obrazu in na glavi.

Ker Jože Rajhman zaradi teh poškodb naslednji dan ni mogel prevažati ledu, je mesto njega prevzel vožnjo njegov stric Peter Furtner, rodom iz Koroške. Ko je dospel ravno na vrh železniškega prelaza pri občinski klavnici na Plavžu, je v istem hipu prisopihal vlak iz Avstrije. Plašljivi konj se je zaradi močnega izpuha iz lokomotive vnovič splašil ter se zopet pognal v najhujši dir. Furtner se je obupno trudil, da bi z vajeti zadržal konja. Toda nesreča je hotela, da je konj v silnem diru že zavozil na rob prelaza. Voz s konjem vred je zgrmel po strmini prelaza navzdol ter pokopal pod seboj nesrečnega Furtnerja, ki je obležal na mestu mrtev. Težko natovorjeni voz mu je popolnoma zdrobil prsni koš in strahovito poškodoval tudi glavo.

Pokojni Peter Furtner, s čigar tragično smrtjo sočustvuje vse prebivalstvo, je bil star 55 let, oženjen ter oče štirih otrok. Njegovo truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico jeseniškega pokopališča.

Maščevalnost gladnega Črnogorca

Razburljiv incident v poslopju Narodne skupščine.

Beograd, 12. januarja

Danes so aretirali na hodniku Narodne skupščine nekega Črnogorca Marinka Gjurovića, ker je baje nameraval izvršiti atentat na bivšega črnogorskega min. predsednika in sedanjega poslanca Demokratske stranke g. Andreja Radovića. Po službenem obvestilu komisarijata Narodne skupščine se je dogodek odigral takole:

Danes ob 8.30 uri je telefoniral sin Andreja Radovića iz svojega stanovanja, da je prišel v stanovanje njegovega očeta Črnogorec, ki preti z revolverjem, ter da sta njegov oče in ta Črnogorec odšla v Narodno skupščino. Po tej prijavi so pričeli uradniki komisarijata paziti in so res malo kasneje opazili g. Radovića v spremstvu nekega Črnogorca vstopiti v Narodno skupščino. Radović je odšel v demokratski klub, kjer se je pravkar vršila seja glavnega odbora, Črnogorec pa je ostal pred vrati. Uradnik komisarijata Montani je stopil k Črnogorcu in ga pozval v komisarijat, čemer se je ta tudi uklonil. Ko sta stopila v komisarijat, je Montani zahteval od Črnogorca, da mu preda revolver. Črnogorec pa je potegnil revolver in ga naperil na g. Montanija, rekoč: »Počakaj, takole ti bom predal orožje!« Nato je Montani skočil na Črnogorca in se začel daviti z njim v nameri, da mu vzame revolver. Ko so uvideli uradniki komisarijata svojega tovariša v nevarnosti, so mu priskočili na pomoč, odvzeli Črnogorcu po dalješem ruvanju revolver in ga zvezali.

Po zaslišanju, pri katerem je Gjurović izjavil, da ni hotel nikomur storiti nič zlega, nego da je hotel samo usmrtiti Radovića, so Gjurovića predali mestni upravi. Poslanec Radović je prosil novinarje, naj ne pripisujejo temu incidentu nobene važnosti, povdarjajoč, da bi ga mogel Gjurović tudi na poti v Narodno skupščino ustreliti, če bi ga hotel. Zanimivo je, da je komisarijat skupščine aretiral danes še dva osumljenca in našel pri enem veliki revolver, sistema Parabellum, a pri drugem dolg nož. Ti incidenti so povzročili v Beogradu mnogo prav različnih komentarjev.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Petek, 13. Boljši gospod. C.
Sobota, 14. Ob 15. pop. Mnogo hrupa za nič. dijaška predstava po znižanih cenah. Izven.
Nedelja, 15. Ob 15. pop. Snegulčica in škratje. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Ob 20. zvečer. Ukročena trmoglavka. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ljubljanska opera

Petek, 13.: Zaprto.
Sobota, 14.: «Madame Butterfly». Gostuje ga. Staller-Stotter in baritonist Neralić. A.
Nedelja, 15. Ob 15. pop. Poljska kri, opereta. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Ob 20. zvečer. Zaljubljen v tri oranže. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Mariborsko gledališče

Petek, 13.: Zaprto.
Sobota, 14.: «Živeli tatovi». A. Kuponi.

Gospa Staller - Stotter gostuje v soboto dne 14. t. m. v ljubljanski operi in sicer v Puccinijevi operi «Madame Butterfly», kjer poje naslovno vlogo v nemškem jeziku. Z njo vred gostuje tudi baritonist g. Neralić iz Maribora v vlogi konzula. Predstava se vrši za abonente reda A.

Vsled obolelosti gospe Poličeve in gosp. Drenovca (angina) odpade petkova operetna predstava «Orlova» v ljubljanski operi. Gostovanje mariborskih gostov se preloži za prihodnjič.

Dijaška predstava v ljubljanski drami. V soboto dne 14. t. m. popoldne ob 15. se uprizori Shakespeareova komedija «Mnogo hrupa za nič» kot dijaška predstava pri znižanih cenah. Predstava je namenjena v prvi vrsti dijaštvu, poseti jo pa lahko tudi vse ostalo občinstvo, ki se hoče poslužiti znižanih cen za vstop v ljubljansko dramo.

Mariborsko gledališče pripravlja za nedeljo 15. t. m. prvo letošnjo predstavo «Orlova». Ker bo letos zasedba prvovrstna, oprema pa izpopolnjena, se je nadejati, da bo ta lepa opereta ponovno napolnjevala gledališče. Premijeri se bliža Verdijeva velika opera «Ples v maskah» z gospo Mitrovičevo kot gostom, drama pa študira najboljše srbsko delo po prevratu, Predićevega «Polkovnika Jelića».

Nedelja v mariborskem gledališču. V nedeljo popoldne ob 8. se uprizori priljubljena opera «Madame Butterfly» po znižanih cenah; zvečer ob 8. pa «Orlov», prvič v tej sezoni.

Koncert akad. pevskega zbora

Svet slušateljev ljubljanske univerze je priredil na čast reprezentance Confédération Internationale des Etudiants (mednarodno udruženje visokošolcev) včeraj koncert v Unionu, pri katerem so sodelovali: akad. pevski zbor pod vodstvom svojega pevovodje Franceta Marolta, vijolinist Karel Rupel, basist Marijan Rus in Pavel Šivic, ki je spremljal na klavirju oba, vsi trije gojenci konservatorija v Ljubljani.

Oba solista, Karla Rupla in Marijana Rusa poznamo in vidimo v njih naša bodoča odlična umetnika že davno. Istotako nam je drag Pavel Šivic kot izvrsten pianist, a tudi tankočuten spremljevalec.

Karel Rupel že danes svoj inštrument obvlada malodane kot mojster. Ima krasen, vznešen ton, pozna tehniko svoje vijoline in jo tudi obvlada popolnoma, o čemer sem se danes iznova prepričal zlasti pri dodanem Perpetuum mobile Riesa. Žal le, da ima spričo svojega resnega študija tako malo časa za novo obogatitev svojega repertoarja.

Marijan Rus je tako rekoč šele v začetku svojega pevskega študija. Ko bo iregaliziral svoj velik glas v vseh legah, se osvobodil vzorov, bo postal sam svoj pevec bogat na izkušnji in znanju, bo morda najboljši naš, ne bas, temveč baritonist z neobičajno širokom obsegom glasu. Nekoliko pa mu vendarle zamerim, da je na burno zahtevanje publike dodal nek valček, ki prav nič ne spada v okvir resnega koncerta. Po drugi strani pa to seveda dokazuje, da že sedaj svojo publiko prav dobro pozna. Tudi to pripomore pevcem k popularnosti. Vendar pa v Rusa verujem.

Akad. pevski zbor ima okoli 40 pevcev, mladih, navdušenih glasov, podjetnih in pogumnih ter za našo pesem vnetih. Basi so izborni, tenorji pa, kakor žal pri nas splošno, šibkejši. Nerad sem poslušal Rusa tudi v zborovskem ansamblu izvzemši na solističnih mestih. On je solist in samo to naj bo.

Zbor je dobro kultiviran, rekel bi prav lahko, da je to najboljši naš moški zbor. Žal le, da naša zborovska literatura ne daje s težjimi kompozicijami polifonskega značaja akademikom prilike, da bi se uveljavljali še krepkejše. Seči bo treba v košaro k sosedom, k Čehom. France Marolt je vesten, rigorozen dirigent, ki svoj zbor drži z železno roko. Zlasti se mu udajajo dramatične stvari (Spak, Kosa, začetek in sredina «Babe»), dočim v lričnih, mehkih mestih manjka še miline in sigurnega podavanja najkočljivejših finamičnih nijana. Kolikor morem presoditi, se zbor vsgaja po načelih zdrave pevske pedagogike in bo prav gotovo spričo svojega navdušenja in svoje inteligence dosegel kmalu prvo mesto med našimi moškimi zbori, če ga že ni.

Koncert je bil dokaj dobro obiskan, izvajalci pa morajo biti zadovoljni tudi z živim odobravanjem publike. —č.

Drugi simfonični koncert orkestralnega društva Glasbene Matice v Ljubljani v letošnji sezoni bo v pondeljek, dne 5. marca. Na programu so: Borodinova simfonija v H-molu, Škerjančev Preludij in Scherzo ter Rahmaninov: Klavirski koncert s spremljevanjem orkestra. Kot solist nastopi na koncertu pianist Anton Trost z Dunaja.

»Ples v maskah« na mariborskem odru. V kratkem se vprizori velika Verdijeva opera »Ples v maskah«, v kateri bo gostovala ljubljanska operna primadona, ga. Mitrovičeva v vlogi Amelije.

Nova ruska glasba. V Ljeningradu sta se v zadnjem času izvajali dve noviteti: septet skladatelja Gavrila Popova in Druga simfonija komponista Ščerbačeva. Ta skladba je velikanska. Napisana je za soliste, zbor in veliki orkester po besedilu pokojnega pesnika Aleksandra Bloka.

Mednarodni gledališki festival v Parizu. Letos v maju bodo v Parizu velike mednarodne gledališke svečanosti. Govori se, da bomo na njih zastopani tudi Slovenci s Cankarjevim »Pohujšanjem«. Gostovanja se udeleže vsi večji in znamenitejši evropski ansambli. Duša akcije je francoski gledališki ravnatelj Firmin Gemier.

Najslavnejši čelist Caspar Cassado pride v začetku februarja in nastopi 7. pr. mes. v Ljubljani. Cassado je eden najpomembnejših, kar jih je bilo v zadnjih koncertnih sezonah v našem mestu. Predprodaja vstopnic bo v drugi polovici januarja. Koncert bo v Unionski dvorani.

Domače vesti

Vrstice, ki jih ne smeš prezreti!

Naša tedenska revija **«Življenje in svet»** je nov pojav na slovenskem časopisnem trgu: takega tednika Slovenci še nismo imeli. Danes je vsak človek, najsi deluje v tem ali onem poklicu: uradnik, delavec, obrtnik, trgovec, kmet — dolžan sebi in narodu, da si razširja duševno obzorje. Poznati mora svet, zanimati se za vse nove pojave, izume, odkritja in razkritja. Kdo naj ga seznanja z njimi?

«Življenje in svet» je edin slovenski tednik, ki si je zastavil to nalogo. Na lahko umljiv, poljuden način se tu razpravlja o novih pojavih v svetovnem življenju, o neznanih deželah, o zanimivostih in posebnostih prirode in tehnike.

A ne poučuje samo ampak tudi zabava, prinaša v hišo razvedrilo!

In koliko stane ta tedensko na 32 straneh izhajajoči, z barvnimi ilustracijami opremljeni magazin?

Borih 60 Din na leto, 30 Din polletno, 15 Din četrtletno in 6 Din mesečno.

Kdo ga ne bo naročil, ker se mu zdi predrag?! Ali je sploh mogoč cenejši tednik s toli obilno vsebino in v tej opremi?!

Izpolni položnico in se še ta teden naroči na «Življenje in svet», ako hočeš, da boš imel na koncu leta popolno knjigo, preko 1400 strani!

---

* **Izpremembe v državni službi.** Imenovana sta: upravni uradnik Janko Šiška za okrajnega glavarja v Krškem, upokojeni orožniški kapetan Janko Bedenk pa za oblastnega poveljnika in nadzornika državne varnostne službe v Ljubljani. V 1. skupino III. kategorije so napredovali naslednji arhivski uradniki: Maks Jelenc in Anton Jurca pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani Maks Pogrujić in Andrej Slavinec v Ljutomeru, Franc Ulbing v Prevaljah in Matej Mažuran v Čakovcu.

* **Prošnja našim čitateljem v Južni Srbiji.** Posl. dr. Žerjav nam piše: Iz Južne Srbije sem od čitateljev »Jutra« dobil več pisem s prav zanimivimi podatki. Pisma so pisana s patrijotsko skrbjo za našo državo. Informacije bom uporabil. Zanesljive, objektivne zaupne informacije so mi vedno dobrodošle na moj naslov: dr. Gregor Žerjav, Beograd, Miloša Velikoga ulica 17-I.

* **Stara Loka je dobila naprednega župana.** Na včerajšnji občinski seji novo izvoljenega občinskega odbora v Stari Loki je bil za župana izvoljen vrli naprednjak in veleugledni posestnik g. Ant. Hafner. Tako je ta velika in premožna gorenjska občina po 24 letih prvič dobila naprednega župana. Ni dvoma, da se bodo kmalu tudi pokazali lepi uspehi nove občinske uprave.

* **Proslava 50 letnice osvoboditve Niša.** V sredo se je vršila v Nišu svečana proslava 50 letnice osvoboditve Niša od Turkov. Ob 11. dopoldne je krenil velik sprevod na Kralja Milana trg, kjer je opravil vladika Dositej molitve nad temelinim kamnom za spomenik v spomin osvoboditve, nakar je imel daljši govor kraljev zastopnik general g. Boža Terzić. Popoldne se je vršila v Sokolskem domu svečana akademija z zelo pestrim sporedom, a zvečer bakljada s godbo na čelu.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrla soproga nadzornika drž. železnice v pokoju ga. Cecilija Mejačeva. Pogreb bo danes ob 15.30 uri iz mrtvašnice drž. bolnice. Pokojnici blag spomin, preostalim naše iskreno sožalje!

Atrakcija! Novost!

MOULIN ROUGE

Pariški elitni bar s svojimi *najlepšimi plesalkami* gostuje v kratkem v Ljubljani.

* **Desetletnica proboja solunske fronte.** V Beogradu se je predvčerajšnjim vršila seja odbora za proslavo 10-letnice proboja solunske fronte. Seje so se udeležili delegati 26 društev. Prvo beograjsko pevsko društvo je po svojih delegatih sporočilo, da je iz neprijateljskega topa dalo zliti zvon, ki ga ob priliki obiska na otoku Krfu pokloni naši kapeli na Vidu. Spomenica o vojni, ki jo je spisal dr. A. Reiss, je dovršena in obsega dobo od avgusta 1914. do novembra 1918. Spomenica obsega 500 strani s številnimi fotografijami. Tiskana je v srbskem in francoskem jeziku.

* **Krediti za popravo šolskih poslopij.** Ministrstvo prosvete je vsem okrajnim šolskim nadzornikom poslalo razpis, s katerim se od njih zahteva, da v najkrajšem času predlože poročila o stanju šolskih poslopij, kojih popravilo je neobhodno potrebno.

* **Natečaj »Jadranske Straže«.** Redakcija revije »Jadranska Straža« v Splitu je svoječasno razpisala natečaj za tri nagrade za najboljše novele iz pomorskega življenja. Redakcija je prejela 30 novel izmed katerih je prvo nagrado prejela »Njegov udes« spisal Car Emin; drugo nagrado Marin Rabadan za novelo »Musa Kesedžija«, tretjo pa Dinko Šimunović za novelo »Crnogorci na moru«

* **Ustanovitev srednješolskega instituta v Novem Sadu.** Znani veleposestnik baron Rajačić je mestno občino novosadsko zaprosil za primerno stavbišče, na katerem bi zgradil internat za sto srednješolcev, ki ga namerava pokloniti »Matici srpski«. Mestna občina bo prošnji ugodila.

* **Služba šolskega upravitelja na dvorazredni osnovni šoli v Duplah pri Kranju** je razpisana v stalno namestitev. Prošnje naj se vlože pri velikem županu ljubljanske oblasti.

* **Služba okrožnega zdravnika** je razpisana za zdravstveno okrožje Grosuplje. Prošnje naj se vložé do 1. februarja pri oblastnem odboru v Ljubljani.

* **Iz uradnega lista.** Včerajšnja številka »Uradnega lista« ljubljanske in mariborske oblasti objavlja zakon o trgovski in plovitveni pogodbi med našo kraljevino in Nemčijo; nadalje pravilnik o dragin skih dokladah Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani ter razpis glede potrdil o izvoru blaga iz Italije.

* **Nova lekarna v v Gornji Radgoni.** Magister pharm Kupferschmid v Mariboru je sprožil ustanovitev nove javne lekarne v Gornji Radgoni ter zaprosil koncesijo za obratovanje te lekarne. Morebitne ugovore zoper zaprošeno ustanovitev je uveljaviti v štirih tednih pri okrajnem glavarju v Ljutomeru.

Oblačila tvrdke J MAČEK,

Ljubljana, Aleksandrova c. 12. so najboljša in najcenejša.

* **Skijaško zavetišče na Kumu.** Skijaški klub »Zagreb« je na Kumu pri Zidanem mostu otvoril zavetišče s 6 posteljami za svoje člane. Oskrbniku na Kumu se plača po 5 Din za čiščenje, razsvetljavo in kurjavo.

* **Novost na naših državnih železnicah.** Počenši z dnem 14. januarja si bodo potniki na naših državnih železnicah za najemščino 5 Din lahko izposojevali na potovanju blazinice ter jim bo potovanje v tretjem razredu mnogo ugodnejše. Blazinice se bodo oddajale pri odhodu vlaka. Pri odhodu iz vlaka se blazinice puste v vlaku, kjer jih bo zbiralo v to svrho določeno osobje. Zaenkrat se izposojevanje blazinic uvede samo na progi Zagreb-Beograd in obratno, poznele pa tudi na ostalih progah.

NE ZAMUDITE UGODNE PRILIKE

Samo se kratek čas traja

inventurno prodaja

Globoko znižane cene in še 20 odst. popusta.

Manufaktura JOS. SNOJ,

LJUBLJANA, Prešernova ulica.

* **Zaključek sušaške fašistične afere.** Sodišče v Ogulinu je oprostilo zaradi pomanjkanja dokazov obtožena fašista Kodriča in Galianija, ki sta hotela s silo odvesti italijanskega emigranta Sirico s Sušaka na Reko. Državni pravdnik se je zadovoljil z razsodbo, vendar pa je predlagal, naj se obtoženca izročita političnim oblastem, da odločijo kaj naj se z njima zgodi.

* **Naveličan življenja.** Z Jesenic nam poročajo: V samomorilnem namenu se je dvakrat vrgel pod vlak 25 letni hlapec I. K. Samomorilni namen pa obakrat ni uspel. Prvikrat ga je namreč lokomotiva sama sunila s tira, drugič pa so ga siloma potegnili s tira železničarji. Na vprašanja kaj ga je dvakrat gnalo pod kolesa, je izjavil, da se je na ta obupni čin pripravljal že dve leti, a mu je vedno manjkalo poguma. Tokrat se je nekoliko okorajžil s pivačo pa mu namera vseeno ni uspela. Morda se bo zdaj premislil in še dolga leta ostal živ in zdrav.

Ne mučite Vaše dece z ribjim oljem, pravi vsakdo, ki je preizkusil izredno prijetni pripravek »Emulsik«, narejen iz ribjega olja. Dobite ga v vseh lekarnah.

* **Defravdacija v beograjski mestni upravi.** Pri upravi beograjske mestne občine so prišli na sled veliki defravdaciji. V knjige tehnične uprave so bila vpisana izplačila ljudem, ki nikdar niso bili zaposleni pri mestni občini. Dnevničar, ki je vodil knjige Toma Bajalica, je pobegnil. Občina je oškodovana za 80.000 Din.

* **Izmenjava tračnic na progi Sušak-Srbske Moravice.** Na Sušak prispe te dni iz Poljske novi transport 120 ton železniških tračnic od naročene količine 250 vagonov. Te tračnice so naročene v svrho poprave železniške proge Sušak-Srbske Moravice. Izmenjale se bodo tračnice od sušaškega tunela do Moravic.

ITO — zobna pasta najboljša!

Velika inventurna prodaja

po čudovitih znižanih cenah se vrši do konca januarja v veletrgovini R. STERMECKI, Celje.

* **Ko se Vam začno apneniti krvne stanice** vam povaroča raba prirodne grenčice »Franz-Josef« redno telesno odvajanje, zmanjša se velik krvni pritisk in poveča odpornost. Mojstri zdravilne umetnosti hvalijo staro preiskušeno vodo »Franz-Josef« ker zanesljivo in na lahek način odstranjuje zastajanje v želodčnem kanalu in počasno prebavo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 66

* **Tovarna Jos. Reich sprejema** mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izvršitev.

USTA IN GRLO

so najlažja pot za dostop bolezenskim klicam v naše telo. Razgreti pari rabijo na plesu okusne

ANACOT-PASTILE

DR. WANDERA

da se očuvajo prehlada, nahoda in influenca.

Pozor! Pozor! Pozor!

Pariški apaši

v Ljubljani.

BODITE OPREZNI IN PAZLJIVI!
PAZITE PRI VSAKEM KORAKU!

Iz Ljubljane

SHOD SDS V KAZINI

V soboto, 14. t. m., se vrši ob 6. uri zvečer v veliki dvorani Kazine shod SDS, na katerem bo poročal g. narodni poslanec dr. Albert Kramer o delovanju Narodne skupščine in g. župan dr. Dinko Puc o delovanju oblastne skupščine. Vabljeni so vsi somišljeniki, da čujejo poročilo svojih mandatarjev.

u— **Javen shod železničarjev.** V nedeljo ob pol 10. dopoldne se bo vršil v dvorani Kazine javen železničarski shod, sklican po Združenju jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev, na katerem bodo poročali delegati centralnega odbora iz Beograda in zastopniki oblastnih odborov o naslednjih zadevah: 1.) položaj železničarjev v obče; 2.) delavski pravilnik (z veljavnostjo od 31 dec. 1927 je za pomožno osebje državnih železnic uveljavljen z zakonom o državnem prometnem osobju iz l. 1923. predviden delavski pravilnik ,ki določa plače službeno razmerje in pokojninske odnose železniškega pomožnega osebja); 3.) komercijalizacija železnic. Vse železničarje pozivamo, naj se shoda v čim največjem številu udeleže. — Oblastni odbor UJNŽB.

u— **V slovo prerano umrlemu juristu Marijanu Polcu,** čigar krsta je bila včeraj popoldne prepeljana v Kamnik, kjer se je vršil pogreb na Žale, nas prosijo pokojnikovi tovariši za objavo naslednjih poslovilnih besed: »Z neizmerno bolestjo smo se danes Tvoji tovariši in prijatelji Marijan, morali ločiti od Tebe. Vsi, ki smo te poznali osobito pa oni, ki smo bili Tvoji najodkritosrčnejši prijatelji vemo, kaj si nam bil, videli smo v globočino Tvoje duše ono srčno željo po življenju, polnem najlepših nad za bodočnost. Z zdravim in veselim korakom si stopal vsem težkočam nasproti, zanašajoč se sam nase in na nas, ki smo Ti bili vedno in povsod ob strani. Zato dragi Marijan, nam je ob Tvojem odhodu iz naše sredine segla neizmerna žalost v srce, kajti v tem trenotku šele smo se bolje zavedali, da je ugasnilo srce, živeče le za svoje najdražje, ugasnil je značaj in uničeni so vsi upi, vsi ideali, ki so vedno napolnjevali Tvojo blago dušo. Nikdar ne bo izumrl v nas spomin nate, ohranili Te bomo v svojem srcu vedno kot značajnega, najboljšega prijatelja, ki nam je storil mnogo dobrega. Zaupaj nam še nadalje, predragi Marijan, da Tvoj zadnji dom ne bo ostal nikdar sam; s krvavečim srcem bomo hodili k Tebi in tam vzbujali svoje najlepše spomine na Tebe.«

14. januarja 1928

:: DRUŠTVENI PLES ::

Sokola I. na Taboru

u— **Čudeži vsemirja!** Jutri, v soboto ob 14.30, prične predvajati ZKD v kinu Matica svoj najnovejši filmski spored »Čudeži vsemirja«. To največje delo znane filmske tvornice »Ufa« v Berlinu nam prikazuje v 7 činih vsa dosedaj odkrita čuda stvarstva. Na izredno lep in vsakemu lahku umljiv način vidimo pred seboj ogromne uspehe astronomske vede. Naša zemlja, nje velikost v primeru z drugimi nebesnimi telesi, gibanje našega zemeljskega planeta okrog solnca, vpliv solnca na zemljo in vsi ostali planeti ter ozvezdja, vse to nam je razloženo v tem filmu na izredno zanimiv način. Tudi velikost in kakovost ostalih planetov ki jih sicer gledamo lahko s prostim očesom o katerih velikosti pa navadni zemljani nimamo nikakega pojma, vse to vidimo iz filma na lep nazoren način. Najlepše je prikazan konec našega sveta, kakršnega si predstavlja današnje stanje astronomije. Skratka, film, ki ga predvaja ZKD ob spremljevanju predavanja g. prof. Dolžana prvič v Ljubljani, je izredno zanimive in poučne vsebine, zaradi česar ga vsakomur najtopleje priporočamo, osobito ker je to prvi film te vrste v Ljubljani. Preskrbite si pravočasno vstopnice za jutrišnjo predstavo, ker bo nedeljska nedvomno zopet popolnoma razprodana.

u— **Društvo »Soča«** vabi vse svoje člane in prijatelje k predavanju g. prof. Dolžana «O postanku sveta». Tema je izredno zanimiva in priporočamo članstvu obisk tega predavanja zlasti tudi zaradi tega, ker bo predvajala ZKD te dni v kinu Matica najnovejši »Ufa« film, ki obravnava isto snov v ogromnem doslej vsepovsod občudovanem filmu. Predavanje se vrši v soboto 14. t. m. v prostorih Ljubljanskega tvora (restavracija) ob 20.30 uri.

u— **Francosko predavanje.** Opozarjamo na predavanje g. prof. Warnlera o francoski renesansi, ki se vrši danes ob 6. zvečer v veliki dvorani univerze.

u— **Društvo drž. pisar. uradnikov** za Slovenijo v Ljubljani ima dne 15. januarja 1928 ob 8. uri zjutraj v restavraciji Miklič v Kolodvorski ulici svoj redni letni občni zbor.

u— **Sokol Ljubljana II.** ima svoj redni občni zbor v nedeljo 15. t. m. ob 8.30 uri na realki. Udeležba za vse članstvo brezpogojno obvezna! — Odbor. 58

u— **Na rednem občnem zboru »Slovenskega umetniškega društva«,** ki se je vršil 6. t. m. je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik: Kos Tine, podpredsednik: Vidmar Nande, tajnik: Stiplovšek Fran. Društvo je lansko leto s sijajnim uspehom razstavilo v Pragi, v Berlinu na Dunaju in v Novem Sadu. V tekočem letu priredi razven v Ljubljani tudi par razstav izven Slovenije.

u— **Odsek nadzornikov progovne službe UJNZB** vabi na širši sestanek, ki se bo vršil v nedeljo 15. t. m. ob 14. uri v Prešernovi sobi restavracije »Novi svet«. Pozivamo vse tovariše, da se tega sestanka zanesljivo udeleže! — Odbor. 65

u— **Dvorska knjižnica** priporoča svojo bogato izbiro najnovejših slovenskih, hrvatskih in nemških knjig, katere izposojuje proti prav nizki odškodnini. V letu 1927 je bilo 4280 strankam izposojenih 18.795 knjig.

u— **Prireditev mestnih delavcev.** Jutri v soboto, 14. t m. priredi »Podporno društvo mestnih delavcev« svojo II. plesno veselico v veliki dvorani Mestnega doma. Točilo se bo pristno vince iz Gradove kleti iz Beričevega. Ker je prireditev dobrodelna in v korist onemoglim članom, vabi k obilni udeležbi — Odbor. 444a

u— **Plesna vaja S. O. »Preporoda«** se bo vršila jutri 14 t. m. Poučeval se bo »yalablues« in praški »fox-trott« pod vodstvom g. Jenka. 66

u— **Ruski koncert v dvorani hotela Tivoli** se bo vršil 14. t. m. ob 20. uri. Po koncertu ples. 72

u— **Sokol I.** vabi svoje članstvo na občni zbor, ki se bo vršil v četrtek 26. t. m. ob 19.30 uri na Taboru z običajnim dnevnim redom. Zdravo! — Odbor! 69

u— **Drobna policijska kronika.** Od srede na četrtek so bili policiji prijavljeni naslednji dogodki: 1 tatvina šala, 1 tatvina kolesa,, 1 tatvina galanterijsekga blaga, 3 prestopki kaljenja nočnega miru, 1 prestopek nedostojnega vedenja, 1 prestopek pasjega kontumaca, 1 prestopek zglaševalnih predpisov, 1 prireditev s plesom brez dovoljenja in 4 prestopki cestnega policijskega reda. V zapor zaradi telesne poškodbe je moral Ivan D. ter neka Betka zaradi vlačugarstva.

u— **Predmestna idila.** Mladi dejali bi celo lahko mali Binče je nekoč iztaknil v neki šatulji, ki jo je imela njegova mati na mizi pred zrcalom, lep zlat prstan z dvema briljantoma. Prstan vreden okrog 800 Din, je bil Binčetu tako všeč, da si ga je nataknil na prst in se bahal ž njim pred svojimi tovariši. Mama je sicer opazila, da fant nosi prstan, ki ji je bil drag spomin na pokojno mater, vendar ga mu ni odvzela meneč: čim se fantič igrače naveliča, jo bo dal nazaj kjer jo je dobil. Vendar — zgodilo se je nekoliko drugače. Binče je imel tovarišico precej starejšo Francko, ki ji je prstan neznansko imponiral. Postala je napram Binčku neznansko ljubezniva in nekega dne se je prstan zasvetil na njeni roki. Ženska je ženski nevoščljiva za vse, kar ima druga, a sama ne. K Binčetu je po nekaj dneh prišla Julka, ki se mu je zazdela še bolj pri prijetna in ljubeznivejša tovarišica. Posledica tega je bila, da je Binče Francki prstan odvzel ter ga na prigovarjanje Julke poklonil njej. Včeraj šele je Binčetova mama zapazila, da Binče ni več v posesti dragocenega prstana. Dvignila je seveda velik kraval, sledila je Binčetova izpoved in skupno sta šla po prstan. Tega pa ni imela več ne Julka ne Francka, ker je spravljen v zastavljalnici. Kako se bo zgodba razvijala naprej, je težko uganiti.

u— **Žalne obleke priporoča** ob priliki žalovanj F. Lukič, Stritarjeva ulica. 52

u— **Poročni prstanj pri F. Čuden, Prešernova ulica 1.**

u— **Tatiči na poslu.** Marija Tršek, stanujoča na Selu št. 33 je prijavila, da se je predvčerajšnjim vtihotapila na hodnik pred njeno stanovanje neznana dolga roka brškone kaka beračica, ki ji je ukradla svilen šal modro bele barve. — Iz veže pekarne Kavčič v Gradišču je predvčerajšnjim dopoldne neznan tat odnesel perici Frančiški Perkov iz Sp. Hrušice zavoj perila, vrednega 700 Din. — Tatovi so se spravili celo nad note. V sredo se je nekdo vtihotapil v stanovanje Marije Finlec Pred Škofijo št 1, ter ji izmaknil 72 različnih not za citre ameriškega sitema. Ob enem si je tat prisvojil tudi ključ od citer. Škoda znaša 250 Din.

Iz Maribora

a— **Pred novimi protesti železničarjev.** Železničarji pripravljajo protestne shode proti novemu osnutku službene pogodbe. S tem osnutkom niso zadovoljni niti mlajši niti starejši železniški delavci, ki so že preko 40 let v službi. Karenčna doba je bila prej 1 leto po novem osnutku pa pet let. Prej so železniški delavci postali po 1 letu člani penzijskega fonda, po 8 letih pa so dobili pravico do pokojnine. Sedaj pa dosežejo to pravico šele po 15 letih. Prej se je po 30 letih dosegla polna penzija, sedaj pa je polna penzija sploh odpravljena in doseže železniški delavec po 35 letih kot višek 75 odstotno penzijo. »Kadar je SLS na vladi, gotovo kaj izgubimo!« Tako govore danes že vsi železničarji v Mariboru.

a— **Nameščenci mariborske ekspoziture OUZD slovenski javnosti.** Prejeli smo: Podpisani se priznavam kot avtor omenjenega članka, ki sem ga koncipiral z vednostjo in soglasjem svojih tovarišev ter ga na lastno odgovornost objavil. Ker pa se je to zgodilo pod neposrednim vplivom dejstva, ki je povzročilo ta korak, se je vrinil v članek neosnovan očitek, ki bi se mogel zdeti nepoučenim osebnega značaja. Zaradi tega lojalno preklicujem kot neutemeljena zadnja dva odstavka predmetnega članka ki se glasita: »Čudimo se, da prihaja ta napad iz krogov ki imajo na naš zavod največji vpliv in v trenotku, ko tvori ravnateljstvo ljubljanskega OUZD večina njihovih pristašev in je minister, pod katerega kompetenco spada vse naše poslovanje, njihov človek. To se pravi v lastno skledo pljuvati in zlonamerno škodovati avtoriteti zavoda in ideji zavarovanja sploh. Ker zaradi navedenega od najmerodajnejše strani ne moremo pričakovati zaščite in zadoščenja, smo primorani obrniti se na vso našo javnost, da te metode sodi in obsodi«. Uverjen sem, da se je poklicalo tudi urednika »Mariborčana« kot povzročitelja cele zadeve, na zagovor. — Maribor, 11. jan 1928. — Anton Tanc, nameščenec OUZD v Mariboru.

a— **Brezposelni v Mariboru** hočejo po vzgledu svojih sotrpinov v drugih mestih začeti z organiziranim pokretom, da bi predočili javnosti tragedijo brezposelnosti ter osvetlili razne nedostatke, ki povečujejo to zlo. Značilno je, da dobi Borza dela redkokedaj kako ponudbo pisarniške službe. Veliko število brezposelnih pisarniških moči nima nobenega zaupanja v pravilnike o zaposlitvi tujih delovnih moči. Ljudje, ki so se odzvali že tolikim oglasom za pisarniške službe pri raznih tvrdkah, so prej ali slej dognali, da so take službe zasedli večinoma tujci. V Mariboru so podjetja s precejšnjim številom tujcev ne samo na obratnih ampak tudi na pisarniških službenih mestih. Mnogi, ki so v prijavah in spiskih kot strokovnjaki za izdelovanje tega ali onega, sedijo v pisarnah ter odjedajo kruh domačim pisarniškim močem. Vsi pravilniki o zaposlitvi tujcev predpisujejo, da mora tuja strokovnjaška moč v gotovem roku izvežbati naslednika — domačina. Nikjer pa se ne vidi, da bi se to tudi izvrševalo in zato tudi ni zaupanja v pravilnik, ki se nanovo obeta. Brezposelnost domačih pisarniških moči je vedno večja, onim, ki so še v službah, se pa nepretano znižujejo plače.

a— **Kazala za »Življenje in svet«,** knjigo prvo, ki jih zbiratelji Jutrove priloge v Mariboru že težko pričakujejo, so dospela in se dobijo v upravi »Jutra« na Aleksandrovi cesti.

a— **Podružnica SPD v Mariboru** naznanja, da je z dnem 10. t. m. namestila svojo pisarno v prostorih uradov »Zveze za tujski promet« (Putnik) Maribor, Aleksandrova cesta 35. Telefon št. 122, ter se od tega dne vršijo vsi društveni posli (plačevanje članarine, pristop novih članov itd.) v omenjeni pisarni.

a— **Udruženje rezervnih oficirjev in ratnikov pododbor Maribor.** Člani, ki žele nove železniške legitimacije, naj vrnejo stare v svrho izmenjave najkasneje do 20. t. m. Občni zbor v nedeljo 15. t. m. 64

a— **Ljudska univerza v Mariboru.** Nocoj ob 20. predava g. prof. dr. Zelenik iz Celja o največji nemški pesnitvi, veliki človeški drami — o Goethejevem Faustu I. in II. del. S pomočjo mnogih citatov bo obrazložil g. predavatelj težavno snov pesnitve. — V pondeljek bo predaval g. inž. Kukovec o Gandhiju, ravnokar umrlem največjem indijskem duševnem in političnem voditelju.

a— **Policijska kronika.** Od srede na četrtek je bilo aretiranih 6 oseb: dve zaradi tatvine, 3 zaradi tajne prostitucije in 1 zaradi nedovoljenega prekoračenja državne meje. 18. prijav je bilo vloženih zaradi različnih prestopkov lažjega značaja.

a— **Sleparija s kolki.** Včeraj je bil po nalogu mariborskega okrožnega sodišča aretiran železniški uradnik Josip V., ker je osumljen soudeležbe pri znani goljufiji s kolki, ki je cvetela zlasti v Murski Soboti. Kot prva žrtev goljufije, ki znaša težke tisočake, je prišel pred sodišče upravni uradnik R., čegar izpovedi so težko kompromitirale tudi Josipa V. in dale povod za njegovo aretacijo. Vsekakor bo afera zavzela še večji obseg, kakor se je prvotno domnevalo.

a— **Embrio na gnojišču.** Včeraj je javila neka ženska policijski stražnici na Frankopanski cesti, da je opazila na smetišču v bivši dragonski vojašnici človeški plod. Na lice mesta se je podal stražnik in res našel na gnojišču embrio in ga odposlal policijskemu zdravniku. Trupelce pa je bilo že tako razpadlo, da se ni dalo ugotoviti niti spola niti starosti. Danes bo izvršena obdukcija.

Iz Celja

e— **Novo poslopje za celjsko okrajno sodišče.** Proračun ministra pravde je bil v finančnem odseku sprejet od večine, torej tudi z glasovi slovenske klerikalne stranke. Kakor v vseh ostalih tako je tudi v sodnih zadevah Slovenija zelo zapostavljena. Že več let se zavlačuje vprašanje zgradbe novega okrožnega sodišča v Celju. Našim poslancem se je že celo posrečilo spraviti v proračun primeren znesek, ki ga pa je na predlog finančnega ministrstva odsekova večina vedno črtala. Letos niti čitali nismo, da bi bili klerikalni poslanci kot vladna stranka sploh spravili kak zadevni znesek v proračun, še manj pa, da bi bili v finančnem odseku zahtevali, da se v te svrhe naknadno votira primerna postavka. Dasi bo težko zamujeno popraviti, vendar že sedaj prosimo poslance KDK, da se o priliki proračunske debate v plenumu toplo zavzamejo za novo okrožno sodišče v Celju.

e— **Ljudsko vseučilišče v Celju.** Prihodnji ponedeljek 16. t. m. bo predaval v prostorih mestne osnovne šole ob 20. uri g. dr. Anton Schwab o temi »Ipavci in njihove pesmi«. Pričakuje se častna udeležba Celjanov in okoličanov. Kakor čujemo zapoje pevski zbor več Ipavčevih pesmi.

e— **Smrtna kosa.** V Šmarju pri Jelšah je umrl v sredo 11. t. m. v 56 letu starosti trgovec in hišni posestnik g. Juro Cerovšek Daleč naokrog zelo uglednega pokojnika pokopljejo danes 13. t. m. ob 15. uri na domačem pokopališču v Šmarju. Blag mu spomin, preostalim naše sožalje!

e— **Celjsko godbeno društvo** se je v zadnjem letu zelo lepo razvilo. Le malo je prireditev, kjer bi ne sodeloval orkester tega društva. Sedaj je društvo na splošno željo raznih društev ustanovilo jazz-band orkester, ki je na razpolago od 6 mož naprej. Agilno društvo zasluži popolno moralno in gmotno podporo občinstva.

e— **Celje v megli.** Po mrzlih a sicer lepih zimskih dnevih smo dobili prav neznosno zimo. Letos nimajo megle samo v Ljubljani ker je v Celju prav tako gosta. Mislimo, da je dovolj povedano, da moralo celo podnevi v popoldanskih urah goreti električne svetilke na cesti. Pri vsem tem pa je seveda po cestah in ulicah blata in nesnage, da je joj. Najslabše je pač v stranskih ozkih ulicah, kjer se nihče ni brigal za odstranitev snega. V vsaki hribovski vasi je bolje, ker tam voda vsaj odteče. Naši mestni očetje naj se pobrigajo, da bo Celje ostalo to kar je bilo, eno najlepših in najčistejših mestec.

Končne idealno sredstvo za negovanje kože

Proti hrapavi, razpokani koži itd. uporabljajte Nivea-cremo. Ta krema vsebuje koži sorodni Eucerit, ki učinkuje naravnost presenetljivo pri lečenju občutljive površne kože. Mehko, gladko kožo si pridobite s prijetno duhtečo

Nivea-cremo.

Iz Kranja

r— *Pogreb pokojnega Franca Štirna.* Pred včerajšnjim so pokopali na tukajšnjem pokopališču g. Franca Štirna, vladnega praktikanta pri velikem županu v Ljubljani. Pogreba so se udeležili zastopniki raznih kulturnih organizacij, Narodne čitalnice, Gledališkega odra, kateremu je bil častni predsednik, zastopnik velikega župana vladni svet. dr. Senekovič z več uradniki, uradniki tukajšnjega okrajnega glavarstva z vladnim svetnikom g. Žnidaršičem na čelu, nadalje mestni župan g. Pirc itd. Pevski zbor Narodne čitalnice je zapel pokojniku pred hišo in na grobu več ganljivih pesmi.

r— *Jutrišnji kinospored ZKD.* Pod okriljem ljubljanske ZKD se bo vršilo jutri ob 18.15 in 20.30 uri v kino dvorani Narodnega doma zanimivo in poučno predavanje o načinu, kako se obvarujemo pred spolnimi bolezmi, s spremljevanjem filma «Lažna sramežljivost». Mladina pod 16. leti nima dostopa.

Iz Litije

i— *Obisk hrvatskih planincev.* V nedeljo 22. t. m. obišče Hrvatsko planinsko društvo korporativno litijsko planinsko podružnico. Sestanek se bo vršil na Sv. Gori. Uporabila se bo novo markirana pot iz Zagorskega kota preko Čolniš.

i— *Tiskarski škrat.* V članku «Nesrečna ajda in dve jerebici», ki smo ga priobčili pred nekaj dnevi, je tiskarski škrat spremenil besedo «temnice» v «stenice». Ker bi se moglo domnevati, da so litijski zapori zanemarjeni, izjavljamo, da so v jako snažnem stanju in da ni niti najmanjšega govora o kakih stenicah.

i— *Članom SPD.* Planinske legitimacije se naj oddajo do konca tega meseca pri učitelju g. Župančiču. Gre za trikratno polovično vožnjo!

Iz Zagorja

z— *Vlada proti svojemu odloku.* Na zahtevo vlade se je pred dvema mesecema vršila volitev v krajna šolska sveta v Zagorju in Toplicah. Proti volitvi je vložila SLS pritožbo, bržkone radi tega, ker ni bila v odborih dovolj zastopana Dolgo se je šušljalo, da volitev ne bo potrjena. Te dni je res došlo uradno obvestilo, da je volitev razveljavljena, ker ima gerent pravico imenovati člane v šolske odbore. Ta vladni odlok pobija prvega; prepričani smo, da bi vlada volitve prav gotovo ne razveljavila, če bi bili izvoljeni člani pristaši vladnega režima. Kakor čujemo, nameravajo napredni člani gerentskega sosveta izvajati konsekvence ter izstopiti iz sosveta.

z— *Šah.* Da se konča kvalifikacijski turnir, se pozivajo vsi udeleženci, da odigrajo partije do 10. februarja, ker je treba postaviti 8 igralcev za match z Litijo.

z— *Občni zbor Sokola* se bo vršil v nedeljo 15. t. m.

z— *Maškerada Sokola v Zagorju* se bo vršila v soboto 28. t. m. ob 20. uri v Sokolskem domu. Svirala bo godba Dravske divizije iz Ljubljane.

z— *Obvestilo.* Franc Vipavc, poslovodja krojaške delavnice Kranjc v Toplicah, sporoča cenj. občinstvu, da bo še nadalje vodil obrt; priporoča se za naklonjenost občinstva.

Iz Trboveli

t— *Krajevna organizacija SDS* ima svoj občni zbor v nedeljo 15. t. m. ob 14. uri pri Forteju na Vodah. Glede na važnost dnevnega reda je dolžnost vseh članov, da se zanesljivo udeleže občnega zbora. Vabila, ki so jih prejeli člani, služijo kot legitimacije in jih naj člani prinesejo s seboj. Po končanem občnem zboru bo poročal g. dr. Bohinjec iz Ljubljane o političnem in gospodarskem položaju; poročal bo tudi o novem pravilniku bratovskih skladnic. Ta del zborovanja bo posebno zanimal upokojence in ostale rudarje ter rudniške nameščence, ki se zborovanja lahko udeleže tudi brez posebnega vabila.

t— *Poprava volilnih imenikov.* Somišljenike opozarjamo, da se vrši poprava volilnih imenikov na županstvu samo še do 20. t. m. Oni somišljeniki, ki zadnjič niso mogli voliti ker so bil izpuščeni iz imenikov, naj se sedaj zanesljivo zglase na županstvu v svrho vpisa!

t— *Preprečena nesreča na postaji Trbovlje.* Včeraj bi se lahko pripetila velika nesreča na železniški progi nasproti rudniške separacije. Vlak, ki vozi ob 9. uri proti Zidanemu mostu, bi lahko skočil iz tira, če ne bi kretnik še pravočasno opazil, da se je na nekem mestu odlomil gornji del tračnice v dolžini kakih 30 cm. Z mahanjem z zastavico je opozoril strojevodjo, naj obstane. Vlak je moral voziti čez poškodovano mesto z največjo pazljivostjo.

Naši onstran granic

Na Notranjskem

Fašistična namestitev občinskega zdravnika

Nekje je šlo za namestitev občinskega zdravnika. V poštev sta prihajala samo dva prosilca, eden, ki se more smatrati za domačina, res izvrsten in priljubljen zdravnik, ki si je pridobil že razsežno prakso, drugi, ki je pravzaprav tudi naše krvi, Kraševec, ki pa je pošteno slovensko ime svojega očeta poitalijančil. Sklical se je sestanek zastopnikov onih štirih občin, za katere naj bi bil zdravnik imenovan. Bili so navzoči štirje podeštati in po dva posebna zastopnika za vsako občino. Glasovalo se je tajno, a ko se je proglasil izid glasovanja, je bilo osem glasov za prekrščenca, štirje pa za onega prvega. Zastopniki občin, med katerimi sta bila tudi dva Italijana — podeštati so vsi Lahi in seveda fašisti — so se začudeno spogledali in začeli protestirati. Drug za drugim je vseh osem izjavilo, da so glasovali za prvega, ki pa je vkljub temu dobil samo štiri glasove, oni drugi pa osem. In nič ni pomagal protest proti temu očitnemu sleparstvu. Imenovan je bil prekrščenec, ki je seveda velik fašist!

Razočarano lovsko društvo

Nekje na Notranjskem imajo lovsko društvo. Nekega lepega dne pride tajnik fašija in pravi, da mora društvo izvoliti prefekta provincije za častnega člana. Možje so se čudili, kako to, ko prefekta niti videli niso nikoli in ne vedo, da bi si bil kdaj stekel kake zasluge za društvo. V ostalem pa da niti predsednik niti odbor ne more imenovati častnih članov, temveč da more storiti to le občni zbor, ki bo šele spomladi! Mislili so, da so ga tako odpravili. Toda motili so se. Po par dneh je prišel zopet in jim naznanil, da tega in tega dne — bilo je samo še tri dni časa — ob tej in tej uri sprejme prefekt odposlanstvo društvo v svrho izročitve diplome častnega člana. Ni bilo drugega izhoda, ko hitro naročiti diplomo in dotičnega dne sta dva odposlanca društva v spremstvu podeštata in fašističnega tajnika v posebni avdijenci izročila prefektu diplomo častnega člana. Pred zaključkom avdijence pa ju je čakalo še drugo presenečenje. Preden so se poslovili, je fašistični tajnik še sporočil prefektu, da je lovsko društvo tudi sklenilo, da pristopi k fašističnemu «dopolavoru», fašistični prosvetno-zabavni organizaciji. Zastopnika lovskega društva sta kar ostrmela, ker o kakem takem sklepu nista vedela ničesar in se o stvari sploh nikdar niti govorilo ni. Prefekt je vzel to sporočilo fašističnega tajnika na znanje z velikim zadovoljstvom in pohvalo, da se «dela» res smotreno in vztrajno. Tako je ono lovsko društvo sedaj nevede in nehote pofašiščeno, mora sodelovati pri vsaki fašistični pasji procesiji in seveda plačevati visoko članarino!

p— *Preiskave* pri Slovencih in Hrvatih se vršijo dan na dan. Zadružno zvezo v Trstu imajo fašisti na piki, zato pa je bila te dni na stanovanju zvezinega tajnika dolga preiskava, potem pa so krenili detektivi na stanovanje nekega zvezinega uradnika in odnesli razne slike. Prebrskali so njegovo stanovanje v Trstu potem, ko je bila teden poprej preiskava na njegovem stanovanju v Štirjanu pri Puli.

p— O *prostovoljnem razidu raznih kraških društev* pišejo z velikim zadovoljstvom tržaški fašistični listi. Resnica pa je tale: Društvu «Dneva žar» v Kazljah je ukazal sežanski političnih tajnik Grazioli, da mora nehati delovati. Po njegovem nalogu je občinski načelnik v Tomaju uničil društvo «Mladina» v Križu. Grazioli je poslal v Koprivo povelje, da se morajo zapreti prostori društva «Zarja». V Veliki Repen je prišel k predsedniku društva «Dom» Graziolijev odposlanec. Prišlo je do prerekanja, v katerem je baje društveni predsednik rekel, da bo kmalu konec fašističnega režima. Odposlanec mu je grozil z ovadbo in zaporom. Društvo je nehalo delovati. Dva miličarja sta na Vrhovljem pri Repentabru zahtevala, da se razpusti društvo «Tabor». Predsednik se je obotavljal. Miličarja sta postala surova in spravila sta skupaj društvene odbornike, na kar je sledil razpust društva. Bilo je še več sličnih slučajev. Mogoče pa je, da se je razšlo kako društvo pod splošnim fašističnim pritiskom, da se preprečijo neprilike. «Popolo di Trieste» si mane roke od velikega veselja, kako se na Krasu društva «prostovoljno» razhajajo.

najboljše, najtrajnejše zato najcenejše!

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 12. januarja 1928. Višina barometra 308.8 m

Kraj opazovanja	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačno 0—10	Padavine: Vrsta	Padavine: v mm do 7. ure
Ljubljana	8.	766·4	2·7	90	E 2	10	megla	
Maribor		767·8	— 4	100	mirno	3		
Zagreb		766 6	0	99	E 4		megla	
Beograd		766·2	2	84	E 4	9		
Sarajevo		768 2	— 1	93	mirno		megla	
Skoplje		765 7	1	98	mirno	4		
Dubrovnik	7.	761 0	10	58	mirno	3		
Split		761·3	10	53	E 4	9		
Praha								

Solnce vzhaja ob 7.36, zahaja ob 16.40, luna vzhaja ob 22.21, zahaja ob 10.55.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 5.0 C, najnižja 1.0 C.

Dunajska vremenska napoved za petek: Najprej še večinoma jasno, na nekaterih krajih zjutraj megla, ponoči nekoliko mrzlo, podnevi se bo temperatura dvignila, kasneje bolj oblačno.

Tržaška vremenska napoved za petek: Lahni vzhodni vetrovi, nebo večinoma jasno: temperatura od 9 do 13 stopinj; morje nekoliko razburkano.

Sport

Objava JZSS.

(Iz redne seje upravnega odbora z dne 10. I. 1928.)

SK Javornik bo v svojstvu saveznega smuškega učitelja poučeval v smučanju gospod Sila. Allgem. österr. Skiverband javlja, da se napovedane smuške tekme v Kitzbüchelnu radi tehničnih ovir ne bodo vršile. Od francoske smuške federacije je savez prejel razpis smuških tekem v Chamonixu. Savez priredi dne 15. t. m. v Kranjski gori izbirno smuško tekmo za določitev tekmovalcev za IX. olimpijado.

Verificirajo se sledeči termini smuških prireditev: 15. I. 1928. sankaška tekma ISK Maribor, 22. I. 1928. vztrajnostna smuška tekma SK Tržič, 29. I. savezna smuška tekma za državno prvenstvo, 2. II. 1928. prireditev SK Ilirije, 5. II. 1928. smuška tekma SPD Maribor, 13. II. 1928 gorska hitrostna smuška tekma SK Tržič, 19. II. 1928. smuška tekma SK Maribor, 26. II. smuški skoki za državno prvenstvo.

Kot savezni delegat se udeleži IX. olimpijade dr. Hadži. Od 22. I. — 27. I. 1928. se vrše mednarodne akademske zimske tekme v Cortini d' Ampezzo Savez zabranjuje nastop na teh tekmovanjih svojim verificiranim tekmovalcem. Za nedeljsko izbirno smuško tekmo bo po možnosti preskrbljena in pravočasno objavljena ugodnost polovične vožnje na železnici. Popoldne se vrši propagandno skakanje na skakalnici v Kranjski gori.

Verificira se za ISSK Maribor: Vezjak Viljem. Tajnik II.

Sankaška tekma na Pohorju. Za nedeljsko sankaško tekmo, ki se bo vršila na progi Ruška koča - Ruše, so se prvotno objavljene propozicije radi prijav inozemskih tekmovalcev spremenile. Pravico startanja imajo vsi prijavljeni konkurenti in ne samo verificirani, kakor je bilo prvotno javljeno. — Ke je nastopilo južno vreme je ISSK Maribor tekmo odgodil na poznejši čas. Termin prireditve objavimo pravočasno. Prijave sprejema g. Igo Baloh, trgovec v Vetrinjski ulici, Maribor. — Sodniški odbor pri sankaški tekmi tvorijo: predsednik g. Golubović, načelnik zimskosportne sekcije ISSK Maribora, podpredsednika gg. Baloh in Šunut, starterji in sodniki na progi gg. Roglič, Lavrenčič, Nerat, Cizel A. in dva člana SPD, funkcijo zapisnikarja pa bo vršil g. Šepec.

Službeno iz LNP. Danes, v petek ob 20.30 seja upravnega odbora v posebni sobi kavarne «Evropa». — Tajnik I.

SK Ilirija, nogom. sekcija. Jutri, v soboto ob 18.30 se vrši v klubski sobi v kavarni «Evropa» sestanek članstva nogometne sekcije, in sicer načelstva in vseh moštev. Dnevni red: razgovor o pomladanski sezoni, o pričetku treninga itd. Obenem kot uvod v trening predavanje. Članstvo se opozarja na važnost sestanka ter poziva k polnoštevilni in točni udeležbi. Obvestite se medsebojno! — Načelnik.

Smuška tekma in propagandno smuško skakanje v Kranjski gori, ki se vrši v nedeljo, 15. t. m. bo prav interesantna sportna prireditev. Dopoldne ob 9. je start za smuško tekmo na 18 km, ki velja kot izbirna tekma za zimsko olimpijado, popoldne ob 2.30 pa se vrši na skakalnici v Kranjski gori propagandno skakanje. Med drugimi bo skakal tudi inž. Hanssen, znani norveški sportnik, ki je že s svojimi dosedanjimi skoki zadivil smučarje. Vožnja bo najbrže polovična ter bomo o tem še pravočasno obvestili javnost. Obeta se izreden poset ter naj si vsakdo v naprej naroči sobe v Kranjski gori.

Zanimivo zborovanje ljubljanskih ribarjev

V «Ljubljanskem dvoru» se je snoči vršil 4 ure trajajoči občni zbor Slovenskega ribarskega društva ki ga je otvoril in vodil predsednik gosp. dr. Munda. V svojem govoru se je najtopleje spominjal nestorja slovenskih ribičev pok. prof. Ivana Franketa, ki je več kakor pol stoletja deloval za napredek našega ribarstva. V nadaljnem svojem poročilu je omenjal vprašanje uvedbe novega ribarskega zakona, veljavnega za vso državo. Ugotovil je, da že izdelani načrt ne ustreza razmeram, ki vladajo v Sloveniji. Novi načrt je le izdaja sedanjega srbskega zakona, ki temelji na stališču regalnega prava, dočim je v Sloveniji veljaven sistem privatnih ribarskih pravic, kateri je plod razvoja razmer v več stoletjih. Pokrenil je akcijo proti uvedbi, oziroma razširjanju srbskega ribarskega zakona ter mu je v Beogradu uspelo, da se novi načrt zakona zaenkrat odloži.

Tajnik gosp. Rado Hribar je podal kratko tajniško poročilo o delovanju odbora v preteklem poslovnem letu. Društvo vrši tudi funkcije okrajnega ribarskega odbora. Šteje 135 rednih članov, a okrajni ribarski odbor je izdal 347 ribarskih knjižic. Omenja, da je velika povodenjska katastrofa l. 1925. napravila ogromno škodo med ribami in povzročila, da se lipani v Ljubljanici in nizdol še sedaj niso zaredili. Mesto težko obolelega blagajnika gosp. Jakopiča je podal blagajniško poročilo gosp. Pristav, nakar sta preglednika računov gg. Tuječ in Plemelj predlagala absolutorij odboru. Po kratki debati je občni zbor soglasno odobril poročila društvenih funkcijonarjev ter jim podelil absolutorij.

Po daljši diskusiji o volitvah sta bila nato soglasno izvoljena za predsednika g. dr. Munda in za podpredsednika višji sod. svetnik g. Mladič. Člani odbora so se volili po listkih in so bili izvoljeni v odbor gg. Pristov, dr. Ivan Tavčar, načelnik Šulgaj, Sark, Rado Hribar in Jurman. Kot revizorja sta bila izvoljena gg. Tuječ in Majcen. Društvena članarina se je za leto 1928. zvišala na 72 Din letno.

Gosp. inž. Göderer je bil soglasno imenovan za upravitelja vališča v Želimljah. Že pred volitvami je gosp. Rasto Pustoslemšek odločno protestiral proti temu, da se zakupi ribolovov vrše pod roko in da se ti zakupi monopolizirajo v eni osebi. Pri slučajnostih pa se je razvila živahna in daljša debata o razlastitvi privatnih ribolovov, oziroma o vprašanju prevzema ribolovov v državno upravo, kakor tudi o odpravi tako zvanih fevdalnih revirjev. Ugotovilo se je, da se nahaja v Sloveniji 120 ribolovov, od teh jih je 80 v rokah lastnikov, a 40 v rokah zakupnikov. Vršila se je nato še debata o raznih drugih aktualnih in internih vprašanjih. Splošno je občni zbor potekel prav živahno.

Gospodarstvo

Državne finance v l. 1926-27

Generalna direkcija državnega računovodstva je objavila zadnji izkaz državnih financ za l. 1926./27., in sicer za mesec avgust 1927. Državni dohodki in izdatki na račun preteklega finančnega leta se, kakor znano, še 5 mesecev po dejanskem preteku finančnega leta (ki konča z marcem), posebno izkazujejo. Sedaj nam je šele mogoče pregledati uspeh preteklega finančnega leta glede na dohodke in izdatke, predvidene v proračunu. Državni **dohodki** na račun preteklega finančnega leta so znašali (v oklepajih podatki za finančno leto 1925./26.): do konca marca 1927 10.906 milijonov Din (11.728), po preteku finančnega leta pa 482 milijonov Din (271); **skupaj torej 11.388 milijonov Din** (11.999). Dohodki so torej tako napram proračunu, kakor tudi napram finančnemu letu 1925./26. zaostali, in sicer napram proračunu z naknadnimi krediti (12.822 milijonov Din) za 1438 milijonov Din, napram dohodkom v finančnem letu 1925./26. pa za 611 milijonov Din. Državni **izdatki** pa so znašali: do konca marca 1927 10.335 milijonov Din (10.913), po preteku finančnega leta 1925./26. pa 1048 milijonov Din (794); **skupaj torej 11.384 milijonov Din (11.708).**

Preteklo finančno leto je torej zaključilo z neznatnim suficitom v višini 3 milijonov Din, ne pa, kakor se je prvotno, po objavi izkaza za marc, javljalo v višini 570 milijonov Din. Izdatki po preteku finančnega leta so bili namreč še enkrat večji kakor dohodki ter je s tem eliminiran navidezni suficit. Zanimivo je pri tem ugotoviti, da državni izdatki po preteku finančnega leta naraščajo. V razdobju april - avgust 1927 je bilo na račun preteklega finančnega leta izplačanih 1048 milijonov Din, dočim so naknadni izdatki v razdobju april - avgust 1926 znašali le 794 milijonov Din. To nam potrjuje, **da država s svojimi plačili vedno bolj zaostaja.**

Ker so v tekočem finančnem letu znašali dohodki na račun preteklega leta le 482 milijonov Din, izdatki pa 1048 milijonov Din, je jasno, da je država iz dohodkov tekočega finančnega leta plačala na račun preteklega finančnega leta okrog 570 milijonov dinarjev.

Dohodki od neposrednih in posrednih davkov ter monopolov so v preteklem finančnem letu večinoma dosegli v proračunu predvidene vsote. Dohodki državnega gospodarstva pa so zelo zaostali, in sicer pri prometnem ministrstvu za 910 milijonov Din, pri ministrstvu za šume in rudnike za 200 milijonov Din, pri državni tiskarni pa za 23 milijonov Din.

= **Protestno zborovanje hrvatskih gospodarskih organizacij proti davkom.** Kakor smo že poročali, se bo danes dopoldne vršilo v Zagrebu protestno zborovanje proti davkom, katerega sklicuje vseh 55 hrvatskih gospodarskih organizacij Slična protestna zborovanja se bodo vršila danes tudi v vseh hrvatskih provincijalnih mestih. Akcijski odbor je izdal proglas, v katerem se povdarja, da ogromne davčne dajatve v obliki neposrednih in posrednih davkov in novih oblastnih doklad ter v obliki taks in **trošarin že resno ogrožajo in podkopavajo gospodarsko delo in ekonomski obstoj podjetij in posameznikov.** Do te akcije, ki naj bo po neštetih pismenih in osebnih intervencijah vidni in glasni protest, so gospodarski krogi prisiljeni iz samoobrambe in zaradi obrambe interesov same države proti sistemu neenakosti, nesorazmernosti in neznosljivosti bremen. — Na podlagi sklepa delegatov vseh hrvatskih gospodarskih organizacij je bil odposlan dr. Spahu kot zastopniku finančnega ministra brzojavni protest proti proračunu zagrebške oblasti, v katerem se naproša minister, da proračuna zagrebške oblasti v predloženi obliki ne potrdi. Ker morajo oblastne samouprave v prenešenem delokrogu vršiti mnoge funkcije državne uprave, zato bi morala država iz svojega proračuna dati oblastem potrebna sredstva, ne pa da davkoplačevalci plačujejo poleg visokih državnih davkov in dajatev še visoke doklade, davke in takse oblastem. Istočasno povdarja spomenica neodložljivo potrebo, da se mesto Zagreb izloči iz zagrebške oblasti.

= **Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode nameravajo graditi veliko elektrarno na Savi.** Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode so te dni vložile pri sreskem poglavarstvu v Ljubljani predlog, da se jim izda koncesija za gradbo velike hidroelektrične centrale na Savi pri Medvodah, ki naj bi izrabila naravni padec Save, ki se sedaj le deloma izrablja. Nova hidroelektrična naprava je projektirana za uporabni padec 11.5 m in vodno množino 70 m³ na sekundo. Po načrtih bo imela nova elektrarna, ki bo stala na mestu, kjer stoji danes tvornica lesovine, tri velike turbine, od katerih bo vsaka pri polni obtežbi lahko proizvajala 2875 konjskih sil, vse tri skupaj pa **8625 konjskih sil.** Po svoji kapaciteti bo torej projektirana centrala ena največjih v Sloveniji. Električno silo nameravajo Združene papirnice uporabiti za elektrifikacijo pogona v družbenih podjetjih v Goričanah in kot pomožno pogonsko moč za družbina podjetja v Vevčah. Pri tem pa bo ostal znaten presežek za pogon drugih industrijskih podjetij, odnosno za elektrifikacijo vse okolice do Ljubljane. Družba namerava pričeti z gradbo čim se izda koncesija. Vodopravna razprava v tem predmetu bo po naših informacijah razpisana v najkrajšem času.

= **Plenarna seja upravnega odbora Obrtne banke SHS** se bo vršila v početku prihodnjega tedna. Na tej seji bo bančni direktor gosp. Dragić predložil poročilo o dosedanjem delovanju banke, za tem pa se bo razpravljalo o osnovanju bančnih podružnic v Ljubljani in Sarajevu.

= **Popravek.** V našem včerajšnjem članku o «Sovjetski izvozni trgovini» je pri naštevanju izvoženih količin posameznih vrst blaga v rubriki «kožuhovina» izostala označba, da številke v tem primeru ne veljajo za milijone pudov, temveč za milijone rubljev, kar moti smisel.

= **Odpravljen je konkurz** o imovini Internacijonalne Kopališke in hotelske delniške družbe v kraljevini SHS s sedežem na Bledu, ker ni kritja za stroške postopanja ter o imovini tvrdke Franc Cerar, družbe z o. z., tovarne slamnikov in klobukov v Domžalah, ker se je sklenila prisilna poravnava.

= **Občni zbor** Tovarne za špirit in drože, d. d. v Račjem, se bo vršil 31. t. m. v prostorih Ljubljanske kreditne banke v Mariboru.

= **Konkurz** je razglašen o imovini zapuščine po Mariji Karničnikovi, posestnici v Slovenjgradcu (prvi zbor upnikov 8. februarja, oglasni rok do 1. marca in ugotovitveni narok 15. marca).

= **Znaten obtok kovanega denarja v Nemčiji.** Nemčija namerava v tekočem letu izdati ponovno za 100 milijonov mark srebrnega kovanega denarja. Dosedaj je v obtoku (če se odšteje rezerva pri Državni banki) za okrog 800 milijonov mark kovanega denarja (12 milijard Din, torej dvakrat toliko, kolikor znaša naš obtok bankovcev), od tega za 700 milijonov mark srebrnega denarja. Zlatniki, kakor znano, niso v obtoku. Nova izdaja srebrnikov (po 5, 3, 2, 1 marko) je baje potrebna, ker je promet dosedaj izdani denar popolnoma obsorbiral.

= **Aktivnost ameriške zunanje trgovine se je v preteklem letu podvojila.** Po uradnih podatkih so v l. 1927. Zedinjene države izvozile za 4925 milijonov dolarjev (napram 1926. + 2.5 %), uvozile pa za 4220 milijonov dolarjev (— 5%). Aktivnost ameriške zunanje trgovine znaša torej okrog 700 milijonov dolarjev, ter se je napram l. 1926. podvojila.

Borze

12. januarja.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet zelo živahen. Zaradi slabe privatne ponudbe je morala Narodna banka intervenirati v skoro vseh devizah, izvzemši devize na Trst in Newyork. Največji je bil promet v devizah na Curih, London in Dunaj. Tečaji deviz so ostali v glavnem nespremenjeni.

Na zagrebškem efektnem tržišču je **Vojna škoda** ostala dalje čvrsta. Promptna je danes notirala 425 — 426, za februar, brez kupona pa 395 — 396. Med bančnimi papirji se je trgovala Eskomptna po 85—85.5, Jugo po 96.5. Praštediona pa po 875. Med industrijskimi vrednotami je nazadovala Šečerana na 545, dočim je bila Narodna mlinska zaključena po 20. Zanimanje je bilo tudi za delnice železarne v Varešu, ki so se trgovale po 167.5 — 165.

Devize in valute.

Ljubljana. Berlin 13.515 — 13.545 (13.53), Curih 1092.9 — 1095.9 (1094.4), Dunaj 8 do 8.03 (8.015), London 276.5 — 277.3 (276.9), Newyork 56.66 — 56.86 (56.76), Praga 168.05 — 168.85 (168.43), Trst 299.5—301.5 (300.5).

Zagreb. Amsterdam 22.92 — 22.98, Barcelona 9.68 — 9.72, Dunaj 8 — 8.03, Berlin 13.515 — 13.545, Milan 300 — 302, London 276.5 — 277.3, Newyork 56.653 — 56.853, Praga 168.05 — 168.85, Curih 1092.9 do 1095.9; dolarji 56.05 — 56.25.

Beograd. Pariz 223 — 225, London 276.5 do 277.3, Newyork 56.68 — 56.88, Milan 299.75 — 301.75, Praga 168 — 168.8, Dunaj 8 — 8.03, Budimpešta 9.925 — 9.955, Berlin 13.515 — 13.545.

Trst. Beograd 33.15 — 33.45, Dunaj 264 do 270, Praga 55.90 — 56.20, Pariz 74.15 do 74.45, London 92.10 — 92.30, Newyork 18.86 do 18.92, Curih 363.25 — 365.25; dinarji 33.10 — 33.60.

Dunaj. Beograd 12.47375—12.51375, Berlin 168.67 — 169.17, London 34.55 — 34.65, Milan 37.4850 — 37.5850, Newyork 708.05 do 710.55, Pariz 27.85—27.95, Praga 20.9825 do 21.0625, Curih 136.47 — 136.97; dinarji 12.38 — 12.44.

Curih. Beograd 9.14, Berlin 123.56, Newyork 518.95, London 25.30, Pariz 20.4025, Milan 20.455, Praga 15.38, Budimpešta 90.75, Bukarešta 3.20, Sofija 3.745, Varšava 58.20, Dunaj 73.20.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59.2, v Berlinu 7.39.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 164 — 0, Ljubljanska kreditna 135 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, investicijsko 86 — 86 (86), Vevče 135 — 0, Stavbna 56 — 0, Šešir 125 — 0, Ruše 265 do 280.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 425 — 426, kasa 425 — 425.5, za februar 395 — 396, investicijsko 86 — 86.25, agrarne 52 — 53; bančne: Eskomptna 85 — 85.5, Poljo 18 — 19, Kreditna 90 — 93, Hipo 57.5 — 58.5, Jugo 96 — 96.5, Ljubljanska kreditna 135 — 140, Praštediona 875 — 880, Narodna 5525 — 5560, Srpska 138 — 140; industrijske: Drava 0 — 570, Dubrovačka 420 — 430, Šečerana 540 — 545, Isis 0—50, Gutmann 215 — 217.5, Slaveks 105 — 0, Slavonija 12 — 14, Narodna šumska 16—0, Trboveljska 462 — 473, Vareš 165 — 167.5, Narodna mlinska 20 — 21.

Beograd. Vojna škoda 425.5 — 426, za januar 420 — 421, za februar 394 — 395, investicijsko 85.75 — 86.25, agrarne 52.5 53.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (12. t. m.) Les: Tendenca mirna. Zaključeni so bili 4 vagoni, in sicer 1 vagon bukovih plohov, naravnih, ostrorobih, I., II., 27—100 mm, fco vagon naklad. postaja po 700 in 3 vagoni tramov, merkantilnih, 3/3—6/8, 4 m, po kupčevi noti, fco vagon meja po 280. Deželni pridelki: Tendenca za žito čvrsta. Zaključkov ni bilo. Nudi se pšenica (78/79 kg, 2 %, slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni): baška po 350 do 352.5, sremska po 347.5 — 350, slavonska 345 — 347.5; turščica (slov. postaja, navadna tarifa, plač. 30 dni); baška, stara po 275, nova, za januar po 267.5, za februar po 275; moka: baška «0g», fco Ljubljana, plač. po prejemu po 500.

Novosadska blagovna borza (12. t. m.) Pšenica: baška, 78/79 kg, 2 % 302.5 do 312.5; banatska, 78/79 kg, 2 % 300—310; sremska, 77/78 kg, 2 % 297.5 — 307.5. — Turščica: baška, stara 227.5 — 232.5, baška, za marc - april 232.5 — 242.5. — Moka: baška «0g» in «0gg» 425 — 437.5; baška «2» 405 — 415; baška «5» 385—395; baška «6» 317.5 — 325; baška «7» 260 do 270.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (11. t. m.) Pod utisom mlačnejših poročil iz inozemskih tržišč in slabe kupčije z moko, je promet na dunajski borzi dalje nazadoval. Glede na južno vreme pričakuje konsum, da bo upostavljenje rečnega prometa povzročilo nazadovanje cen. Cene pšenici in rži so pri slabem prometu ostale v glavnem nespremenjene. Oves je dalje čvrst, dočim tendira turščica mirneje ter se trguje po 32.25. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 39.75 — 40.75, madžarska Tisa (81/83 kg) 44 — 44.5; rž: marchfeldska 41 — 41.25; turščica: 32.50—32.75; oves: domači 34.75 — 35, madžarski 35 do 36.5.

Iz življenja in sveta

Vstajenje Tutankamna

Angleški «Daily Express» poroča, da so arheologi odprli četrti del Tutankamnove grobnice. Našli so v njej dragocene predmete izredne lepote in velike umetniške vrednosti. Raziskovalci so odkrili tudi luknjo, ki je bila zapečatena. Skozi to odprtino se je prišlo v pravi grob. Najbrže so to luknjo napravili tatovi, ki so oplenili in oskrunili grob egiptskega faraona kmalu po njegovi smrti. Grobnica je vendar-le bila popolnoma v redu, iz česar sklepajo, da so tatovi najbrž odšli praznih rok in da jih je zadela zaslužena kazen.

Nova odkritja v faraonovi grobnici so prinesla strmečemu svetu kraljevsko posteljo, ki je po vsej priliki bila ležišče Tutankamnove žene. Postelja počiva na levjih šapah in je vsa pozlačena. V tem predelu so našli tudi pahljačo iz ogromnih nojevih peres, kakor tudi masivno leseno krsto, divno izrezljano ter opremljeno s shrambicami za predmete, ki so bili pokojniku v življenju najdražji.

Našle so se tudi košarice s čudovito dobro in sveže ohranjenimi datlji. Vendar niso starinoslovci naleteli na nobene dokumente, kar jih je najbolj razočaralo. Upanje raziskovalca Howarda Carterja, da bi našel nove listine o življenju Tutankamna in o običajih za časa faraonov, se torej očividno ne bo izpolnilo.

Mrlič, ki stoji v vodi in drži knjigo v roki

Vedno bolj se kupiči gradivo o razkritih tajnah v pomorski vojni med nemško mornarico in antantnim brodovjem. Na dan prihajajo brzojavi in radiogrami s ključi za dešifriranje tajnih znakov, ki so pomagali angleški admiraliteti streti sovražnikove nakane preden so se izvršile.

Neki bivši ruski častnik, ki živi v Stockholmu, priobčuje v švedskih listih zanimive podrobnosti, kako je prišla antanta v posest signalne knjige nemške mornarice.

Nemški križarki «Augsburg» in «Magdeburg» sta kmalu v začetku vojne bombardirali Libavo in Hangö. Ob tisti priložnosti je prišlo do katastrofe z nedoglednimi posledicami za nemško mornarico. Križarka «Magdeburg» se je razbila koncem l. 1914. ob čereh v Finskem zalivu. Bila je izgubljena. Mornarji so ladjo razstrelili, da ne bi prišla v roke sovražnikov Rusov.

Šele mnogo let pozneje se je izvedelo, da Rusi niso dobili v pest križarke, pač pa nekaj, kar je bilo nepopisno važnejše od križarke same. To je bila tajna nemška signalna knjiga za dešifriranje brzojavov. Našli so jo na čuden način.

Ko je poveljnik «Magdeburga» dal ukaz, da se mora ladja razstreliti, je ležala nad Finskim zalivom debela megla. Križarka je zletela v zrak, a Rusi so vendarle ujeli njenega poveljnika živega. Od njega niso doznali ničesar. Šele ko so se oblaki razmaknili, so začeli Rusi iskati plavajoče kose razstreljene ladje. Voda je bila tako bistra, da se je videlo morsko dno. Med predmeti, ki so plavali po morju, je bilo tudi truplo mrtvega mornarja. Ta mrlič je stal v vod kakor bi bil prikovan na železo. Tok ga je zanašal sem in tja, da je izgledalo kakor bi bil živ. Pod pazduho je držal mrlič debelo knjigo. Neki ruski mornar je potegnil mrliča iz vode, odvzel mu je knjigo in pri pregledovanju se je izkazalo, da je ta knjiga signalna knjiga nemške mornarice. Mornar jo je vzel pod pazduho, da bi šel z njo v smrt, a usoda je hotela, da je knjiga baš na ta način prišla v roke neprijatelja.

Rusi seveda niso obdržali tajnosti zase. Hiteli so in so šifre sporočili Angležem, ki so potem potom špijonaže zasledovali nemške vojne ladje na vsako miljo ter jim onemogočili, da stopijo v akcijo proti njim in njihovim zaveznikom.

Procesi zaradi ritualnih umorov — sramota dvajsetega stoletja

O priliki smrti Leopolda Hilsnerja

Kakor smo že včeraj na kratko poročali, je v ponedeljek umrl v Rotschildovi bolnici na Dunaju Leopold Hilsner, pozneje znan pod imenom Helder in Himmelreich. Z njim je odšel v večnost človek, ki je bil središče dveh procesov zaradi ritualnih umorov, pri katerih so porotniki sodili docela v smislu in po željah klerikalcev. Hilsner je bil namreč zapleten v afero, ki je v prvih letih tega stoletja vzbudila mnogo prahu in senzacije ne samo v nekdanji Avstriji, nego tudi drugod: takrat so namreč podtaknili židom, da so v ritualne namene pred Veliko nočjo žrtvovali krščanske deklice na čast Jehovi.

Že dolgo pred Hilsnerjem so bili znani procesi glede ritualnih umorov. Naj omenimo proces v Tisza-Esszlarju, v Konitzu in pozneje v Kišinjevu; tudi v Galiciji je bil neki Ritter trikrat obsojen na smrt zavoljo dozdevnega ritualnega umora. Najvišji sodni zbor pa je obsodbo trikrat kasiral in slednjič obtoženca oprostil.

Ker so se vsi procesi zaradi ritualnih umorov vršili v pokrajinah, ki so znane pa zelo nizkem kulturnem nivoju i židovskega i krščanskega prebivalstva, je vzbudila tem večjo senzacijo vest, da se je začel l. 1899. na Češkem razširjati ritualni umor. 1. aprila 1899 so našli v gozdu Brezina pri Polni truplo neke deklice, ki so jo pozneje identificirali za šiviljo Nežo Hruzovo. Ležala je kakih šest metrov vstran od poti v gozdu, okoli glave je imela ovito vso okrvavljeno srajco, vse ostalo telo pa je bilo popolnoma nago. Neža Hruzova je šla 29. marca zjutraj na delo in se ni več vrnila domov. Po strašni najdbi razburjeno javno mnenje je bilo glasovom, da je bila nesrečnica umorjena zaradi svoje krvi, t. j. da je bil nad njo izvršen ritualni umor, tembolj naklonjeno, ker je bil Hilsner, ki je bil umora obdolžen, židovski proletarec, ki se je slehernega dela izogibal in se je najraje klatil okrog in beračil. Mimo tega je varuh umorjene Neže Hruzove pripovedoval, da mu je varovanka pravila, da jo je pred dnevi nakazen žid ostro motril. Hilsner je bil aretiran, toda obtožnica mu ni mogla prav do živega, vsled česar je bila preiskava ustavljena.

Takrat se je cele stvari poprijel klerikalni dunajski tisk. «Deutsches Volksblatt» je poslal svojega posebnega poročevalca v Polno, ki se mu je kmalu posrečilo ustvariti tam primerno razpoloženje. Njegovo poročilo je potem vzel krščansko-socijalni poslanec Ernest Schneider pod svoj znanstveni protektorat. Schneider je namreč «znanstveno» obdeloval procese zaradi ritualnih umorov in je v dunajskem parlamentu imel dolge govore, v katerih je iz raznih knjig talmuda in kabbale skušal dokazati, da rabijo židje v ritualne namene kri nedolžnih krščanskih deklic. Takrat je bil avstrijski pravosodni minister dr. Ruber, ki se je dal od Schneiderja toliko ustrahovati, da je pristal na to, da se vrši o brezinskem zločinu razprava kot o ritualnem umoru.

16. septembra 1899. je bil Hilsner pri poroti v Kutni Hori obsojen na smrt na vešala. Porotniki so prvo vprašanje glede zahrbtnega umora z 11 proti 1 glasu zanikali, drugo vprašanje glede sokrivde na zahrbtnem umoru pa so soglasno potrdili. S tem naj bi bilo zadoščeno javnemu mnenju, ki je bilo prepričano, da je grdi žid, o katerem je vedel povedati varuh umorjene Hruzove, izvršil umor, Hilsner pa da mu je pri tem pomagal. Dotičnega žida naj bi bila poslala neka ritualna občina z izrecnim nalogom, da izvrši umor.

Profesor Masaryk, sedanji predsednik češkoslovaške republike, ki je zagovarjal obtoženega Hilsnerja, se je zaman prizadeval, da bi ljudi odvrnil od vere v ritualni umor. Sicer je najvišji sodni dvor 5. maja sodbo porotnikov ovrgel, češ da ni bila pravilno izrečena in je ukazal, da se začne nova razprava. Tedaj pa so se spomnili gotovi krogi, da se je podoben zločin izvršil že l. 1898. Takrat so namreč našli v Zg. Veznici blizu Polne mrtvo truplo kmetice Marije Klimove in so Hilsnerja spravili v zvezo s to najdbo, čeprav niti ni bilo dokazano, da je bila Klimova umorjena. Hilsner je bil torej obtožen tudi tega umora, pri čemer je značilno, da ga je javno mnenje obtoževalo ritualnega umora, dočim je obtožnica navajala kot motiv zločina njegov perverzni spolni nagon. Drugi proces se je vršil pred porotnim sodiščem v Piseku od 25. oktobra do 14. novembra 1900., seveda zopet v znamenju gonje proti židom zaradi ritualnih umorov. Iz fakultetnega izvedeniškega mnenja je sicer izhajalo, da ni nobenemu truplu bilo odvzete kaj krvi, zato pa je proti Hilsnerju govorilo njegovo priznanje, ki ga je dal v smrtnem strahu po svoji obsodbi v Kutni Hori. Obdolžil je bil namreč dva žida, Jozuo Ermana in Salomona Wassermanna umora Neže Hrusove. To priznanje pa je pozneje preklical in se je izkazalo, da tudi ne more odgovarjati resnici. V zvezi s tem naj navedemo interesanten intermezzo, ki se je dogodil v Piseku o priliki tega procesa. Nekega dne se je namreč pojavil od Hilsnerja obdolženi Wassermann v sodni dvorani in je izjavil, da je zvedel, česa je obdolžen in je zato prišel, da se stavi sodišču na razpolago. Mož je napravil tako dober vtis, da so ga takoj poslali iz dvorane in so sodniki in porotniki z antisemitičnimi novinarji vred priredili zanj dobrodelno zbirko.

Glavna obtožilna priča proti Hilsnerju je bil neki Pešak, ki je baje 29. marca v Brezinskem gozdu, kjer so našli umorjeno Hruzovo, spoznal obtoženca iz razdalje 790 korakov. Za umor Klimove ni obtožnica imela nobenega drugega dokaza, kakor trditev, ki so jo pa priče oporekale, da je bil Hilsner s Klimovo skupaj na neki prireditvi. Zagovorniki so sicer navajali, da je iz razdalje 790 korakov nemogoče koga prepoznati, toda porotniki so vzlic temu soglasno potrdili vprašanje direktne sokrivde na zahrbtnem umoru Neže Hruzove in Marije Klimove, in tako je bil Hilsner ob velikanskem aplavzu prisotne publike obsojen na smrt na vešalih. Kot odvetnik matere umorjene Hruzove je fungiral sedanji prški župan dr. Baxa, ki mu je publika ob proglasitvi obsodbe frenetično klicala: «Živio Baxa!»

23. aprila 1901. je najvišji sodni dvor obdolžbo glede ritualnega umora ovrgel, istočasno pa je tudi zavrnil ničnostno pritožbo. Hilsner je bil pomiloščen na dosmrtno ječo in je bil šele 2. aprila 1918. odpuščen iz ječe, ko ga je cesar Karl pomilostil.

Dom za invalide

so te dni svečano otvorili v Parizu. Na sliki *zgoraj*: Dom francoskih invalidov, *spodaj*: minister Marin med vojnimi pohabljenci.

O čem pišejo ameriški listi

Na visoki šoli za novinarje v Kolumbiji je pred kratkim neki profesor predaval o ameriških listih. Podal je zanimivo statistiko o vrstah in množini snovi v ameriških dnevnikih.

Predavatelj je vzel za primer tri največje liste, ki izhajajo v Newyorku. Ti listi so: «New York Times», «World» in «American». Po predavateljevih podatkih posveča prvi list prehrani in zdravju dnevno 23 vrst, «American» 24 vrst, «World» pa 32 vrst prostora. Prosveti posveča prvoimenovani dnevnik 33, drugi 48, tretji pa celo samo 2 vrstici. O verskih vprašanjih se dnevno v prvem listu 36, v drugem 337, v tretjem pa 6 vrst. Zločini se obravnavajo v prvem listu vsak dan v 94 vrstah, v drugem v 122 in v tretjem v 125 vrstah. Inozemska politika je zastopana v prvem dnevno s 165 vrstami, v drugem s 95 in v tretjem z 33 vrsticami. Gledališče in kino zavzemata dnevno v «New York Timesu» 175 vrst, v «Worldu» 81 vrst, v «Americanu» pa 114 vrst.

Mnogo več pažnje posvečajo vsi trije listi korupcijskim zadevam. Dnevno odpade na prvi list o tem predmetu 210 vrst, na drugega 198, na tretjega pa 162 vrst gradiva. Rekordne številke pa zavzemajo v vseh treh listih sportne vesti. Povprečno porabi «New York Times» za sport vsak dan 409 vrstic, «World 385 vrstic, «American» pa 245 vrst.

Seveda ne smemo pozabiti, da je sport v Ameriki drugačen, kakor v Evropi in še posebno drugačen kakor pri nas na Slovenskem.

Glavo pokonci!

Ne uklonite se pri prvem napadu prehlada, gripe, influence!

Pyramidon Tablete

so priznano sredstvo proti glavobolu in vročini, glavnih pojavih pri tistih boleznih. —

Pristne samo v originalnem zavoju „Meister Lucius".

V duhu zadnje papeževe enciklike . . .

Pretepi med katoliškimi in pravoslavnimi svečeniki v Betlehemu.

Kakor poroča «Corriere d'Italia» iz Betlehema, je prišlo o božiču v Jezusovi rojstni hiši do spopadov med katoliškimi menihi in grškimi duhovniki. Frančiškani smejo, kakor znano, 25. decembra v tej kapeli do pete ure zjutraj brati maše. Nato pridejo na vrsto grško - pravoslavni duhovniki. Nekaj pred peto uro pa sta prišla dva grška duhovnika, ki sta s podporo svojih pristašev zahtevala, naj se takoj prekinejo katoliške maše, kar jima je s pretnjami tudi uspelo. Na mesto prepira je došla policija, ki je preprečila dejansko razračunavanje med duhovniki. Popoldne so pravoslavni bili gospodarji situacije ter so katoličanom dovolili le pet minut za službo božjo. Ko je preteklo teh pet minut, je grški duhovnik napadel svojega katoliškega tovariša ter prevrnil oltar. Angleške oblasti so zahtevale od grških duhovnikov, naj se opravičijo pri katoličanih. Toda doseženi mir ni trajal dolgo. Kmalu nato sta dva katoliška duhovnika pobila s svečami na tla grškega duhovnika, ki je bral mašo. Sedaj se bavijo s temi dogodki razni konzulati.

× *Žrtev homeopatije.* V Szegedu je umrl industrijec Kiss, katerega so že nad leto dni prištevati k najvnetejšim sledilcem homeopata Bitserdya. Bitserdy zdravi svoje privržence na poseben način, za prehranjevanje pa jim predpisuje samo sadje in sočivje. Kiss se je tako podvrgel homeopatovim načelom in naukom, da je telesno popolnoma opešal. Ko ni mogel več opravljati najnavadnejših del, je legel v posteljo in stradal naprej. Zdravniki, ki so ugotovili, da je umrl, so konstatirali, da je nastopila smrt vsled lakote in stradanja.

× *Amerikanščina.* Parižan Camerlynck pripoveduje, kako je moral na razorožitveni konferenci v Washingtonu eno ter isto besedo, n. pr. lieutenant in schedule, na istem sedežu drugače izrekati — *skedjul* proti Hughesu in unijski delegaciji, *šedjul* proti Balfouru. Takih besed je malo v obeh govorih. Vendar obstoji nevarnost, da se bo ameriščina preveč oddaljila od londonščine. Znatne razlike se javljajo 1. v različnem timbru nekih samoglasnikov kot v besedah ask, box, clerk, more etc., 2. nova oživitev brezglasnih vokalov v besedah dictionary, ordinary, inventory itd., 3. obnovitev črke *r* in nekih drugih pismenk pred soglasniki in na koncu, n. pr. bird, far, poor itd., 4. v premaknitvi poudarka. Ali najhujša opasnost grozi od hohnive (nazalne) in nejasne izreke nekih pokrajin, tkzv. *twang*, ki ga zagovarjajo posamezni ameriški patrijotje. Da bi preprečili to razdvojitev govoric, ugibljejo najboljši duhovi o sredstvih. Med drugim poudarjajo tudi pomen radiofonije. (nk)

Fr. Ž.:

Še enkrat najznamenitejši dogodki 1928.

Ljubi gospod, ali Vam je že kaj odleglo? V uredništvu so rekli, da niste čisto pri pravem zdravju. In so izročili Vaše pisanje najznamenitejših dogodkov bližnjega leta mojemu peresu, da Vam odgovorim. Drugim peresom, so rekli, da se je od Vašega pisanja zaprla sapa.

To me zelo veseli in Vam prisrčno čestitam in želim, da bi se Vam kmalu obrnilo na bolje, ako Vam je res kaj. Gospodje v uredništvu pravijo, da Vam je, in so rekli, da za Vas molijo.

Ni moja navada, da bi se laskal, kajti laskanje ni moja rubrika, nego spada onemu peresu, ki piše jubileje. Toda si ne morem kaj, da ne bi: gospod, kapo dol — Vi ste ptič! Vaše pismo in prerokovanje je kar s kopitom zadelo tarčo in Vas rotim, gospod, da se pravočasno ozrete po zdravniški pomoči — uredništvo se resnično boji za Vas, tako modri ljudje ne žive dolgo!

Gospodje v uredništvu imajo dobro srce in vsakomur radi postrežejo s svetom, kmetu ali ministru, in naj so vprašani za svet ali niso. Pa so mi tudi za Vas, ljubi gospod, naročili: skozi štirinajst dni ali tri tedne si devajte obliž na možgane, tisti, ki venkaj vleče — dobro da Vam bo storilo! Puskusite! Poskus nič ne stane — kakor je krojač rekel, ki je z odprtim dežnikom skočil z zvonika.

Kar se pa tiče Vašega pisma, ste za bližnje leto napovedali tehle deset najznamenitejših dogodkov:

1. Zunanjo krizo.
2. notranjo krizo.
3. gospodarsko krizo.
4. uradniško krizo.
5. kulturno krizo.
6. gledališko krizo.
7. prometno krizo.
8. splošno krizo vsled kritične obilice kriz.
9. železniške in poplavne katastrofe,
10. atentate v Južni Srbiji. — in ste za priklado navrgli še štiri točke: bedo v Črni gori, bedo v Hercegovini, bedo v Dalmaciji in poštni rop na dolenjski železnici.

Gospod, hvala Vam! Vi ste mojster in bi šlo po pravici nikomur drugemu ne bi smelo uredništvo prisoditi nagrade za najboljše prerokovanje kakor Vam in vrh nagrade še naslov in rang inšpektorja za horoskope in vlivanje svinca.

Namreč, če bi šlo samo po pravici in brez ozirov.

Gospodje od uredništva so Vam gotovo hvaležni, še bolj kot jako, in so Vam lahko. Zdaj ko imajo Vaše imenitno prerokovanje, za vse leto so preskrbljeni z uvodnimi članki: enkrat bodo na to krizo zabrenkali, enkrat na to in vmes na razmere v Južni Srbiji in pri železnicah. Kaj bi uredništvo počelo brez Vašega pisma!

Toda so, kakor rečeno, oziri in pomisleki.

Lahko bi n. pr. kdo rekel: Taka prerokovanja, kakršna so Vaša, niso nikaka prerokovanja da osli odvzad kihajo za Bežigradom — bi lahko kdo rekel. Za taka prerokovanja da ni treba uredništvu, da razpisuje mastne nagrade, nego da je takšne modrosti dovolj in preveč in da je imajo v uredništvu na kupe že v samih smeteh.

Jaz ne pravim tega, ljubi gospod, ampak bi lahko rekel kdo drugi. Vi ne veste, kako hudoben je svet! — in bi še dodal, da uredništvo ne potrebuje prerokov takisto ne za to, da bo leto 1928 imelo dvanajst mesecev in razne letne čase in sneg in dež in pod Triglavom potres in sušo v žepu in na koncu očenaša amen.

Ljubi gospod, jaz ne pravim tega, kajti jaz Vas razumem. Vi niste novinar. Če bi bili novinar, potem bi seveda prerokovali druge reči: da se bomo po sporazumu s hrvaško republiko sporazumeli tudi še z makedonskimi bombami in kačaško gospodo. Italija da bo za botro. Grčija da nam bo na srebrnem krožniku ponudila Solun s prikuho in v Beogradu in v Sloveniji da bomo postali pametni.

To da bi bile to očitne laži in pravijo novine lažem »race«. Take očitne race lahko pišejo novine, to je njih kruh. Reelen prerok pa, ki količkaj pazi na svoj ugled, jih ne more zapisati — seveda ne. O, gospod, kako dobro Vas razumem, in če bi Vas razumeli tudi drugi, Vaša bi bila nagrada.

Tako pa ne smete preveč zameriti uredništvu, če nagrade ne boste dobili.

So pomisleki, veste — uredništvo ima pomisleke.

Nobena reč pod milim nebom pač ni brez hibe — kakor je rekla kuharica, ki je mesto kisa bencin vlila na salato.

Pa se da očitati hiba tudi Vašemu prerokovanju — kaj se ne bi dala!

Ne zastran vsebine — Bog ne daj! — zastran vsebine je Vaše prerokovanje prvovrstno in zanesljivo, kakor bi stalo v »Službenih novinah«.

Ampak zaradi oblike.

Prežalostno je spisano.

Gospod, prečitajte svoje prerokovanje: kriza in še kriza in še in še in beda in še beda in katastrofa in še katastrofa in kot edina jasna točka poštni rop na dolenjski progi — to je strašno!

Dovolj je strašno, da resnično živimo v tako strašnih razmerah.

Potem pa pride Vaše pero, ljubi gospod, in nam s kruto besedo še zanaprej in za vse bodoče leto podere upanje, da bo bolje: ne, figo bo bolje, same krize bodo in bede in katastrofe in en sam poštni rop — ta nas ne bo potegnil iz blata!

In sedaj naj bi prišlo še uredništvo in z nagrado svoj pečat pritisnilo na Vaše prerokovanje, ga odobrilo in potrdilo.

Ne, to ne gre nikakor ne!

Ne gre zaradi naročnikov.

Naročniki, ki bi brali Vaše preroško krakanje in bi brali, da je Vaše krakanje potrjeno z nagrado, kaj naj store drugega, nego da obupajo!

Pa bodo obupali!

Obupali bodo in se obesili!

In če se bodo naročniki obesili, kaj naj brez naročnikov počne uredništvo? Mar se naj takisto obesi? Ljubi gospod, Vi zahtevate preveč!

Seveda — ko imamo leto za letom krize in bede in katastrofe, poštni rop pa en sam, niste mogli prerokovati, da bomo letos brez kar se tiče katastrof in bede in kriz, da pa bomo poštnih ropov deležni pet in sedemdeset — to ne bi bilo reelno.

Razumem Vas, gospod!

Toda bi bili vendarle mogli žalostno svoje prerokovanje povedati drugače da bi bilo krajše in zlasti v manj obupni obliki. N. pr. če bi rekli tako-le:

Mi pa ostanemo, kakor smo b'li,
Holadireja, holadiri!

Pismo iz Prage

V prvih dneh novega leta smo prebili tri dni na izletu v Plznju z društvom jugoslovenskih tehnikov: 34 udeležencev, od teh 15 Slovencev. Ves dan smo si ogledovali «Akcijovo společnost» — prejšnje Škodove zavode. Za ta napor nam je slavno podjetje poklonilo dvakrat obed s svobodnim pivom in svaljčicami. Nekoliko podrobnosti: tovarna sestoji iz mnogih objektov in lahko zaposli 20.000 oseb. Ako pomisliš, da obratuje na enem stroju običajno samo en delavec, si utegneš predstaviti obširnost tvornice. Evo velikih tovarn za lito železo ali razne zlitine, nato livarna za jeklo, velike kovačnice, kjer ropotajo večinoma stroji ali pa hidravlična stiskala. Med našim obiskom je bil v delu kos železa, težak 35.000 kg, povsod razžarjen. Da se razbeli takšen hrust, je treba nekaj dni. Tvornica poseduje neznansko število obdelovalnih strojev. Poleg tega največjo stružnico na svetu, ki more skobljati okrogle predmete s premerom 16 m. Razpolaga z oddelki za proizvodnjo parnih voz, avtov, letal. (Med aeroplane nas niso pustili, ker ondi straži cerber od narodne obrane — dobavljajo po večini za vojsko.) Prav ta čas dodelavajo vrsto težkih hlaponov (32) za Kolumbijo, pred tvornico pa se dolgočasi mnoštvo gorskih lokomotiv s helenskimi napisi — naročilo za Grčijo, ki pa noče plačati in «lukamatije» se starajo pod milim nebom. Gradé se tu ladijske sestavine, predvsem za Anglijo, pa tudi za Francijo, vmes celo za Creusotove zavode ter za tvrdko Krupp. Da smorejo tolikšno konkurenco, dobivajo uslužbenci prav mršavo mezdo: iz večine na akord. Gosp. centralni ravnatelj pa vleče 1 milijon Kč na leto!

Posetili smo tudi tvornico za električne (Škodove) motorje. Sijajen pogled na velikansko dvorano s hodniki ob strani, v dve nadstropji. Največji transformator, ki ga bodo zavodi postavili za domačo uporabo, bo za pol milijona voltov. Razkazoval nam je Ljubljančan, gosp. inž. Hanuš, moj profesor v IV. letniku in pri maturi. Poprej je bil poldrugo leto na Francoskem. V «Škodovki» omenim še inž. Gogalo in dva Srba. Ker je elektrotehnični oddelek oddaljen, so nas na stroške podjetja potegnili v avtih tja.

Magistrat nas je sprejel ter nam odprl mestno hišo, polno starih fresk in tako zvani Gerlachov dom, znan po obilih zanimivostih in starinah: pohištvo, kmetijsko orodje, orožje, torej pravcati muzej. Plzenj slove po svojem pivu. Ali pivovar smo si ogledali kar na hitro. Pod zemljo vidiš rove, koder so naloženi sodi. Rovi, 10 km dolgi, so urejeni tako, da ni treba nič naročati od zunaj. Saj naletiš tod na vse potrebne delavnice. Vodovod za pivovar je isti kakor za mesto. Nekatere peči počivajo, ker je v Ameriki suša! Videli smo prvo pločevinasto posodo, v kateri so prvič leta 182. ob ustanovitvi varili plzenjsko pivo. Stoji sredi vrta kot fontana, poleti okrašena s cvetjem. In lastnik pivovarne? To je 246 hiš. Te številke se podedujejo in se cepijo, posamezne na 1/300. Ponovno so že skušali meščane pregovoriti, naj bi vzeli delnice in pretvorili podjetje v delniško družbo, pa zaman. Korist imajo torej samo stare družine. Po strokovnem opravku smo bili pogoščeni s plzenjskim in zakusko. Ni čudno, če so se tolikanj majali mestni stolpi, ko smo se odpravljali na postajo. V spominski knjigi smo zasledili podpis Chamberlina ter Levina, ki sta se lani tu oglasila. Božič sem obhajal dvakrat: katoliški z Masarykovo večerjo, pravoslavni pa z agapo jugoslovenskih kolonistov v Pragi. Novo leto nas je dohitelo pri Pipanu ob poticah in «vinku loziču». Sedaj se pričenja zopet red in delo. **Alojzij D.**

Vestfalsko pismo

Slavnostni dnevi med našimi rojaki.

Na Vestfalskem, začetkom januarja

Na praznik ujedinjenja, ki ga je obhajal kr. konzulat pod vodstvom spretnega in ljubeznivega generalnega konzula g. B. Markoviča na najsvečanejši način prvič, odkar smo se ujedinili, so se že dopoldne zbrali v konzulatu zastopniki vseh tukajšnjih najvišjih nemških oblasti in vsi v Düsseldorfu akreditirani tuji konzuli. Dopoldanski sprejem, ki mu je prisostvovalo tudi vse konzularno osobje, je bil jasen dokaz, kako potrebne so nam Jugoslovenom slične manifestacije baš v tem delu Nemčije, kjer nas še prav malo poznajo. Sprejem je po izjavi tujih diplomatov in nemških zastopnikov napravil na prisotne tem lepši vtis, ker je to bila prva recepcija, ki jo je po vojni priredilo sploh kako tukajšnje zastopništvo.

Popoldne so bili povabljeni zastopniki organizacij vestfalskih Slovencev, ki so se kaj radi in številno odzvali pozivu. Bili so prav prijetno iznenadeni, ko so jih gen. konzul in konzularni uradniki z njihovimi soprogami sprejeli tako prijateljsko in gostoljubno. Zvezo Jugosl. Podp. Del. Društev je zastopal zvezni predsednik g. P. Bolha z več predsedniki Zveznih društev, Zvezo sv. Barbarskih društev pa g. Kalan s svojimi predsedniki. G. Markovič je v kratkem govoru orisal značaj proslave ujedinjenja in prisrčno pozdravil svoje slovenske goste, želeč jim vsestranski napredek in poudarjajoč, da naj smatrajo konzulat za slovensko hišo, v kateri bodo vedno našli pomoč in zavetje.

Dosedanje delovanje sv. Barbarskih društev je bilo kljub marsikaterim zaslugam, ki jim gredo radi vzdrževanja slovenstva med vestfalskimi Slovenci, znano kot pretežno versko. Delokrog teh društev se je tako zelo omejeval na cerkvene interese in predvojno Slovenijo, o kateri se še celo danes misli, da je avstrijska, da je voditelj Jugosl. Del. Podp. Društev g. Bolha, ki se je od početka svojega društvenega delovanja zavzemal za prosvitljenje naših rojakov v narodnem duhu jugoslovenstva in državotvorne zavednosti, veljal v očeh marsikaterega rojaka kot »srbski agent«. Tem razveseljivejše je dejstvo, da so ob priliki proslave tudi zastopniki naših verskih organizacij v svojih govorih priznali storjene pogreške in s tem dali g. Bolhi polno zadoščenje. — Govorom gg. Kalana, Babiča in Bolhe je sledila neprisiljena zabava pri čaši vina in prigrizku do poznega večera. Prireditev je bila res lepa manifestacija jugoslovenske ideje.

Nekaj dni po tem slavlju se je zbralo lepo število narodno čutečih Slovencev v Recklinghausu k proslavi petletnice obstoja Zveze Jugosl Del Podp Društev, ki so se je udeležili v imenu konzulata gg. dr. Vodušek, Tucić in izseljeniški komisar g. Kazazić. Dopoldanska seja, ki jo je otvoril zvezni predsednik g. P. Bolha z daljšim referatom o dosedanjem delovanju zveze na socijalnem, kulturnem in narodnem področju, so se obravnavala interna vprašanja zvezne organizacije G. izseljeniški komisar Kazazić je prisotnim stvarno obrazložil sedanje stanje vprašanj, ki se tičejo vestfalskih Slovencev. Obravnaval je zadevo invalidskih rent, podpore našim tukajšnjim brezposelnim delavcem, valorizacijo rent, izplačevanje rent našim rudarjem v domovini itd. in naglasil, da se je z veseljem in vnemo lotil naloge, poverjene mu po ministrstvu za soc. politiko. G. dr. Vodušek je pozdravil zvezo v imenu obolelega generalnega konzula, čestitajoč zveznim društvom k petletnici njihovega obstoja in želeč jim, da tudi v bodoče delujejo v dobrobit in vsestranski napredek celokupne kolonije, zlasti pa mnogobrojnega naraščaja. Zborovanje je počastila brzojavna čestitka kluba samostojnih demokratov, ki se vedno in povsod z največjo vnemo trudi, da se vse zadeve delavcev v Vestfalski rešijo čim hitreje in pravičneje.

Rojstni dan kralja Aleksandra, ki ga je kr. konzulat slavil z oficijelno recepcijo tukajšnjih konzulov in zastopnikov nemških oblasti, je proslavila Zv. Jugosl. Podp. Del. Društev v Bottropu Boy-u v sporazumu s kr. konzulatom Slovesnosti so prisostvovali gen. konzul g. Markovič z osobjem konzulata, izseljeniškim komisarjem in našimi rojaki, ki so kljub mrazu prihiteli v trumah, da tudi ta praznik proslavijo prvič po ujedinjenju v koloniji Zvezo sv. Barbarskih društev sta zastopala g. Koncilja, podpredsednik Zveze in tajnik Kotar G. Kalan je izostal od proslave, ker je baje baš tega dne imel že na drugem mestu sklicano zborovanje, ki ga ni mogel odložiti.

V slavnostno okinčani dvorani je g. gen. konzul Markovič v izbranih besedah raztolmačil našim ljudem značaj naše demokratske in narodne dinastije G. Bolha je v vznesenem govoru razložil gostom pomen slovesnosti zlasti za nas Slovence G Koncilja je v kratkih besedah nazdravil kralju in naši dinastiji v imenu Zveze, poudarjajoč težnjo društev sv Barbare za sporazum in skupno delovanje z Jugosl. Zvezo Med deklamiranjem narodnih pesmi in sviranjem državne himne je g. gen konzul z uradniki konzulata in izseljeniškim komisarjem razdelil med deco slike našega kralja, kraljice in prestolonaslednika ter otroke razveselil z božičnim obdarovanjem.

Z veseljem opažamo zadnje čase češči in prijateljski kontakt med kolonijo in konzulatom. Pogosti poset gospodov iz konzulata in izseljeniškega komisarja v koloniji nam pričajo, da razumejo državni predstavniki naše težnje Uspehi tega hvalevrednega delovanja, zlasti g. Markoviča, ki ga nekateri poznamo še iz Trsta kot odločnega in uspešnega pobornika naših interesov, se kažejo vedno bolj in bolj. Požrtvovalno delo konzulata naj bo koloniji zlasti pa njenim voditeljem, v bodrilo, da nadaljujejo pot sporazumnega dela in jačanja sloge, s pomočjo katere si bomo priborili mnogo hitreje vse ono, za čimer stremimo že leta in leta.

Dopisi

BLED. Občni zbor sokolskega društva na Bledu se bo vršil 15. t. m. ob 16. uri v dvorani Sokolskega doma. 68

RADOVLJICA. Sokolsko gledališče proslavi 50letnico Župančičevega rojstva z dvema slavnostnima predstavama »Veronike Deseniške« ki se bosta vršili v nedeljo 15. t. m ob 20.30 uri in 22 t m. ob 15.30. Pri obeh predstavah sodeluje gdč. Ferjanova z Jesenic, ki nam je še v spomiu iz leta 1919., ko je igrala pri nas v Halbejevi drami »Mladost«. Garderobo je posodilo Narodno gledališče v Ljubljani. 71

MENGEŠ. Čeprav je bilo objavljeno v vseh dnevnikih, da se praznuje rojstni dan naše kraljice z vso slovesnostjo, se vendar ni vršila pri nas nikaka slovesna služba božja. Mengeška šola ni razobesila nikake zastave in otroci so imeli tudi šolo brez vsake proslave kot običajno Pribiti moramo tudi to, da naš gospod župnik nikdar ne razobesi na državni praznik narodne zastave, kar dokazuje, da se mož še ni prebudil. Če ne bodo zalegle te vrstice, priobčimo drugič še kaj lepšega.

KAMNIK. Dramatični odsek Narodne čitalnice je vprizoril 7. t. m. Molnarjevo igro »Gardist«. Glavno vlogo igralca je kreiral g. Kol, ki je obenem režiral igro. Ugajal je v prvem dejanju kot igralec bolj kakor gardist, v drugem dejanju je podal zaljubljenega oficirja in to še precej verjetno. V tretjem dejanju je bil zelo dober kakor tudi vsi ostali Igralka je bila gdč Rozika Čižmekova, ki je dokazala s svojo neprisiljeno in naravno igro, da je kos tudi vlogam, ki zahtevajo mnogo študija Nadvse dobra je bila v vlogi »mame« gdč Vilma Strumblova, ki se ji je takoj poznalo, da ji oder ni tuj Želimo jo videti še v kaki večji vlogi Scene so bile posrečene, odlikovalo se je posebno drugo dejanje, ki se je vršilo v loži. Odmor med prvim in drugim dejanjem je bil prevelik V bodoče naj se tehnična stran odra preuredi in izboljša! — V soboto, 28 t m., vprizori dramatični odsek ob zaključku dramatične šole komedijo »Faun« v režiji g. prof Šesta Naslovno vlogo bo igral g Kos, ostale vloge zasedejo: gdč Kumrova Čižmekova, Strumblova, Bavdekova, gg. Skala, Golob, Klemenčič Meteln, Vedlin itd

TOPLICE PRI NOVEM MESTU. V nedeljo 8 t. m se je vršil občni zbor sokolskega društva. Po prečitanju poslanice JSS je bilo soglasno sklenjeno da se pošlje s skupščine br. starosti ISS Ganglu pismen pozdrav Starosta br. Gregorc se je v svojem poročilu spominjal vseh važnejših prireditev, kakor naraščajske tekme v Karlovcu, pokrajinskega zleta v Ljubljani, župne tekme v Novem mestu, lastne telovadne akademije, slovesnega razvitja društvenega prapora, čigar razvitje je bilo združeno z javnim telovadnim nastopom, gledaliških predstav, poučnih predavanj itd Pri volitvi je bil soglasno izvoljen naslednji odbor: starosta Dragotin Gregorc, podstarosta Ignacij Sitar, načelnik Martin Šlibar in načelnica Šlibarjeva, prosvetar starosta Gregorc, odborniki: Karel Henigman Ivan Osana, Ivan Šobar, Ivan Uhan, Miha Darovec, Franc Gutman M Matkovič in Pepca Fuksova namestnika: Franc Šobar in Ig. Pršina: praporščak Franc Gutman, pregledovlca računov: Ivan Žen in J. Zupančič.

ŠOŠTANJ. V nedeljo 15. t. m. priredi Sokol ob 15. uri 5dejansko komedijo »Zmešnjava nad zmešnjavo«. Ker je v igri mnogo zdravega humorja, je pričakovati obilne udeležbe. Predstava se bo vršila samo v nedeljo, zato naj nihče ne zamudi!

DOLNJA LENDAVA. Občni zbor sokolskega društva se bo vršil 15. t. m ob 14. uri z običajnim dnevnim redom. 70

PTUJ. Ptujski Sokol priredi v soboto, 14. t. m. svojo običajno čajanko s predavanjem, godbo in plesom. Dne 28. t. m. ob 20. pa se bo vršil občni zbor Sokola v Narodnem domu in je vabljeno članstvo k polnoštevilni udeležbi. Dne 1. februarja bo združil Sokol ptujsko narodno družbo na svoji elitni maškeradi v Društvenem domu. Priznati je treba, da se ptujski Sokol v polni meri zaveda svoje dolžnosti in si prizadeva, da povzdigne družabnost, ki je baš v Ptuju najbolj primanjkuje. Bilo bi le želeti, da bi našel v svojem stremljenju razumevanje pri vseh ptujskih narodnih krogih, ki naj bi vsaj z udeležbo na Sokolovih prireditvah pokazali da znajo ceniti njegovo delovanje.

PRAGERSKO. V nedeljo 8. t. m. je imel naš pododsek mariborskega Sokola svoj redni občni zbor. Župo je zastopal brat dr. Kovačič mariborsko društvo pa br. Hren. Ker so nas letos zapustili vsi telovadeči člani — eni so namreč odšli k vojakom, drugi za kruhom, tretji pa so se preselili — ni pododsek ustrezal glavnemu namenu Telovadbe ni bilo! Vsekakor pa je po zadnjem izrednem občnem zboru, ki je bil 17. julija 1927., nudil svojim članom dovolj prilike da so se shajali. Imeli smo tri mesece po dvakrat v tednu plesne vaje, kjer se je vrtelo staro in mlado, priredili smo Miklavževo, združeno s proslavo ujedinjenja, obdarili istočasno vso navzočo deco ter imeli prav dobro in lepo uspel plesni venček Žal so še med nami člani, ki prireditve z raznimi izgovori ignorirajo. Upamo pa, da se nam po malem pridružijo da bodo čutili v bodoče tudi oni, da smo nerazdružljiva bratska celota! Novi odbor pod vodstvom br Ogrinca in podstarosto br. Zavadlova si bo gotovo prizadel nuditi članom vse in nadaljevati pred meseci započeto družabno življenje. Shajali se bomo po enkrat mesečno. Pridite pa tudi oni, ki še niste naši! Brat Velikonja je prevzel tajniške posle ter bo v poletnem času telovadil z deco Prosvetar in načelnik je br. Planer br Pristovnik pa bo skrbel, da se ne bo blagajna posušila Tako poskusimo, prerojeni, še enkrat! Telovadnice nimamo, pač pa ima šola lepo letno telovadišče in še žal malo rabljeno telovadno orodje.

Edino zastopstvo znane popularne znamke avtomobilov

CITROËN

za vso Slovenijo oddaja

Ing. Djokić i Vučo, Beograd,
Knj. Ljubice 15.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je naš ljubljeni soprog, oče, brat, svak in stric, gospod

Juro Cerovšek

trgovec, hišni posestnik in tržan

v sredo, dne 11. januarja 1928. ob 1. uri popoldne v 56. letu starosti, previden s tolažili sv. vere, za vedno zapustil.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v petek, dne 13. januarja t. l. ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Prosimo tihega sožalja.

V Šmarju pri Jelšah trg, dne 11. januarja 1928.

Marica, roj. **Bratanič,** soproga. **Štefica,** hčerka. — **Jernej,** brat. **Barbara** omožena **Marš, Ana** omožena **Golež,** sestri. **Rajmund Bratanič,** župnik. **Fabijan Marš,** orož. stražmojster v p., **Jožef Golež,** sod. uradnik, svaki.

Pozor, železniški uradniki!

Simon Klimanek

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA 6,

izdeluje uniforme tudi proti odplačevanju na obroke. Ima v zalogi češko in angleško blago. Zmerne cene!

Išče se družabnik

za dobro idoče podjetje »Tovarna bonbonov«. Potrebna glavnica do 50.000.— Din ali več. Zadostuje tudi samo jamstvo. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod Družabnik *222.*

Trgovsko hišico

s portalom v **Prešernovi ulici 32, Ljubljana,** prodam najvišjemu ponudniku. Pismene ponudbe na **Franjo Snoj.** Istotam zelo primerna za juvelirje, urarje, graverje za slaščičarno itd.

Kupim dobro ohranjeno

lokomobilo

okrog 60 PS;

220 tekočih metrov **tračnic** ter 20 kolesnih parov

poljske železnice.

Ponudbe pod „Za žago" na oglasni oddelek „Jutra".

Simpatično samostojno

prodajalko

izvežbano v stroki, sprejmem za delikatesno trgovino.

Inteligentne, resne reflektantke naj pošljejo pismene ponudbe z opisom dosedanjega zaposljenja na Jugoslovensko Rudolf Mosse d. d. Zagreb, Zrinjevac 20. pod »Prodavačica«.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi **RAJKO TURK, carinski posrednik, Ljubljana Masarykova cesta 9** (nasproti carinarnice) Revizija pravilnega zaračunavanja carine pameni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

PERJE!

Mehko puranovo perje, kilogram 15 — Din,
mehko kokošje perje, „ 15·— „
gosjega perja „ 100·— „

franko Maribor, vreče računamo po lastni ceni, proti povzetju

5 kilogramov puranovega ali kokošjega perja 110·— Din,
5 „ gosjega perja 555·— „

bruto za neto franko po pošti proti predplačilu zneska

Eksp. družba Matheis, Supppanz in drug
Maribor

ODRASLI MLADINI

priporočamo knjige s slikami:

Pavel Kunaver: ZADNJA POT KAPITANA SCOTTA
Broš. Din 36.—, vez. Din 44.—.

Juš Kozak: V BOJU ZA MONT EVEREST.
Broš. Din 36.—, vez. Din 44.—.

Paul Kunaver: V AZIJSKIH PUŠČAVAH.
Broš. Din 36.—, vez. Din 44.—.

Sienkiewicz H.: Z OGNJEM IN MEČEM. Povest iz davnih let. — Broš. Din 80.—, vez. Din 104.—.

Sienkiewicz H.: POTOP I. Zgodovinski roman.
Broš. Din 110.—, vez Din 134.—.

Naročila na

KNJIGARNO TISKOVNE ZADRUGE, LJUBLJANA
Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte).
(Podružnica v Mariboru — Aleksandrova cesta 13.)

ŠOFERJA

dobrega, srednje starosti, samskega,

sprejmem takoj

k novemu tovornemu Saurer-avtu

Ponudbe je poslati na **Ivan Kuralt,** valjčni mlin, Domžale

Prvovrstna dalmatinska vina

prodajam čez ulico 1 dinar ceneje. Točim od 14 t m. naprej.

Gostilna pri Dalmatincu na dvorišču hotela Tratnik, Sv. Petra cesta 25.

Znižane cene

in največje skladišče ukrako dvokoles motorjev otroških vozičkov šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike Posebni oddelek za popolno popravo emajliranje in poniklanje dvokoles, otroških vozičkov šivalnih strojev itd — Prodaja na obroke —

«TRIBUNA» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov.
LJUBLJANA Karlovska cesta št. 4.

NARODNA KNJIGARNA d. z o. z.

knjigarna in trgovina s papirjem ter pisarniškimi in šolskimi potrebščinami,

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 2.

Oblastno dovoljena

RAZPRODAJA

vsled opustitve trgovine.
Razprodaja bo trajala

samo do srede februarja 1928.

Znatno znižane cene — Ugodna prilika za knjižnice in druge interesente.

Mestni pogrebni zavod.

JOSIP MEJAČ, nadzornik drž. želez. v pok. naznanja žalostno vest, da je njegova srčnoljubljena soproga gospa

Cecilija Mejač

dne 11. t. m. ob 7 uri zvečer preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v petek, dne 13. t. m. ob pol 4 uri popoldne iz tukajšnje državne bolnice.

V Ljubljani, dne 12. januarja 1928.

Zane Grey: 26

Železna cesta

Roman

»Nu,« je svetoval, »ker niti ne vemo, ali je res kaj tam ali ni ničesar, počakajmo vajine vrnitve. Če je kaj, nam ne uide.«

Prenaglo je napočil dan, ko sta morala Neale in Larry odjahati v tabor. Allie se je držala hrabreje od njega. Nazadnje je kar prebledeval in trepetal. Poljubila je Larryja.

»Reddy, pazite nase — in nanj,« je dejala.

»Nu menda, Allie. Ostanite zdravi.« To rekši je Larry v kalnem jutranjem somraku odjezdil po stezi.

»Ne morem se ločiti od tebe, Allie,« je hripavo rekel Neale. Objem njenih rok mu je jemal vso moč.

»Moraš. Delo te kliče. Misli na svoj smoter! . . . Brž, dragec — pojdi!«

Neale ni več razločno videl njenega obraza, niti ni vedel, kaj naj ji še dé.

»Ali me boš zmerom ljubila?«

»To vprašaš!«

»Poljubi me,« je šepnil hripavo, sklanjaje se k njej z zaprtimi očmi. »Vražja stvar, da te moram ostaviti! Allie, dekle moje!«

Objemala ga je strastno, z močnimi rokami, ter ga poljubljala venomer iznova.

»Z Bogom!« Tiha je bila njena poslednja beseda, napol zadušena, in v njenem zvoku je bil bolesten spomin na staro grenko gorje.

In že je ostal sam. Oklevaje je zlezel na konja. Solze so mu zalivale pogled, ko je odjahal po vijugasti stezi.

*

Neale in King sta potovala z lahko prtljago, brez tovorne živine; ko je solnce vzšlo, sta dospela na veliko pot.

Ta je razločno kazala znake marljivega prometa in ni bila več pot, ampak cesta. Sveži sledovi konj in volov, kolotečine teleg, kurišča tabornih ognjev, razmetane veje, ki so se potniki z njimi branili vetra — vse to je pričalo, da sila gibanja narašča. Čudesa so bila na obzorju.

Vsa okolica je bila indijansko ozemlje. Neale in njegov tovariš nista niti slutila, ali so Sjuzi ostavili svoje zimske tabore in krenili na vojno stezo. Toda pokrajina je bila prostrana in rdečekožci niso mogli biti povsod. Kakor vsi mnogoštevilni potniki, ki sta videla njih sledove, sta se tudi Neale in King zavedala nevarnosti — čeprav v njunem primeru ni bila posebno velika, zakaj oba konja sta dirjala kakor veter.

Šestdeset milj sta prejahala od jutranjega razsvita do teme, s kratkim odmorom okoli poldne; tako sta zdrava in brez nezgode dospela v Fort Fetterman. Tu je čakalo Neala povelje, naj pride, kakor hitro le more, v North Plate poročat. Zvedel je, da so zgradili v teku minulega poletja štirideset milj nove proge, po kateri že vozijo vlaki iz Omahe na zapad. Srce mu je poskočilo. Že mnogo tednov ni bil slišal ničesar ugodnega o velikem načrtu Zvezne pacifiške železnice — a evo, tu je bila vesela vest: proga, tiri, vlaki! To pomlad so bili kopači daleč prehiteli polagalce tračnic, načenjali so že novo ozemlje. Vesti, ki so se širile po utrdbi, so pripovedovale, da je bilo pri gradnji nove proge zelo živahno. Največ pa so govorili o Sjuzih; vsi so bili uverjeni, da bodo letos udarjali iz svojega hribovja in delali četam hude preglavice.

V North Plate, ki ni bil kajsi več od navadnega tabora, je stoloval Baxter s šepastim zemljemercem brez drugih pomočnikov; zato je sprejel Neala in Larryja z razprostrtimi rokami. Poletje, polno truda na vroči, pusti ravnini, je zrlo Nealu naproti, toda treba se je bilo vdati v neizogibnost. Delal je, kakor zmerom, z vso tisto odločnostjo in spretnostjo, ki ga je bila tolikanj povzdignila v očeh starejšin.

Poletje in zgodnja jesen sta minili. Neala so pozvali v Omaho. Ta novica je bila zanj udarec. Vse svoje upe je bil zgradil na to, da prebije tudi bodočo zimo v wyominških holmih, in raočaranje ga je malone potrlo. Najrajši bi bil vrgel delo iz rok. Misel, da naj preživi to dolgo dobo brez svidenja z Allie Lee, se mu je zdela nemogoča. Toda značaj njegove naloge mu je spet živo predočil priliko, ki se je ponujala. Neale je vodil merilska dela za mostove v wyominškem gričevju in zdaj so ga potrebovali v štabni pisarni, kjer so izdelovali načrte. Spet se je uklonil neizogibnosti. Toda sklenil je, da bo spomlad zahteval, naj ga pošljejo v čelne vrste gradbenega dela. Larry Red King se je trdovratno upiral in ni hotel še dalje na iztok; Neale je slutil, zakaj.

»Postopal bom tod okoli in te bom čakal; le pojdi na svoj posel, dečko. Velika živina boš nekega dne.«

Neale je ostavil North Plate s karavano teleg. Po dolgi, počasni vožnji so prispeli do kraja, kjer so bili kopaški oddelki za letos prestali z delom. Tu je bilo preje ogromno gradbeno taborišče; pogled na goli, umazani prostor je bil tak, kakor da je zračni vrtinec razrušil preprosto stepno gnezdo, razvaline pa je uničil požar. Še petdeset milj, dva dolga, pusta, neznosna dneva, in Neale je začul žvižg lokomotive. Prihajal je iz daljne daljave. Toda bil je žvižg. Neale je radostno zavrisnil in vsi ostali potniki so se mu pridružili. Na obzorju so se pokazali oblaki dima in široka, nizka, razgrbana mešanica šotorov in barak.

Nealu so se razširile oči, ko se je pripeljal v ta gradbeni tabor. Kraj je bil podoben blaznici. Pisana tolpa ljudi je počenjala vse mogoče, samo delala ni; edini smoter večine je bil, da bi z naskokom zavzeli dolg vlak, sestavljen iz živinskih vagonov in starih, majhnih osebnih voz. Neale se je vrgel v gnečo, preril se do vlaka in njegovega bivanja v tem taboru je bilo v desetih minutah konec.

Čutil se je neizrekljivo ponosnega. Sam je pomagal zmeriti progo, po kateri je zdaj vozil drdrajoči, stokajoči, zibajoči se vlak. Vse slike, ki so brzele mimo njega, so se mu globoko vtiskale v spomin; hrup, govoričenje, dim; majavi, ropotajoči vozovi; kupi odpadkov, razbitin in vsakojake šare ob progi. In vse to je bilo samo drobtinica romantične krasote, ki jo je gledal Neale z očmi zlatega častihlepja in neizmernih sanj.

Na vsej tej vožnji z njenimi neštetimi, brezkončnimi presledki se ni naveličal letošnjih dve sto milj, in onih štiridest, ki so jih bili zgradili lani. Nato je prišla Omaha, čebelj panj — bodoča metropola zapada.

Naročila in vse dopise, tičoče se malih oglasov, je poslati na Oglasni oddelek JUTRA, Ljubljana, Prešernova ul. 4. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana, št. 11842

Telefon številka 2492

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·–. Pristojbina za šifro Din 3·–. Ženitve, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja vsaka beseda Din 1·– Najmanjši znesek Din 10·–. Pristojbina za šifro Din 5·–. Vse pristojbine je vposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne probijo

Sprejemanje malih oglasov za prihodnjo številko JUTRA se zaključi dan pred izidom lista ob 17 uri. Pozneje sprejeti oglasi bodo priobčeni v naslednji številki lista.

Telefon številka 2492

Kam pa kam?

Vino
čez ulico: črno po 10 in bele po 11 Din liter priporeča vinska klet na Sv. Petra cesti 43. 990

Motorna vozila

Fiat 501
tipe «Spinto», v zelo dobrem stanju, ugodno prodam. Oferte pod «Spinto» na oglasni oddelek «Jutra» 879

Knjige

Salonski orkester
Kupim ali sprejmem na posodo proti nagradi. Parma: Pozdrav Gorenjski, valček in Jaki: Potovanje po kranjski deželi, potpuri v prireditvi za salonski orkester. Ponudbe na lastnika poštnega predala št. 5, Cerknica. 945

Službo dobi

Kolar. pomočnika
sposobnega za težka dela, sprejme takoj Josip Kordeš, Šušak. 757

Zastopnice
z dobim zaslužkom sprejme nujno Salamon, Maribor — Aleksandrova 55. 838

Točilca
spretnega in zanesljivega sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 848

Pisar. uradnika
sprejme industrijsko podjetje v Sloveniji. Predpogoj je popolno znanje slovenske in nemške stenografije ter obvladanje obeh jezikov. Moški, ki imajo trg. naobrazbo in prakso v vodstvu skladiščne knjige ali vsaj nekaj trgovske naobrazbe, imajo prednost. Ponudbe s prepisi spričeval o dosedanjem službovanju je staviti pod «Takojšnja nastavitev» na oglasni oddelek «Jutra». 846

Perfektno sobarico
z dobrimi in daljšimi spričevali, sprejme takoj ugledna rodbina v Novi Gradiški. Plača 400—500 Din. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 880

Biro «Central»
Beograd, Vasina 5, preskrbi najboljšo služinčad za Beograd in deželo ter oddaja službe kuharicam, blagajničarkam, natakaricam, hišnam, godbenikom, slugom in raznim drugim uslužbencem. Ima poseben oddelek tudi za pisarniško osobje in službe. 240

Bančnega praktikanta
sprejmemo za Hrvatsko. — Znati mora nemško, slovensko in Srbohrvatsko, imeti lepo pisavo in perfektno strojepisje. Nastop takoj. — Oferte na poštni predal 138 Ljubljana. 933

Pek. pomočnika
sprejmem takoj. Prednost imaa tisti, ki razpolaga z majhno kavcijo. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Pek». 966

Krojaški salon
v Novem Sadu sprejme izurjeno preddelavko z večletno prakso. Ponudbe na Schmolka, Novisad, Anončni zavod. 985

Perico
ki zna dobro prati in likati, sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 973

Čevljar. pomočnike
vešče Ago-strojev, za izdelovanje Ago - čevljev sprejme Voika, Ljubljana. 977

Lastnika osebne pravice
gostilničarske koncesije in mesarske obrti sprejmem. Prednost imajo samci od 50 let naprej. Oskrba do smrti v hiši. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 1008

Zaslužek

Krojaški pomočnik
gre šivat na dom po nizki ceni. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 855

Kletar
strokovno vešč, popravlja in ozdravlja (izvzemši v izrednih slučajih) vsakoršnja obolela vina. Interesenti naj svoj naslov puste ali pišejo na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Tajnost jamčena». 978

Službe išče

Stenografinja
perfektna in strojepiska — odličnjakinja Christofovega zavoda, želi primerne službe. Gre tudi kot blagajničarka. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Stenografinja 999». 903

Urarski pomočnik
z vsem lastnim orodjem in kompletno stružnico, želi službe za takoj ali pozneje — Zajamčeno pošten in zanesljiv Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 766

Izprašan kurjač
vajen pri lokomobilah, ob enem izučen jermenar, želi službe. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 859

Natakarica
poštena v vseh ozirih, želi službe, najraje v Ljubljani. Nastopi lahko 15. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 875

Opekarski mojster
samostojen vodja, z večletno prakso, želi službe kot vodja. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Vesten 1928». 622

Prodajalka
izurjena v mešani stroki, prvovrstna, želi premeniti službo. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 953

Vinogradar
poročen, srednjih let, z večletno prakso, želi takoj službe. Cenjene ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Vinogradar». 922

Prodajalka
ki je že delj časa samostojno vodila trgovino mešanega blaga in špecerije, z dobrimi spričevali, agilna in zanesljiva, želi službe Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Dobra postrežba». 40292

Trg. praktikantinja
želi vstopiti v trgovino z mešanim blagom v mestu ali na deželi, za dobo šest mesecev brezplačno. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Poštena 19». 819

Bivši orožnik
želi pisarniške službe ali kaj primernega. Nastopi lahko 20. februarja t. l. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 940

V pisarni
želim službe Imam dobro prakso v pisarniški in železniški stroki, kakor tudi v transportni - tarifski in reklamacijski. Grem tudi na deželo Dopise na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Nujno 57». 857

Šofer - mehanik
želi službe za takoj. Dopise pod «Trezen šofer» na oglasni oddelek «Jutra». 975

Izučen kurjač
zanesljiv, star 25 let, samski, želi službo pri parnem stroju. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 983

Natakarica
stara 26 let, poštena, z dobrimi spričevali, dosedaj službujoča samo v boljših lokalih, želi službo spremeniti med 20.—30. jan. — Fani Karnec, poštno ležeče — Celje. 996

D. M. C.
Največje skladišče
AVRAM KAJON Sarajevo
Prestolonasljednika Petra 26

Posle

Italijanščino
poučujem in konverzacijo v isti prevzamem. — Cenjena vprašanja na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Jadran». 948

Prodam

Motvoz
(špago) kupite najceneje direktno v tovarni Mehanična vrvarna Sinkovec Grosuplje. 261

Kočija
lahka, prav poceni naprodaj na Velesejmu. 972

Perje
gosje, račje, kokošje in purje proda vsako množino in po najnižji ceni tvrdka E Vajda, Čekovec, Medjimurje. Telefon št. 59. 60, 8 535

Polžaste stopnice
železne (Wendeltreppe) — pulti in zrcala naprodaj na Mestnem trgu štev. 5. 109

Pletilni stroji
Dubiat in Ideal naprodaj. — Kdor kupi stroje, dobi stalne odjemalce. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 712

Instalaterji!
Klosetne sedeže iz različnega trdega lesa, politirane, po nizki ceni ima vedno v zalogi Ig. Repše, Ljubljana, Poljanska c. 21. 1004

Mizarji
vezane plošče (Sperrplatten) lepe in suhe ima vedno v zalogi Ig. Repše, Ljubljana — Tesarska ulica štev. 3. 1003

«Da,» je rekel kralj, «srečo imaš! Bradivoj, kralj pritlikavcev, je moj prijatelj in pride čez nekaj dni v goste. Potrpi dotlej.» — V tem je bila veselica pri kraju in gostje so se jeli poslavljati. Drug za drugim so pristopali k Hrkobrku XIII., klanjali se, dajali mu roko ter izginjali med ločjem.

Ko so bili vsi odšli, je rekel kralj: »Napiši zdaj pismo Topoglavčevim, da bodo vedeli, kaj se je zgodilo tebi in malčkoma.« Njegovo Visočanstvo princ Zelenjak je privlekel pisalno mizico in Cvetka je pri mesečini spisala svoje pismo. Nato so ji v ločju obesili mrežo, da je šla vanjo spat.

Kako krasno je počivala Cvetka! Vodne lilije so dišale, ločje je šumelo in nočni veter jo je rahlo zibal sem ter tja. Sanjalo se ji je, da jo ujčka mamica in ji poje uspavanko. Zgodaj zjutraj jo je zbudil princ Zelenjak: »Ali pojdeš z menoj na izprehod?« jo je vprašal.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Pletilni stroj
št. 8/60 cm, malo rabljen, prodam. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 910

Kožuhovinast plašč
poceni naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 974

Smoking
nov, pred kratkim kupljen, trikrat nošen, za srednjo postavo, poceni prodam. — Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 976

Kompletno spalnico
in več drugih reči prodam v Križevniški ulici št. 11/I 711

Češnjeve plohe
na pol suhe, rezane 33 in 40 približno, 5 m, prodam. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 965

Brinjevo olje
prodam v Celju. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Brinjevo olje». 968

Kupim

Vtiskalni stroj
(Sickenmaschine) kleparski takoj kupim. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 970

Pult
dobro ohranjen, svetel, kupimo. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Na razpolago». 988

Pisalno mizo
svetlo, dobro ohranjeno, kupimo. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Ne rabim». 987

Pridelki

Ajdovo moko
po 5 Din koruzni zdrob po Din 3.50, prvovrstne izdelke od 25 kg naprej pošilja Pavel Sedej, umetni mlin, Javornik Gorenjsko 40596

Posest

Posestvo
blizu farne cerkve, hišo, gospodarsko poslopje, 2 orala polja in 3 orale gozda prodam. — Pojasnila daje Lubej, Sv. Pavel — Prebold. 934

V Trbovljah
naprodaj več stavbnih parcel in hiš, ki so pripravne za trgovino ali obrt. Pojasnila daje zidar. moster Jurij Ferenc. 936

Lokali

Lokal
rabim v sredini mesta. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Rabim» 703

Vinarstvo

Točilnico
z delikateso in manjšim stanovanjem takoj oddam. Ponudbe na upravo «Jutra» v Mariboru pod «Takoj». 1005

Gostilno
na prometni točki ljubljanske periferije odda Posredovalec, Sv. Petra c. 18. 998

V SKORO VSEH LJUBLJANSKIH TRGOVINAH KUPITE LAHKO RAZNOVRSTNO BLAGO (izvzemši živila)
BREZ GOTOVINE NA UGODNE OBROKE
ako se poprej obrnete na
Pojasnila in prospekti radevolje na razpolago
KREDITNO ZADRUGO DETAJLNIH TRGOVCEV V LJUBLJANI
Šelenburgova ulica štev. 7, I. nadstropje.

Stanovanja

Stanovanje
1—2 sob in kuhinje s pritiklinami želi tričlanska družina za februar ali maj. Plača tudi naprej Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Čisto in solnčno». 236

Stanovanje
1—2 sob in kuhinje s pritiklinami za februar ali maj želi tričlanska mirna družina, najraje v šentpetrsko-klodvorskem okraju. Plačam naprej ali dam nagrado. Zanemarjeno stanovanje prenovim na lastne stroške. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Solnčno in suho». 971

Sobe

Sobo
v novozgrajeni hiši ob pokopališču pri Sv. Križu, s štedilnikom in posebnim vhodom takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 889

Preprosto sobico
z gašperčkom želi privatnik. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Prazna». 884

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom takoj oddam gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 861

2 gospoda ali gdč.
sprejmem na stanovanje v bližini obrtne šole. Eelktr. razsvetljava. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 930

2 gospoda
sprejmem na stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 931

Gospod želi sobo
v Poljanskem okraju, z vso oskrbo, event. gre kot sostanovalec. Cenjene ponudbe s ceno poslati na oglasni oddelek «Jutra» pod «1. februar 444». 957

Sobo
z zajtrkom oddam 2 gospodičnama. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 958

Sobo
s posebnim vhodom oddam v Zeleni jami št. 230. 949

Podstrešno sobico
prazno, želi gospodična. — Pismene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Sobica 50». 943

Opremljeno sobo
lepo, z elektriko, posebnim vhodom oddam eni ali dvema osebama. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 937

Sobo
s posebnim vhodom želi v centru trgovec. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Centrum». 969

Sobo
v bližini kavarne Evropa, parketirano in z električno razsvetljavo takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 984

Sobo
z vhodom iz stopnic, čisto, pri mirni stranki, najraje v sredini mesta želim za takoj. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Čisto in separirano». 981

Prazno sobo
želim za pisarno v sredini mesta. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «1928» 704

Separirano sobo
s hrano poceni oddam preprosti gospodični. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 986

Sobo
s hrano oddam gospodu za 750 Din. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 1001

Sobico
z elektriko, išče tehnik, ki zanjo event. tudi instruira. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Sobica». 1002

Opremljeno sobo
separirano želim v centru. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «F. K. 28». 992

Trg. vajenca ali praktikanta
sprejmem v popolno oskrbo Maribor, Smetanova ulica št. 46/II, vrata 13. 1006

Sostanovalca
sprejmem v lepo sobo na Starem trgu 20/I. 993

Dijaka
nižješolca sprejmem v prav dobro oskrbo in strogo nadzorstvo v Gledališki ul. št. 7/I, desno, vrata št. 4. 1000

Prehrana

4 gospodične
sprejmem na privatno domačo hrano. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 985

Kapital

20.000 Din posojila
želi mlad trgovec. Plača 300 Din mesečno obresti. — Cenjene ponudbe na oglas odelek «Jutra» pod šifro «Intabulacija na posestvo» 888

Dopisi

16. avgust
Najdražje kar ima srce — je spomin na Te. 994

Zahvala
Uslužbenci električne cestne železnice v Ljubljani se najtopleje zahvaljujemo gospodom darovalcem novoletnih daril. Uslužbenci. 964

Mž.
Kako težko čakam . . . . . Ostanem do nedelje doma. Tisoč p. Tm. 960

Ženitve

Kateri gospod
z dobro in stalno službo bi poročil čedno dekle, 20 let staro in z 1½letnim fantkom ter nekaj gotovine, 7,000.500 Din dote in pohištvom. — Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 947

Starejša gospodična
želi spoznati gospoda od 36 do 46 let starega, ki ima veselje stopiti v zakon, da bi si ustanovila z njim lastni dom. — Samo resne ponudbe poslati pod šifro «Lastni dom» na oglasni oddelek «Jutra». 997

Posestnik
z milijonskim premoženjem, četrt ure od Ljubljane — star 30 let, želi poročiti gospodično ali vdovo brez otrok, s primernim premoženjem Ponudbe na oglas oddelek «Jutra» pod šifro «Srečna bodočnost 1928». Tajnost zajamčena. 623

Mlado dekle
simpatično, staro 20 let — vajeno gospodinjstva, čiste preteklosti, iz boljše obitelji, bi se rada poročila s solidnim drž. uradnikom. Poseduje vso opremo, nameštaj in 25.000 Din v gotovini. — Resne ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Mirjana». 995

Glasba

Klavir
posodim proti odškodnini. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 873

Pianino
zelo fin v tonu, prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 999

Gramofon
z nekaj ploščami, dobro ohranjen, pripraven tudi za gostilno, takoj naprodaj. — Na ogled v Rožni dolini, Cesta VI/4, I. nadstropje. 3339

Izgubljeno

Pes
istrijanski brak, bel z rjavimi lisami, na visokih nogah, se je zatekel. Sliši na ime «Parise». Kdor bi ga ujel prosim, da javi proti odškodnini v oglas. oddelku «Jutra». 932

Razno

Z avtom na Dolenjsko
Kdor se pelje z avtom v četrtek, event. petek ali soboto (12.—14. t. m.) v Novo mesto in proti Brežicam, pa ima prostora za 1 sopotnika, proti zmernemu prispevku, naj se blagovoli takoj javiti na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Sopotnik». — Event. naj brzojavi. 944

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jeseršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak, vsi v Ljubljani.